

Regeringens proposition

2007/08:8

TV – tillgänglig för alla
Tillstånd för digital marksänd TV

Prop.
2007/08:8

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 september 2007

Fredrik Reinfeldt

Lena Adelsohn Liljeroth
(Kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås främst ändringar av radio- och TV-lagen (1996:844).

I propositionen görs den bedömningen att ett operatörsföretag inte bör ges rätt att förfoga över en del av sändningsutrymmet för digitala mark-sändningar.

Regeringen föreslås besluta om vilka områden och vilket sändningsutrymme som ska upplåtas till programföretagen för digitala TV-sändningar.

Det görs tydligt att radio- och TV-lagens bestämmelser om tillståndskrav, tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade och andra bestämmelser om t.ex. tillsyn och återkallelse av tillstånd gäller för sändningar av TV-program trots att den som bedriver sändningsverksamheten står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt TV-direktivet.

I propositionen görs vidare den bedömningen att det även fortsättningsvis bör krävas tillstånd för att sända TV-program i digital mark-sändning. Radio- och TV-verket föreslås meddela samtliga tillstånd utom för radio- och TV-sändningar i allmänhetens tjänst, vilka som hittills ska meddelas av regeringen.

Ett tillstånd som meddelas av regeringen att sända TV-program föreslås gälla för viss tid. Tillstånd som meddelas av Radio- och TV-verket att sända TV-program föreslås gälla i sex år.

Tillstånd att sända TV-program föreslås endast beviljas ett programföretag som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden och som bedöms vara berett att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor. När tillstånd beviljas ska det särskilt beaktas att sändningsutrymmet ska

kunna tas i anspråk för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar, att såväl nationella som lokala och regionala programtjänster ges utrymme och att det finns programtjänster från flera av varandra oberoende programföretag.

Samordningen av de gemensamma funktionerna bör lösas genom överenskommelser mellan programföretagen i marknätet samt genom tillståndsvillkor. Det ska framgå av lag att syftet med ett tillståndsvillkor om att använda viss sändningsteknik och samverka med andra ska vara att främja tillgänglighet och konkurrens.

Kravet att ett tillstånd endast får förenas med villkor som den sökande har samtyckt till föreslås endast gälla för programrelaterade villkor.

Vissa ändringar föreslås om tillsyn och prövning av ärenden.

Vissa mindre ändringar föreslås även i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden och lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2008.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden	19
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation	21
3	Ärendet och dess beredning	22
4	Bakgrund och utgångspunkter	23
5	Gällande rätt	25
5.1	Yttrandefrihetsgrundlagen	25
5.2	Radio- och TV-lagen	26
5.3	Förordningen om marksänd digital TV	31
5.4	TV-direktivet	32
6	Ett särskilt operatörsföretag för betal-TV i digital marksänd TV?	33
7	Användningen av sändningsutrymme för digital marksänd TV	36
8	Tillstånd till programföretag	38
8.1	Radio- och TV-lagens tillämpningsområde	38
8.2	Tillståndsplikt samt tillståndsgivning genom myndighet	39
8.3	Tillståndens giltighetstid och närmare innebörd	41
8.4	Urvalskriterier vid tillståndsgivningen m.m.	43
8.5	Tillståndsvillkor	48
8.5.1	Skyldighet att använda en viss sändningsteknik och att samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor	48
8.5.2	Krav på samtycke	53
9	Tillsynsmyndigheternas uppgifter och befogenheter m.m.	53
9.1	Tillsynsverksamheten	53
9.2	Reaktioner vid överträdelser m.m.	56
9.3	Särskilt om hur ärenden om återkallelse, ändring av tillståndsvillkor m.m. tas upp	58
9.4	Överklagande	59
9.5	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	60
10	Ekonomiska konsekvenser	61
10.1	Konsekvenser för staten	61
10.2	Konsekvenser för företag	62
11	Författningskommentarer	62
11.1	Förslaget till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)	62

11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden	68	Prop. 2007/08:8
11.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	69	
Bilaga 1	Sammanfattning av delbetänkandet Nytt regelverk för marksänd digital-TV (SOU 2004:39)	70	
Bilaga 2	Delbetänkandets lagförslag.....	76	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	106	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	107	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	123	
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 september 2007		124	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2007/08:8

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844),
2. lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,
3. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om radio- och TV-lagen (1996:844) dels att nuvarande 3 kap. 1–4, 7 och 8 §§ ska betecknas 3 kap. 7–10, 13 och 14 §§,

dels att 1 kap. 2 och 5 §§, 2 kap. 2 §, 3 kap. 5 och 6 §§, 6 kap. 8 §, 7 kap. 1 §, 9 kap. 4 §, 10 kap. 5, 8 och 9 §§, 11 kap. 1 och 2 §§, 12 kap. 1 och 2 §§, 13 kap. 1 och 3 §§, de nya 3 kap. 7–10, 13 och 14 §§ samt rubrikerna till 3, 11 och 12 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 3 kap. 1–4, 11 och 12 §§, 10 kap. 13 § och 11 kap. 7 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Lagen gäller för sändningar av TV-program, om sändningen kan tas emot i någon stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och den som bedriver sändningsverksamheten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television³,

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat, men använder sig av en frekvens som har upplåtits här i landet,

3. varken uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 eller använder sig av en frekvens som har upplåtits av någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige,

4. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 eller använder sig av en satellitkapacitet som tillhör någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige, eller

5. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2, 3 och 4 eller använder sig av en satellitupplänk belägen i någon annan EES-stat, men är etablerad i Sverige enligt artikel 52 och följande i Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen.

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 31998L0034).

² Senaste lydelse 1998:1173.

³ (EGT L 202, 30.7.1997, s. 60, Celex 397 L 0036).

Den som, efter att ha varit etablerad i Sverige, etablerar sig i en annan EES-stat i syfte att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige *skall* vid tillämpningen av denna lag anses etablerad i Sverige.

Den som, efter att ha varit etablerad i Sverige, etablerar sig i en annan EES-stat i syfte att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige *ska* vid tillämpningen av denna lag anses etablerad i Sverige.

Oberoende av vad som föreskrivs i första stycket gäller i tillämpliga delar 1 kap. 1 §, 2 kap. 1, 2 och 4 §§, 3 kap. 1–5 §§, 8 § 1–3, 6–8 och 16, 10–12 och 14 §§ samt bestämmelserna i 9–13 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt direktiv 89/552/EG.

5 §⁴

Andra föreskrifter än 3 kap. 3 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

Andra föreskrifter än 3 kap. 9 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

2 kap.

2 §⁵

Tillstånd att sända TV-program meddelas av regeringen, om sändningsverksamheten finansieras med TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, och av Radio- och TV-verket i övriga fall.

Tillstånd att sända TV-program och tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradio-program meddelas av regeringen. Regeringen meddelar också tillstånd att bedriva lokala digitala ljudradiosändningar.

Tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradio-program meddelas av regeringen. Regeringen meddelar också tillstånd att sända lokal digital ljudradio.

⁴ Senaste lydelse 2001:272.

⁵ Senaste lydelse 2001:272.

Tillstånd att sända närradio enligt 4 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att sända lokalradio enligt 5 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända *TV-program eller* ljudradioprogram som inte är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 1–3 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte *skall* tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela tillstånd att sända ljudradioprogram i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller lokalradio.

3 kap. Sändningar med tillstånd av regeringen

Tillstånd att sända närradio enligt 4 kap. *och lokalradio enligt 5 kap.* meddelas av Radio- och TV-verket.

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradioprogram som inte är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 7–9 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte *ska* tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

3 kap. Sändningar av TV-program och andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio

1 §

Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplåtas för TV-sändningar som kräver tillstånd enligt denna lag.

2 §

Ett tillstånd att sända TV-program innebär rätt att samtidigt sända det antal programtjänster i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

3 §

Tillstånd att sända TV-program får endast beviljas ett programföretag som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden och som bedöms vara berett att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor.

4 §

Vid beviljande av tillstånd att sända TV-program ska det särskilt beaktas att sändningsutrymmet ska kunna tas i anspråk

1. för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar,
2. för såväl nationella som lokala och regionala programtjänster, och
3. av flera av varandra oberoende programföretag.

5 §

Ett tillstånd som meddelas av regeringen får innebära rätt att endast vidaresända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får föreskrivas att bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

Ett tillstånd som meddelas av Radio- och TV-verket får innebära rätt att endast vidaresända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får det föreskrivas att bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

6 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradio-program innebär rätt att samtidigt sända det antal programtjänster i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

1 §

Sändningstillstånd som meddelas av regeringen får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen.

7 §⁶

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradio-program än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradion och televisionen.

⁶ Senaste lydelse av tidigare 1 § 2001:272.

Ett sändningstillstånd får därutöver förenas med villkor som anges i 2–4 §§.

2 §

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,
5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,
6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,
7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor,
8. använda vissa radiosändare,
9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,
11. sända genmälen,
12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,
13. sända ett mångsidigt programutbud,
14. regionalt sända och producera program,
15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,
16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och
17. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

3 §

Villkor för sändningstillstånd får också avse förbud mot att sända

8 §⁷

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om skyldighet att

7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor, *i syfte att främja tillgänglighet och konkurrens,*

9 §⁸

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om förbud mot att sända

⁷ Senaste lydelse av tidigare 2 § 2006:797.

1. reklam eller andra annonser, och
2. även andra sponsrade program än sådana som anges i 7 kap. 8 § andra stycket, 9 § och 10 § andra stycket.

Ett sändningstillstånd får även förenas med villkor om förbud mot att diskriminera annonsörer.

4 §

Villkor för sändningstillstånd får innebära att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som erhåller tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

10 §⁹

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som får tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

11 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända TV-program ska gälla för viss tid som bestäms av regeringen.

Ett tillstånd som meddelats av Radio- och TV-verket att sända TV-program gäller för sex år. Om det finns särskilda skäl får Radio- och TV-verket besluta att ett tillstånd att sända TV-program ska gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

12 §

Radio- och TV-verket får besluta att föreskrifterna i 3 kap. 3 och 4 §§ samt 6 och 7 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett tillstånd att sända TV-program under en begränsad tid om högst två veckor.

7 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen *gäller* för viss tid.

13 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen *att sända ljudradioprogram ska gälla* för viss tid *som bestäms av regeringen.*

Ett tillstånd som har meddelats för en tid av minst fyra år förlängs på

⁸ Senaste lydelse av tidigare 3 § 1998:1713.

⁹ Senaste lydelse av tidigare 4 § 1998:1713.

oförändrade villkor med ytterligare fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

8 §

Innan *regeringen meddelar beslut om tillstånd skall* den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen avser att förena med tillståndet. Beslut om *sändningstillstånd* får *endast* innehålla villkor som den sökande godtagit.

14 §

Innan *beslut om tillstånd meddelas ska* den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen *eller Radio- och TV-verket* avser att förena med tillståndet. Beslut om *tillstånd* får *inte* innehålla *andra programrelaterade* villkor än *de* som den sökande godtagit.

6 kap.

8 §¹⁰

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd *av regeringen skall*, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till

1. att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung, och

2. att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter; en så stor andel som möjligt bör utgöras av program som färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och programtjänster som avses i 7 kap. 5 § fjärde stycket. I sändningstiden *skall* inte heller räknas in *sändningar av endast text*.

TV-sändningar enligt första stycket och ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen *skall*, om det inte finns

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd *ska*, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till

1. att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung, och

2. att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter; en så stor andel som möjligt bör utgöras av program som färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och programtjänster som avses i 7 kap. 5 § fjärde stycket. I sändningstiden *ska* inte heller *sändningar av endast text* räknas in.

TV-sändningar enligt första stycket och ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen *ska*, om det inte finns

¹⁰ Senaste lydelse 2004:147.

särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän.

särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän.

7 kap.

1 §¹¹

Före och efter varje sändning av annonser *skall* det sändas en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från övriga sändningar. Signaturen *skall* i televisionen bestå av både ljud och bild. I sökbar text-TV och i försäljningsprogram som avses i 5 § fjärde stycket *skall* signaturen alltid vara löpande, men behöver endast anges i bild.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §.

Före och efter varje sändning av annonser *ska* det sändas en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från övriga sändningar. Signaturen *ska* i televisionen bestå av både ljud och bild. I sökbar text-TV och i försäljningsprogram som avses i 5 § fjärde stycket *ska* signaturen alltid vara löpande, men behöver endast anges i bild.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §. *Undantag får även medges av Radio- och TV-verket i fråga om sändningar av TV-program som verket lämnar tillstånd till.*

Med annonser avses reklam samt sändningar som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan.

9 kap.

4 §¹²

Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd *av regeringen skall* årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd *ska* årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

10 kap.

5 §¹³

Den som åsidosätter de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

¹¹ Senaste lydelse 2004:147.

¹² Senaste lydelse 2001:1046.

¹³ Senaste lydelse 2002:116.

1. villkor om annonser och sponsrade program som föreskrivits med stöd av 3 kap. 3 § första stycket,

2. bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 6 kap. 4 §,

3. bestämmelserna om annonser i 7 kap. 1 och 5–7 b §§,

4. bestämmelserna om andra annonser än reklam i 6 kap. 5 § och 7 kap. 2 och 3 §§,

5. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § andra stycket,

6. bestämmelsen om reklam i 7 kap. 11 §, eller

7. bestämmelsen om exklusiva rättigheter i 6 kap. 10 §.

Vid prövning av frågan om avgift *skall* påföras *skall* rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

1. villkor om annonser och sponsrade program som föreskrivits med stöd av 3 kap. 9 § första stycket,

Vid prövning av frågan om avgift *skall* påföras *ska* rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

8 §

Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt *skall* offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats med stöd av 3 kap. 1 §, 2 § eller 3 § andra stycket, eller bestämmelsen om beriktigande i 6 kap. 3 § första stycket.

Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt *ska* offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats med stöd av 3 kap. 7 §, 8 § eller 9 § andra stycket, eller bestämmelsen om beriktigande i 6 kap. 3 § första stycket.

Beslutet, som får innefatta ett föreläggande vid vite, får inte innebära att offentliggörande måste ske i den sändandes program.

9 §¹⁴

Den som åsidosätter de bestämmelser som anges i denna paragraf får föreläggas att följa bestämmelserna. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. närradiosändningars och lokalradiosändningars innehåll samt skyldighet att i lokalradio sända eget material och program med lokal anknnytning (5 kap. 11 § 2 och 3, 6 kap. 6, 7 och 7 a §§),

2. beteckningar (6 kap. 9 §),

3. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarföretag (8 kap. 1, 2 och 4 §§),

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–6 §§),

4. *tillståndsvillkor enligt 3 kap. 8 § 1, 3, 6–8 och 16,*

5. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–6 §§),

¹⁴ Senaste lydelse 2006:797.

5. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

6. varning (6 kap. 2 §),

7. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 9 §), eller

8. skyldighet att lämna upplysningar och handlingar enligt 9 kap. 7 §.

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–8 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–5 och 8 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 8 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

6. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

7. varning (6 kap. 2 §),

8. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 9 §), eller

9. skyldighet att lämna upplysningar och handlingar enligt 9 kap. 7 §.

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 6–9 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–6 och 9 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 6 och 9 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

13 §

Radio- och TV-verket får ta ut en avgift av den som hos verket ansöker om tillstånd att sända TV-program.

Avgiften ska motsvara Radio- och TV-verkets kostnader för handläggningen av tillståndsärenden enligt första stycket.

11 kap. Återkallelse av tillstånd

Ett tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program *skall* återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett *sådant beslut* får också återkallas enligt vad som anges i 2–5 §§. *Beslut om återkallelse enligt någon av dessa paragrafer får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.*

Ett tillstånd *som meddelats av regeringen* får återkallas om

11 kap. Återkallelse av tillstånd, m.m.

1 §¹⁵

Ett tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program *ska* återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett *tillstånd* får också återkallas enligt vad som anges i 2–5 och 7 §§ *eller ändras enligt vad som anges i 2 och 7 §§.*

2 §¹⁶

Ett tillstånd *att sända TV-program eller ett tillstånd som med-*

¹⁵ Senaste lydelse 2001:272.

¹⁶ Senaste lydelse 1998:1713.

delats av regeringen att sända ljudradioprogram får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–4 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 7–10 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända TV-program eller ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

7 §

Beslut om återkallelse av tillstånd enligt 2–5 §§ får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

Beslut om ändring av tillstånd enligt 2 § andra stycket 2 får meddelas endast om tillståndshavarens rätt enligt 3 kap. 2 § kan tillvaratas.

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 1 § eller 3 kap. 2 § 9–12

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse, *m.m.*

1 §

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 7 § eller 3 kap. 8 § 9–12

och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ *skall* på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av Radio- och TV-verket.

och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ *ska* på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

Ärenden om ändring av tillstånd att sända TV-program eller tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram prövas av den som meddelat tillståndet.

2 §

Har tillståndet meddelats av regeringen, får en fråga om återkallelse tas upp först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet *skall* återkallas.

Har tillståndet meddelats av regeringen, får en fråga om återkallelse tas upp först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet *ska* återkallas.

Har tillståndet meddelats av Radio- och TV-verket får en fråga om återkallelse tas upp

1. på begäran av tillståndshavaren,

2. på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan, eller

3. efter anmälan av Granskningsnämnden för radio och TV på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av Granskningsnämnden enligt 9 kap. 2 §.

En fråga om ändring av tillstånd får, förutom på begäran av tillståndshavaren, tas upp på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan.

Är det fråga om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som *skall* granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § *skall* Radio- och TV-verket begära in yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Innan Radio- och TV-verket meddelar beslut i ett ärende om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som *ska* granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § *ska* ett yttrande inhämtas från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

13 kap.

1 §

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända närradio, fördelning av sändningstid i närradion och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända *TV-program och* närradio, fördelning av sändningstid i närradion *samt ändring* och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslutet gäller omedelbart, även om det överklagas.

3 §¹⁷

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 och 6–8 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 7 och 8 samt 10 § gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–4 och 7–9 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 4, 8 och 9 samt 10 § gäller omedelbart, om inte något annat förordnas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2008.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för tillstånd att sända TV-program och för tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradio-program om tillstånden har meddelats före ikraftträdandet.

¹⁷ Senaste lydelse 2006:797.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559)
med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och
yttrandefrihetsgrundlagens områden

Prop. 2007/08:8

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden¹

dels att 3 kap. 3, 12 och 18 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 1 § ska lyda ”Sändningar med tillstånd av regeringen samt sändningar av TV-program med tillstånd av Radio- och TV-verket som meddelats för en längre tid än två veckor”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket

Andra sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket

3 kap.

3 §²

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) *skall* utse en utgivare för programverksamheten. Detsamma gäller innehavare av tillstånd *enligt* 2 kap. 2 § fjärde stycket *och* 5 kap. radio- och TV-lagen. Sammanslutningen eller tillståndshavaren *skall* till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, *skall* sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse en ny utgivare. Denne *skall* anmälas så som föreskrivs i första stycket.

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) *ska* utse en utgivare för programverksamheten. Detsamma gäller innehavare av tillstånd *till sådana sändningar som anges i* 2 kap. 2 § fjärde stycket *och* 3 kap. 12 § radio- och TV-lagen *samt innehavare av tillstånd enligt* 5 kap. *samma lag*. Sammanslutningen eller tillståndshavaren *ska* till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, *ska* sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse en ny utgivare. Denne *ska* anmälas så som föreskrivs i första stycket.

12 §³

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första *eller andra* stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radio-

¹ Lagen omtryckt 2002:911.

² Senaste lydelse 2001:269.

³ Senaste lydelse 1996:854.

också driver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

program också driver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

18 §⁴

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet *skall* till Radio- och TV-verket anmäla vilket namn databasen har. Namnet *skall* innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, *skall* i stället för vad som anges i 1 § första stycket gälla att

- utgivare *skall* utses för verksamheten,
- uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, *skall* antecknas i register hos programföretaget.

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet *ska* till Radio- och TV-verket anmäla vilket namn databasen har. Namnet *ska* innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första *eller andra* stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, *ska* i stället för vad som anges i 1 § första stycket gälla att

- utgivare *ska* utses för verksamheten,
- uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, *ska* antecknas i register hos programföretaget.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2008.

⁴ Senaste lydelse 2002:911.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

10 §

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 2 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 8 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2008.

Regeringen beslutade den 8 juni 2000 att bemyndiga chefen för Kulturdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera och överväga behovet av ändringar i framför allt radio- och TV-lagen (1996:844) och lagen (1989:41) om TV-avgift samt föreslå de lagändringar som föranleds av övervägandena (dir. 2000:43). Utredningen antog namnet Radio- och TV-lagsutredningen.

Regeringen beslutade om tilläggsdirektiv till utredningen den 1 februari 2001 (dir. 2001:11), den 13 mars 2003 (dir. 2003:30), den 21 augusti 2003 (dir. 2003:100), den 9 oktober 2003 (dir. 2003:121), den 13 maj 2004 (dir. 2004:69), den 30 september 2004 (dir. 2004:131) och den 24 november 2005 (dir. 2005:132).

I mars 2004 överlämnade utredningen delbetänkandet Nytt regelverk för marknads digital-TV (SOU 2004:39). En sammanfattning av delbetänkandet finns i *bilaga 1*. Delbetänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*.

Delbetänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Regeringskansliet (dnr Ku2007/442/ME).

Europeiska gemenskapernas kommission har i december 2006 beslutat att stämma Sverige inför Europeiska gemenskapernas domstol. Kommissionen anser att Sverige genom ett tillståndsvillkor som hänvisar programföretagen till Boxer TV-access AB för åtkomstkontroll har beviljat en exklusiv eller särskild rättighet vilket är förbjudet enligt direktiv 2002/77/EG om konkurrens på marknaden för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (EGT L 249, 17.9.2002, s. 21–26, Celex 32002L0077, konkurrensdirektivet). Tjänstemän från Regeringskansliet har den 22 mars 2007 vid ett besök hos kommissionens generaldirektorat för konkurrens diskuterat ärendet med företrädare för kommissionen. Besöket föregicks av ett flertal muntliga och skriftliga kontakter i ärendet.

Förslaget om ändring av villkoret i 3 kap. 2 § p. 7 radio- och TV-lagen om skyldighet att använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor har anmälts till kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 31998L0034). Europeiska kommissionen har lämnat kommentarer till förslaget.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 7 juni 2007 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. Endast vissa redaktionella ändringar har gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

Utbyggnaden av det digitala marknätet

Riksdagen beslutade den 28 maj 2003 att de digitala TV-sändningarna ska byggas ut och att de analoga TV-sändningarna ska upphöra efter en övergångsperiod (prop. 2002/03:72, bet. 2002/03:KU33 och rskr. 2002/03:196). Nedläggningen av de analoga TV-sändningarna ska ske etappvis och påbörjas tidigast när lagstiftningen om skyldighet att vidareända vissa TV-program i kabelnät har anpassats till att alla marksändningar är digitala. De analoga sändningarna ska ha upphört helt senast den 1 februari 2008. Vidare tillkännagav riksdagen att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om bl.a. tillståndsgivning och att det vore önskvärt att frågan om ett särskilt operatörsföretag kunde behandlas i ett sådant sammanhang.

Den 11 mars 2004 beslutade regeringen propositionen Digitala TV-sändningar (prop. 2003/04:118). I propositionen föreslås att de digitala marksändningarna av Sveriges Television AB:s och Sveriges Utbildningsradio AB:s TV-program ska byggas ut så att de får samma räckvidd som företagens analoga marksändningar. Det innebär att ca 99,8 procent av befolkningen kommer att kunna ta emot programmen i sina fasta bostäder. Minst 98 procent av befolkningen bör kunna ta emot digital marksänd TV från ytterligare minst en frekvenskanal. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2003/04:KU24, rskr. 2003/04:231).

Regeringen beslutade därefter direktiv till en kommission för övergång till digital marksänd TV (dir. 2004:32). Kommissionen lämnade den 27 september 2004 och den 20 april 2005 förslag till de olika etapperna av teknikövergången.

Regeringen beslutade den 22 december 2004 att nedläggningen av de analoga marksändningarna ska inledas i september 2005 i Gävle och Motala samt på Gotland. Den 22 juni 2005 beslutade regeringen om de återstående fyra etapperna av nedläggningen under våren och hösten 2006, respektive våren och hösten 2007.

Den 23 februari 2006 beslutade regeringen om nya tillstånd för digital marksänd TV. Beslutet innebär att det samlade utbudet i det digitala marknätet nu består av tio nationella och fyra regionala fri-TV-kanaler och 27 betal-TV-kanaler.

Betal-TV och situationen i vissa andra länder

Digital-TV-kommittén föreslog i sitt slutbetänkande Digital TV – modernisering av marknätet (SOU 2001:90) att en extern aktör, ett operatörsföretag, skulle ges tillstånd att förfoga över en del av den totala överföringskapaciteten i det digitala marknätet. Operatörsföretagets utbud borde enligt kommittén i princip uppfylla samma riktlinjer och villkor som i dag gäller för urval och tillståndsgivning. Vidare borde enligt kommittén de programföretag som föreslås ingå i detta utbud godkännas och få sändningstillstånd av en myndighet. Kommittén motiveerade huvudsakligen sitt förslag med behovet att uppnå en högre grad av

flexibilitet och hänvisade i det sammanhanget till den modell för tillståndsgivning som används i Storbritannien och Spanien.

Digitala marksändningar har inletts i ett antal europeiska länder. Storbritannien var först i Europa med att sända TV i det digitala marknätet. Sändningarna inleddes hösten 1998. Sedan den första multiplexoperatören gick konkurs 2002 har två operatörer, BBC och Crown Castle Ltd, med ansvar för olika frekvenskanaler sänt enbart okrypterade sändningar i det digitala marknätet. Betal-TV-sändningar i marknätet inleddes emellertid på nytt år 2005.

Även i Spanien förfogade inledningsvis en kommersiell operatör, Quiero TV, över en del av frekvensutrymmet. Företaget fick dock problem med lönsamheten och verksamheten som inleddes i maj 2000 avbröts i maj 2002. Sändningar inleddes på nytt i november 2005, men det sänds endast fri-TV.

I Danmark inleddes efter flera års tester digitala marksändningar i mars 2006. De analoga sändningarna ska ha upphört i oktober 2009. Ett arbete har inletts för att förbereda en digital-TV-plattform som vid sidan av nuvarande fri-TV-sändningar kommer att distribuera betal-TV-sändningar. Endast en operatör kommer att utses.

I Norge har digitala marksändningar inletts under 2007 och de analoga sändningarna ska ha upphört före utgången av 2009. Även i Norge kommer i vart fall inledningsvis endast en operatör att hantera betal-TV-sändningarna.

I Finland inleddes digitala marksändningar i de befolkningstätaste regionerna i september 2000, även om den egentliga starten för marksänd digital-TV var den 27 augusti 2001. De analoga marksändningarna upphörde den 1 september 2007. Två operatörer hanterar betal-TV-sändningarna, Canal Digital Finland Ab och Digi TV Plus Oy. I villkoren för tillstånden för betal-TV-verksamhet, vilka tilldelas programföretagen, anges att tillståndshavaren i samråd med de andra aktörerna i branschen ska kryptera sändningarna så att samtliga markbundna digitala TV-sändningar kan dekrypteras med ett programkort. Detta krav infördes för de nya tillstånden som beviljades den 14 december 2006 och som träder i kraft den 1 september 2007 samt för befintliga tillstånd genom beslut den 21 mars 2007. Kravet innebär att konsumenten inte längre behöver skaffa fler programkort för att se på olika betal-TV-kanaler.

I Frankrike utser de programföretag som har samlats på en frekvenskanal sin multiplexoperatör. Denna operatör måste godkännas av myndighet. En operatör i det franska marknätet sköter endast multiplexeringen och avtalar med nätoperatören om sändningen. Programföretag som erbjuder betal-TV-tjänster är enligt fransk lag ålagda att träffa en överenskommelse om gemensamt åtkomstkontrollsystem. Den som vill agera som kommersiell operatör och paketera och marknadsföra betal-TV-tjänsterna behöver inget särskilt tillstånd utan ska endast anmäla sig till myndighet.

5.1 Yttrandefrihetsgrundlagen

Genom 2 kap. 1 § regeringsformen (RF) är varje medborgare gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet, varmed förstås frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Särskilda bestämmelser om yttrandefriheten i medierna finns i tryckfrihetsförordningen (TF), som behandlar rätten att yttra sig och sprida information genom framför allt tryckta skrifter, och i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Sistnämnda grundlag ger den enskilde rätt att offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst i ljudradio, television och vissa liknande överföringar samt i filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar (1 kap. 1 § YGL). Yttrandefriheten i de medierna får inte begränsas på andra sätt eller i andra avseenden än som framgår av yttrandefrihetsgrundlagen.

Yttrandefrihetsgrundlagen är enligt 1 kap. 6 § första stycket tillämplig på sändningar av radioprogram som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel. Rätten att sända radioprogram på annat sätt än genom tråd får enligt 3 kap. 2 § YGL regleras genom lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända. Det allmänna ska enligt andra stycket eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. För trådsändningar gäller enligt 3 kap. 1 § YGL etableringsfrihet.

I fråga om sådana begränsningar i sändningsrätten som avses i 3 kap. 1 och 2 §§ YGL gäller enligt 3 § vad som föreskrivs om begränsningar av grundläggande fri- och rättigheter i 2 kap. 12 § andra – femte styckena och 13 § RF. Av dessa bestämmelser följer bl.a. att begränsning får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle, att begränsningen aldrig får gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och ej heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. En begränsning får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. De ändamål som får läggas till grund för inskränkningar i yttrandefriheten och informationsfriheten anges i 2 kap. 13 § RF. Utöver de särskilt angivna ändamålen får begränsningar av yttrandefriheten och informationsfriheten ske endast om särskilt viktiga skäl föranleder det.

Enligt 3 kap. 4 § YGL avgör den som sänder självständigt vad som ska förekomma i programmen. Föreskriften är i första hand ett skydd i förhållande till tillståndsgivaren (dvs. staten) men är också avsedd att lämna ett utrymme även för normgivning som ålägger den som sänder radioprogram att värna sitt oberoende gentemot andra, exempelvis annonsörer. Skyddet gäller den som ligger bakom programmet, dvs. den som är skyldig att utse utgivare (prop. 1990/91:64 sid. 117).

I 3 kap. 5 § YGL finns en föreskrift om att frågor om rätt att sända radioprogram ska kunna prövas av domstol eller av en på visst sätt sammansatt nämnd. Prövningen av beslut av regeringen ska göras av

domstol och behöver endast avse beslutets laglighet. Rätten till domstolsprövning gäller alla radio- och trådsändningar, även närradio och tillståndsfria trådsändningar till allmänheten (prop. 1990/91:64 sid. 89 f.).

5.2 Radio- och TV-lagen

Regler om tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program finns i radio- och TV-lagen (1996:844). Radio- och TV-lagen gäller enligt 1 kap. 1 § för sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel. I 1 kap. 2 § radio- och TV-lagen ges reglerna för vilka sändningar av TV-program som faller under lagen. Bestämmelsen är anpassad till rådets direktiv (89/552/EEG) om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG (EGT L 202, 30.7.1997, s. 60–70, Celex 31997L0036, TV-direktivet). Av bestämmelsen följer att lagen är tillämplig på sändningar av TV-program, om sändningen kan tas emot i någon stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och den som bedriver sändningsverksamheten enligt p. 1 är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i ändringsdirektivet. Är den som bedriver sändningsverksamhet varken etablerad i Sverige eller i någon annan EES-stat enligt etableringskriteriet, ska man i andra hand gå vidare till de tre tekniska kriterier som beskrivs i p. 2–4. Om vare sig etableringskriteriet eller de tekniska kriterierna ger någon möjlighet att bestämma vilket land som har jurisdiktion över sändningarna från ett visst programföretag ska enligt 1 kap. 2 § p. 5 radio- och TV-lagen i sista hand bestämmelserna om etablering i artikel 52 och följande i EG-fördraget avgöra frågan.

I 2 kap. 1 § anges att det krävs tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program med hjälp av radiovågor på frekvens under 3 gigahertz. Som tidigare sagts är tillståndsplikten motiverad av den begränsade tillgången på frekvenser. Sändningar i tråd eller över satellit är däremot tillståndsfria. Enligt andra stycket krävs inte tillstånd för sändningar av sökbar text-TV som sker från radiosändare som används för andra sändningar med stöd av tillstånd enligt radio- och TV-lagen. Tillstånd krävs inte heller för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade och som äger rum under högst fyra timmar om dygnet från en sådan radiosändare.

Enligt 2 kap. 2 § radio- och TV-lagen är det regeringen som meddelar tillstånd att sända TV-program. Därutöver har Radio- och TV-verket, enligt lagrummets fjärde stycke, en möjlighet att meddela tillstånd att sända TV-program under en begränsad tid om högst två veckor. Det kan vara fråga om sändningar från evenemang eller provsändningar. Verket har en möjlighet att ställa upp sådana villkor för sändningarna som anges i 3 kap. 1–3 §§ radio- och TV-lagen. Eftersom det normalt saknas anledning att tillämpa bestämmelserna i 6 och 7 kap. radio- och TV-lagen om sändningarnas innehåll och om reklam på dessa tillfälliga sändningar

föreskrivs att verket får besluta om undantag från bestämmelserna i dessa båda kapitel (prop. 1995/96:160 sid. 159).

Av 2 kap. 3 § radio- och TV-lagen framgår att den som bedriver en sändningsverksamhet för vilken det inte behövs tillstånd och den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellitentreprenör) ska anmäla sig för registrering hos Radio- och TV-verket.

3 kap. radio- och TV-lagen innehåller bestämmelser om sändningar med tillstånd av regeringen. Det gäller därmed såväl tillstånd att sända TV som tillstånd att till hela landet eller utlandet sända ljudradioprogram, liksom för lokala digitala ljudradiosändningar. Endast vissa skyldigheter som gäller för alla sändningar av en viss art framgår direkt av lagen, liksom bestämmelser om själva sändningsinnehållet och tillståndets innebörd och bestånd. Till dessa hör bestämmelser om tillståndstidens längd, förutsättningar för förlängning av tillstånd, återkallelse av tillstånd samt straffbestämmelser. I övrigt sker regleringen av sändningarna genom villkor i tillstånden. Vilka villkor som får meddelas anges uttömmande i lagen.

I 3 kap. 1 § radio- och TV-lagen föreskrivs att sändningstillstånd som meddelas av regeringen får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradion och televisionen. Kraven i 3 kap. 1 § radio- och TV-lagen har sitt ursprung i radiolagen (1966:755). De motiverades av att ett enda företag, Sveriges Radio, fick en ensamrätt att sända TV i marknätet. Med ett sådant system ansågs det nödvändigt att företaget skulle inta en oavhängig hållning till olika åsiktsytringar och smakriktningar samt att allsidigt belysa de skiftande företeelserna i samhället (prop. 1966:149 sid. 29). Än i dag är Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Utbildningsradio AB (UR) och TV4 AB ensamma om att sända TV i det analoga marknätet. Villkor om att sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i televisionen finns därför med i deras respektive sändningstillstånd. Dessa villkor gäller även för företagens tillstånd att sända TV med digital teknik. Övriga programföretag under svensk jurisdiktion har endast ett villkor om att utöva sändningsrätten sakligt.

Enligt 3 kap. 1 § andra stycket radio- och TV-lagen får ett sändningstillstånd därutöver förenas med villkor som anges i 2–4 §§. Några andra villkor för rätten att sända får regeringen inte ställa. En annan sak är att regeringen kan ställa villkor för rätt till statsbidrag. Brott mot ett sådant villkor innebär dock inte annat än att regeringen kan låta bli att betala ut bidraget och företaget kan redan från början avböja att ta emot bidraget utan att det påverkar dess rätt att sända (prop. 1995/96:160 sid. 162).

I 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen finns en katalog med villkor som kan uppställas i sändningstillstånd.

Enligt p. 1 får regeringen föreskriva att programföretaget ska sända program till hela landet eller till en viss del av landet, vilket ger stöd för att ställa krav på att sändningarna ska nå en viss andel av landets befolkning.

Med stöd av p. 2 kan regeringen ställa krav på att ett programföretag ska sända under en viss minsta tid. I tillstånden uttrycks detta vanligen som ett minsta antal timmar per vecka.

I p. 3 ges möjlighet att ställa krav på programföretaget att samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område. Enligt p. 4 kan krav ställas på att programföretaget ska bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket. Denna punkt syftar till att ge stöd för krav på att programföretaget distribuerar program det inte självt producerat, i första hand radiotidningar och motsvarande. Med hänsyn till innehållet i 3 kap. 4 § YGL om att den sändande självständigt avgör vad som ska förekomma i programmen är villkoret uttryckt som en allmän skyldighet (prop. 1995/96:160 sid. 163).

Krav på att utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade kan uppställas med stöd av p. 5. Bemyndigandet ger enligt förarbetena regeringen rätt att ställa villkor om olika åtgärder för att personer med t.ex. syn- eller hörselnedsättning ska kunna ta del av programmen, exempelvis genom textning. Det är också möjligt att ange omfattningen av åtgärderna, t.ex. att en viss lägsta andel av programmen ska vara textade (prop. 1995/96:160 sid. 163). Sådana villkor kan ställas upp även i tillstånd till andra programföretag än avgiftsfinansierade.

Punkten 6 ger stöd för att föreskriva att ett programföretag ska bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen (prop. 1995/96:160 sid. 164). Ett sådant villkor har tagits in i SVT:s sändningstillstånd som innebär att SVT måste lämna utrymme för sändningar från UR.

Villkoret i p. 7 om skyldighet att använda en viss sändningsteknik infördes genom radio- och TV-lagen och ansågs nödvändigt för att staten skulle kunna ha något inflytande på introduktionen av ny teknik (prop. 1995/96:160 sid. 164). Möjligheten att föreskriva att programföretag ska samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor kom till i samband med att de digitala sändningarna påbörjades. Kravet är föranlett bl.a. av att den digitala tekniken förutsätter att olika programföretags programbärande signaler förs samman till en gemensam signal (multiplexering) innan den sänds ut gemensamt (prop. 1997/98:184 sid. 68). I p. 8 ges möjlighet att föreskriva att programföretaget ska använda vissa radiosändare. Bestämmelsens föregångare fanns i radiolagen och hade till syfte att möjliggöra att danska sändningar, i avsikt att förbättra mottagningsförhållandena i Danmark, får sändas ut från svensk mark (prop. 1995/96:160 sid. 164).

Villkor får vidare ges att programföretaget ska ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (p. 9). Vid införandet av bestämmelsen anförde departementschefen att med uttrycket ”ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft” avses att medierna vänder sig till hemmen och till en stor allmän publik, där alla åldrar är företrädna, samt att programmen kan påverka lyssnare och tittare starkt. Han ansåg det därför naturligt att de ansvariga för sändningarna iakttar varsamhet med program som har sådan karaktär att man kan förstå att delar av publiken kommer att uppröras eller skrämmas (prop. 1990/91:149 sid. 142). Bestämmelsen

överlappas i viss mån av 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen, men den sistnämnda tar huvudsakligen sikte på att skydda barn.

Villkor får enligt p. 10 meddelas att tillståndshavaren ska iakttta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket radio- och TV-lagen om beriktigande även i fråga om ljudradion. Som framgår av ordalydelsen gäller bestämmelsen endast ljudradion.

Möjligheten att föreskriva krav på att sända genmäle ansågs ursprungligen inrymt i radiolagens krav på opartiskhet och saklighet (prop. 1966:149 sid. 39 f.). Numera finns ett bemyndigande i p. 11 att ställa upp villkor om skyldighet att sända genmälen. I propositionen uttalas att genmäle avser angrepp mot åsikter eller personer och anknyter till radiolagens krav på opartiskhet (prop. 1977/78:91 sid. 144). Ett genmäle måste – i motsats till ett beriktigande – oftast utformas och framföras av den berörde själv (prop. 1995/96:160 sid. 100). Av artikel 23 i TV-direktivet framgår att den vars legitima intressen, i synnerhet vederbörandes rykte och goda namn, har skadats av påståenden om felaktiga fakta i ett TV-program, har rätt till beriktigande eller motsvarande. I Sverige har statsmakterna ansett att en lagstadgad rätt till beriktigande är tillräcklig för uppfyllande av TV-direktivets krav (a. prop. sid. 103). Rätten till genmäle kan således endast föreskrivas i tillståndsvillkor. I sammanhanget bör nämnas att det finns särskilda bestämmelser till skydd för den som blivit utsatt för förtal, förolämpning eller otillbörlig marknadsföring. Dessa gäller oberoende av om särskilda villkor tagits in i sändningstillståndet och oavsett om programföretaget har skyldighet att följa radio- och TV-lagens regler.

Av p. 12 följer att en skyldighet att i programverksamheten respektera den enskildes privatliv kan föreskrivas i tillståndsvillkor.

I p. 13 ges möjlighet att som villkor för tillstånd ställa upp ett krav att programföretaget ska sända ett mångsidigt programutbud. Bestämmelsen avser att hindra ett programföretag från att t.ex. ge programverksamheten en ensidig inriktning mot underhållningsprogram eller billiga inköpta program (prop. 1990/91:149 sid. 140). Den kom till i samband med att den tredje marksända kanalen, dvs. TV4, startades. Dessförinnan hade motsvarande krav ställts på public service-företagen i avtal. Det generella målsättningsvillkoret ”sända ett mångsidigt programutbud” får med stöd av denna punkt förenas med exemplifierade villkor om vad som ska gälla just för det aktuella företaget (1995/96:160 sid. 85). Regeringen kan således ställa upp en rad krav på programutbudet såsom att sända viss minsta mängd nyheter, barnprogram, teater, att sända regionalt producerade program och program för språkliga och etniska minoriteter etc. Under denna punkt faller också krav på produktion utanför programföretaget självt (a. prop. sid. 164 f.). I tillstånden till SVT, UR och TV4 förekommer flera krav som är hänförliga till villkoret om ett mångsidigt programutbud. I förarbetena till radio- och TV-lagen påpekades att en viss restriktivitet bör iakttas vid utformningen av specificerade villkor mot bakgrund av bestämmelsen i 3 kap. 4 § YGL om det redaktionella oberoendet. Samtidigt framhölls att specificerade bestämmelser har de fördelarna att programföretaget får en bättre uppfattning om vad det har att rätta sig efter och att de övervakande myndigheternas kontroll av att villkoret följs underlättas (a. prop. sid. 85).

Punkten 14, om villkor att regionalt sända och producera program, infördes främst med avseende på TV4:s verksamhet. Att regionalt sända program innebär att programmen ska nå befolkningen i en viss region. Det kan även innefatta en skyldighet att låta utsändningen av programmen ske från regionen. Med att regionalt producera program menas att programmen i huvudsak har framställts i en region (prop. 1996/97:101 sid. 20).

Villkor får vidare föreskrivas om att kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det (p. 15).

Ett villkor meddelat med stöd av p. 16, att utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, innebär att det är förbjudet för programföretaget att kryptera sändningarna. Bestämmelsen infördes genom radio- och TV-lagen och motiverades med att en sändning av ett public service-bolag inte bör krypteras i avsikt att programföretaget ska kunna ta betalt av publiken, vilket hänger samman med den begränsade tillgången på frekvensutrymme. Vill programföretaget ta betalt av lyssnare eller tittare får det använda sig av tillståndsfria sändningsformer, dvs. satellit- och trådsändningar (prop. 1995/96:160 sid. 165). Villkoret omfattar inte kryptering som sker för att t.ex. av upphovsrättsliga skäl begränsa möjligheterna att ta emot sändningarna utanför Sverige (a. prop. sid. 85).

Slutligen finns i p. 17 en möjlighet att i villkor kräva att ett programföretag ska utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer. Villkor om beredskapsplan för verksamheten finns i sändningstillstånden för SVT och UR. Det finns dock inget hinder mot att ställa motsvarande krav på andra programföretag än public service-bolagen (prop. 1996/97:158 sid. 39 f.).

I 3 kap. 3 § första stycket radio- och TV-lagen uttalas att villkor för sändningstillstånd också får avse förbud mot att sända reklam eller andra annonser och även andra sponsrade program än sådana som anges i vissa bestämmelser i lagen. Dessa villkor används endast i tillstånden till public service-bolagen. Det villkor som anges i andra stycket om förbud mot att diskriminera annonsörer används däremot i tillståndet till såväl reklamfinansierad fri-TV under svensk jurisdiktion, dvs. TV4, som betal-TV-företag som är etablerade i Sverige.

Enligt 3 kap. 6 § radio- och TV-lagen innebär ett tillstånd som meddelats av regeringen rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

I 3 kap. 7 § radio- och TV-lagen anges att ett tillstånd som meddelats av regeringen gäller för viss tid. Någon viss tid har dock inte angetts i lagen. När det gäller tillstånd som har meddelats för en tid av minst fyra år förlängs detta på oförändrade villkor med ytterligare fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

Att den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen avser att förena med tillståndet innan regeringen meddelar beslut om sådant tillstånd framgår av 3 kap. 8 § radio- och TV-lagen.

5.3 Förordningen om marksänd digital TV

Förordningen (1997:894) om marksänd digital TV trädde i kraft den 15 december 1997. Föreskrifterna i förordningen ska tillämpas vid annonsering om möjligheter att få tillstånd för digitala TV-sändningar och handläggning av ansökningar om tillstånd (1 §). Regeringen beslutar enligt 3 § vilka områden och vilket sändningsutrymme som får upplåtas för digitala TV-sändningar. Sedan regeringen fattat ett sådant beslut ska Radio- och TV-verket enligt 4 § genom annonser i dagspressen och på annat lämpligt sätt informera allmänheten om beslutet och möjligheten att få tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen för digitala TV-sändningar. Enligt 6 § första stycket ska exempelvis den sökande i ansökan uppge det eller de områden ansökan avser samt den eller de delar av dygnet under vilka sändningarna ska äga rum.

I 7 § anges att det av ansökan särskilt skall framgå om den sökande kan godta att sändningstillståndet förenas med villkor som får ställas enligt 3 kap. 1, 2 och 4 §§ radio- och TV-lagen och som avser skyldighet att

1. sända TV-program med digital teknik,
2. sända över det eller de områden som regeringen har bestämt,
3. sända TV-program under i genomsnitt minst 50 timmar per vecka under ett kalenderår eller, om tillståndet endast avser del av dygnet, under en proportionellt kortare tid,
4. utöva sändningsrätten sakligt,
5. ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
6. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,
7. sända ett mångsidigt programutbud,
8. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,
9. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de krav som gäller för programverksamheten, och
10. iaktta att ägarförhållandena och inflytandet i företaget inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

I bestämmelsens andra stycke sägs att avseende sådana uppgifter som avses i 7 skall sökanden bifoga en programförklaring enligt de anvisningar som framgår av ansökningsblanketten.

Av ansökan ska vidare, enligt bestämmelsens tredje stycke, framgå om den sökande önskar förena sändningstillståndet med villkor enligt 3 kap. 2 § p. 14 radio- och TV-lagen, som avser skyldighet att regionalt sända och producera program.

Radio- och TV-verket ska enligt 9 § överlämna ansökningarna jämte ett motiverat förslag till fördelning av tillstånden till regeringen för prövning. Av förslaget ska framgå om

1. den sökande har tekniska och finansiella förutsättningar att bedriva sändningar enligt 6 § andra stycket,

2. den sökande kan delta i samverkan om multiplexering, åtkomstkontroll och elektroniska programguider enligt 6 § tredje stycket,

3. de villkor som anges i 7 § första stycket kan komma att godtas av sökanden,

4. den sökande önskar förena sändningstillståndet med det villkor som anges i 7 § tredje stycket,

5. programföretag som redan sänder med tillstånd av regeringen enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen kan ges tillfälle att medverka,

6. flera av varandra oberoende företag kan delta,

7. fler än ett företag kan sända program till visst område, samt om

8. fler än ett företag kan disponera en multiplex.

I 9 § andra stycket föreskrivs vidare att det av förslaget skall framgå i vilken utsträckning programutbudet som helhet kan tilltala olika intressen och smakriktningar samt i vilken utsträckning lokala och regionala TV-program kan ges företräde, liksom TV-program som är förankrade i den svenska kulturkretsen.

5.4 TV-direktivet

Inom Europeiska unionen gäller för TV-sändningar rådets direktiv (89/552/EEG) om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG (EGT L 202, 30.7.1997, s. 60–70, Celex 31997L0036, TV-direktivet). Direktivets syfte är enligt dess ingress att skapa fri rörlighet för TV-sändningar. Enligt ändringsdirektivet artikel 1.1 a) menas med TV-sändning den ursprungliga överföringen av TV-program avsedda för mottagning av allmänheten, per tråd eller genom luften inklusive överföring via satellit, i okodad eller kodad form.

Enligt direktivets artikel 2 a ska medlemsstaterna säkerställa fri mottagning och får inte begränsa vidareändring inom sina territorier av TV-sändningar från andra medlemsstater av skäl som hör under områden som omfattas av direktivet. Direktivet innehåller minimiregler som gäller för TV-sändningar. TV-direktivet reglerar frågor som rör sändning av evenemang som är av särskild vikt för allmänheten, främjande av distribution och produktion av TV-program, TV-reklam, sponsring och köp-TV, skydd av underåriga och allmän ordning samt rätten till genmäle. Medlemsstaterna har frihet att föreskriva att TV-programföretagen inom deras jurisdiktion ska följa mer detaljerade eller striktare regler inom de områden som omfattas av direktivet. Den medlemsstat varifrån en sändning härrör ska se till att sändningen följer lagen i det landet. Av direktivets ingress framgår att det är nödvändigt och tillräckligt att alla sändningar följer lagen i den medlemsstat, varifrån de härrör. Inom ramen för sin lagstiftning och på lämpligt sätt ska medlemsstaterna också säkerställa att TV-programföretagen inom deras jurisdiktion effektivt uppfyller bestämmelserna i direktivet.

Direktivet fastställer, enligt dess ingress, minimikraven för att garantera frihet för sändning, varför det inte påverkar medlemsstaternas och respektive myndigheters ansvar i fråga om organisationen – inklusive systemen för tillståndsgivning, administrativ auktorisering eller beskattning – finansiering och programinnehåll. Den kulturella utvecklingens oberoende i medlemsstaterna och bevarandet av den kulturella mångfalden inom gemenskapen sägs därför bli opåverkad.

6 Ett särskilt operatörsföretag för betal-TV i digital marksänd TV?

Regeringens bedömning: Ett operatörsföretag bör inte ges rätt att förfoga över en del av sändningsutrymmet för digitala marksändningar.

Utredningens förslag: Ett operatörsföretag ges rätt att förfoga över den del av sändningsutrymmet för digitala marksändningar som inte är avsett för fri-TV. Det ska krävas tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag. Tillstånd får inte beviljas företag som saknar finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva verksamheten och som har viss närmare anknytning till andra som bedriver TV-verksamhet. Bedömningsgrunderna för hur ett operatörsföretag ska utses ska anges i radio- och TV-lagen. Ett anbudsförfarande ska ingå som ett led i tillståndsprövningen. Operatörsföretaget ska ha rätt att självständigt sätta samman utbudet av TV-program med tillstånd att sända betal-TV inom ett angivet sändningsutrymme. Radio- och TV-verket ska fastställa det högsta antal tillstånd att sända betal-TV som kan meddelas. Tillstånd ska beviljas till fler programtjänster än som ryms inom det tillgängliga utrymmet för betal-TV. Vid byte av operatörsföretag ska det operatörsföretag vars verksamhet upphör utan dröjsmål föra över registerdata om abonnenter och programkort till den nya tillståndshavaren. Rätt till skälig ersättning ska föreligga. Samordningen av vissa för fri-TV och betal-TV gemensamma funktioner bör lösas genom överenskommelser samt genom tillståndsvillkor.

Remissinstanserna: *Justitiekanslern, Hovrätten för Västra Sverige, Länsrätten i Stockholms län, Stockholms universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Konsumentverket, Radio- och TV-verket, Boxer TV-access AB (Boxer), UPC Sverige AB, com hem AB, Eurosport SA, Livförsäkringsaktiebolaget Skandia, IT-företagen, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Landsorganisationen (LO), NonStop Television AB, UR, Teracom AB, Tjänstemännens Centralorganisation, TV4 AB och Svenska Journalistförbundet* tillstyrker i huvudsak eller har ingen erinran mot utredningens förslag om att ett operatörsföretag ges rätt att förfoga över den del av sändningsutrymmet för digitala marksändningar som inte är avsett för fri-TV.

KLYS, Svenska Journalistförbundet och Boxer framhåller att s.k. nischkanaler skulle riskera att trängas tillbaka i en ordning med flera operatörsföretag.

Radio- och TV-verket, Kanal 5 AB och Eurosport SA pekar på möjligheten att i ett senare skede när det finns mer kapacitet för marksändningarna öppna för flera aktörer. *Hyresgästföreningen* anser det önskvärt att fler operatörsföretag kan konkurrera på marknaden, i synnerhet om det nuvarande sändningsutrymmet för betal-TV i marknätet utökas. *Tjänstemännens Centralorganisation* menar att man noga måste överväga nackdelarna av att ett operatörsföretag i praktiken få en monopolställning.

Post- och telestyrelsen, Konkurrensverket, Annonserföreningen, Canal Digital Sverige AB, C More Entertainment AB, Fastighetsägarna Sverige, Modern Times Group MTG AB (MTG), Svenskt Näringsliv, Sveriges Reklamförbund och *SVT* anser att det kan finnas utrymme för fler än ett operatörsföretag.

I övrigt har remissinstanserna främst haft synpunkter på utredningens förslag om ägarbegränsningar och byte av operatörsföretag. Några remissinstanser menar att de föreslagna ägarbegränsningarna skulle kunna medföra övergångsproblem samt innebär att antalet företag som kan verka som operatörsföretag är få. En majoritet av de remissinstanser som yttrat sig över utredningens förslag om byte av operatörsföretag riktar kritik mot förslaget. De menar bl.a. att det kan finnas svårigheter med att bestämma ersättningen för de rättigheter som ska föras över till den nya operatören och att förslaget är tveksamt utifrån integritets- och upphovsrättsliga aspekter.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen anser att en modell med en operatör som svarar för såväl fördelning av sändningsutrymme som teknisk samordning och försäljning av abonnemang kommer att leda till det mest effektiva och ändamålsenliga utnyttjandet av marknätet till fördel för konsumenterna. Det ger utrymme för största möjliga flexibilitet i programutbudet. Konsumenterna riskerar inte att behöva hamna i en valsituation där man tvingas betala flera gånger för samma tjänster. Erfarenheterna hittills inom det digitala marknätet har inte påvisat några påtagliga nackdelar för konsumenterna med en ensam operatör. De konkurrensfördelar som utgör det främsta argumentet för att välja ett system där flera operatörer säljer abonnemang kan enligt utredningen i stora delar förväntas vinnas redan genom konkurrensen mellan å ena sidan marknätet och å andra sidan kabel- och satellitnäten.

Enligt utredningen ger dess förslag goda förutsättningar för nätoperatören och den kommersielle operatören att ta ett gemensamt ansvar för nödvändiga investeringar i nätet. Att det – i vart fall inledningsvis – endast kommer att finnas en operatör i marknätet gör det dessutom lättare att samordna tekniska frågor inom marknätet i dess helhet.

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har ingen erinran mot utredningens förslag om att ge ett operatörsföretag rätt att förfoga över en del av sändningsutrymmet i det digitala marknätet. Flera av dessa anser emellertid att det bör vara möjligt att senare överväga en ordning där flera företag får rätt att sälja abonnemang.

Vissa remissinstanser anser vidare att det redan från början bör finnas utrymme för flera konkurrerande företag att sälja abonnemang på de betal-TV-tjänster som sänds i digital marksändning. Några av remissinstanserna ifrågasätter också utredningens förslag om förbud mot viss ägargemenskap och hur byte av operatörsföretag ska ske.

Enligt regeringens mening bör regleringen av en framtida ordning för de digitala marksändningarna av TV-program säkerställa en hög grad av tillgänglighet för konsumenterna till de programtjänster som sänds digitalt i marknät. Konsumentintresset är en viktig utgångspunkt vid utformningen av regleringen.

Ett sätt att uppnå en hög grad av tillgänglighet vore enligt regeringens mening att skapa en ordning som i huvudsak överensstämmer med den som utredningen har föreslagit. Det finns dock skäl som talar emot en sådan ordning. Utredningens förslag innebär att operatörsföretaget får en stark ställning i förhållande till programföretagen. Detta gäller särskilt eftersom utredningen har föreslagit att antalet betal-TV-tillstånd ska vara större än det antal programtjänster som ryms inom det tillgängliga sändningsutrymmet. Utredningen har inte heller belyst hur ett annat företag än Boxer ska kunna fasas in i uppgiften som operatörsföretag i det digitala marknätet på ett sätt som medför minsta möjliga olägenhet för konsumenterna, det tillträdande operatörsföretaget och Boxer. Utredningens förslag om att ett operatörsföretag ska utses genom ett särskilt tillståndsförfarande innebär vidare att ett idag till stora delar oreglerat område måste regleras. Ett sådant steg bör alltid noga övervägas och fördelarna måste vara betydande om det ska tas. Dessutom har inte utredningen behandlat frågan om hur dess förslag förhåller sig till konkurrensdirektivet (se avsnitt 3).

För närvarande har över 670 000 hushåll abonnemang hos Boxer. Enligt regeringens mening finns en hög grad av tillgänglighet till de programtjänster som sänds i digital marksändning.

En betydelsefull aspekt i en helhetsbedömning är vidare att god konkurrens bör stimuleras. Utredningen anser att det i varje fall inledningsvis bara finns utrymme för ett operatörsföretag för marksänd digital-TV. Denna uppfattning har stöd av vissa remissinstanser medan andra menar att flera företag bör kunna konkurrera om försäljning av betal-TV-abbonemang i marksändningarna. De skilda uppfattningarna bygger bl.a. på olika bedömningar av marknadsförutsättningarna. De som förespråkar att ett enda företag ska sälja abonnemang på marksändningarna menar i huvudsak att betal-TV via marknätet ses som en del av en större marknad för betal-TV-sändningar till hushållen som även omfattar andra distributionsformer och att konkurrensen mellan olika erbjudanden är hård. Om ett enda företag handhar abonnemangsförsäljningen kan det ta ett samlat ansvar för marknätets utveckling som blir svårt att genomföra i andra fall. De som förespråkar att flera företag ska kunna sälja abonnemang på de marksända programtjänsterna betonar vikten av konkurrens och menar att staten inte genom tillståndsgivningen bör begränsa möjligheten för företag att rikta erbjudanden till konsumenterna.

Regeringen anser att det stämmer bäst överens med principen om konkurrens och ett fritt näringsliv om det är möjligt för flera företag att tillhandahålla abonnemang på betal-TV-tjänster till konsumenterna, under förutsättning att tillgängligheten till det samlade programutbudet fortsätter att vara god. Regeringen anser att det inte är möjligt att på förhand med säkerhet avgöra vilken effekt olika tänkbara lösningar kommer att ha på marknaden för betal-TV-abbonemang i stort, den mer begränsade marknaden för marksänd betal-TV och marknaden för åtkomstkontroll

och andra tjänster av betydelse för betal-TV. Därför kommer regeringen att noga följa utvecklingen och ha beredskap att vidta åtgärder om det skulle visa sig befogat (se även avsnitt 8.5.1 och 10.2).

Enligt regeringens mening bör en förutsättning för att sändningstillstånd ska kunna meddelas vara att programföretagen samverkar i olika tekniska frågor så att konsumenter på ett enkelt sätt kan få tillgång till samtliga programtjänster som tillstånden avser. De närmare formerna för denna samverkan bör utformas i samråd mellan de programföretag som är aktuella för sändningstillstånd. Tillståndsmyndigheten bör kunna bistå programföretagen i deras strävan att uppnå en ordning som säkerställer krav på tillgänglighet och konkurrens. En fördel med denna ordning är att ansvaret för såväl innehållsvillkor som andra villkor avseende bl.a. sådan teknisk samordning så långt det är möjligt hålls samlat hos programföretagen. Programföretagen ges därmed möjlighet att erbjuda konsumenterna ett brett programinnehåll och möjlighet att byta tillhandahållare av betal-TV. I det följande föreslår därför regeringen att tillståndsvillkor om teknisk samverkan ska utformas i syfte att främja tillgänglighet och konkurrens, se avsnitt 8.5.1.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det för närvarande inte finns något behov av att ge ett operatörsföretag rätt att förfoga över en del av sändningsutrymmet för digitala marksändningar.

7 Användningen av sändningsutrymme för digital marksänd TV

Regeringens förslag: Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme som får upplåtas för TV-sändningar i olika delar av landet.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår dock även att regeringen ska besluta om hur sändningsutrymmet ska fördelas mellan fri-TV och betal-TV.

Remissyttrandena: *Sveriges Reklamförbund* anser att det kan vara lämpligt att regeringen beslutar om frågor som rör övergripande massmediepolitik som t.ex. vilket område och sändningsutrymme som ska upplåtas till operatörsföretaget.

LO anser att det är viktigt att prioritera ett brett fri-TV-utbud av hög kvalitet. För många familjer kommer fri-TV-utbudet att av ekonomiska orsaker vara de enda program de kommer att ha tillgång till.

SVT menar att utgångspunkten bör vara ett så omfattande utbud av fri-TV som möjligt.

TV4 AB stöder utredningens förslag om att regeringen ska besluta om hur sändningsutrymmet ska fördelas mellan fri-TV och betal-TV. *TV 4 AB* anser dock att utrymmet för fri-TV bör vara begränsat. Det finns också enligt *TV 4 AB* risk för att utvecklingen av små nischkanaler hämmas.

Teracom AB, com hem AB och UPC Sverige AB anser att den begränsade reklammarknaden inte kan bära ett stort antal fri-TV-kanaler. *com hem AB* och *UPC Sverige AB* anser att det är av största vikt att fri-TV-

utbudet begränsas och i förväg bestäms till sin omfattning. *Eurosport SA* anser att antalet fri-TV-tillstånd ska begränsas för att inte äventyra det digitala marknätets konkurrenskraft.

Enligt *Teracom AB* kan förslaget leda till en fördelning mellan fri-TV och betal-TV som inte motsvarar efterfrågan. *Teracom* föreslår därför att tillståndsproceduren utformas så att regeringens fördelningsbeslut kommer först efter det att Radio- och TV-verket genom ansökningsförfarandet inhämtat önskemål från programbolag och aspiranter på operatörstillståndet. *Teracom* anser också att det faktiska utrymmet för smalare kanaler minskas om fri-TV-kanalerna blir för många och att det totala antalet kanaler därmed minskar.

Kanal 5 AB anser inte att regeringen ska avgöra fördelningen mellan betal-TV och fri-TV. Den fördelningen behöver vara en direkt funktion på hur de kommersiella TV-kanalerna bedömer möjligheterna att nå kommersiell bärkraft. *C More Entertainment AB* anser att förslaget om fördelning av public service-TV, fri-TV och betal-TV genom sändningsutrymme är opraktiskt och att ledig kapacitet i multiplexerna i stället bör användas på ett flexibelt sätt.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av de programtjänster som sänds i digital marksändning i Sverige är tillgängliga mot abonnemang, s.k. betal-TV. Vid sidan av sändningarna från SVT och UR finns ett mindre antal kommersiella programtjänster som enligt sina sändningstillstånd inte har rätt att sända krypterat och som därmed är hänvisade till att försöka finansiera verksamheten enbart med annonsintäkter (fri-TV).

Utredningen föreslår att tillstånden för digital marksänd TV ska delas upp i två kategorier, fri-TV och betal-TV, och att regeringen ska bestämma hur stor del av det tillgängliga utrymmet som ska användas för respektive kategori. Regeringen anser emellertid, i likhet med vissa av remissinstanserna, att det är programföretagen själva, inte regeringen, som bör avgöra på vilket sätt sändningsverksamheten ska finansieras. För detta talar såväl principiella skäl som att förutsättningarna för olika finansieringssätt kan förändras. Det är programföretagen som har den bästa kunskapen om sin marknad och som är bäst lämpade att göra avvägningen mellan olika finansieringssätt.

Det är nödvändigt att regeringen anger hur stort sändningsutrymme som får användas för digital-TV-sändningar i olika delar av landet. I det ingår att regeringen beslutar hur stort sändningsutrymme som får användas för TV-sändningar i allmänhetens tjänst. Dessa sändningar är av yttersta vikt och betydelse för att upprätthålla mångfald och kvalitet på radio- och TV-området och i det följande gör regeringen den bedömningen att sändningstillstånd för sådana sändningar liksom hittills ska meddelas av regeringen (se avsnitt 8.2).

Mot bakgrund av det anförda anser regeringen emellertid inte att en viss del av den överföringskapacitet som ska användas för sådana digital-TV-sändningar som Radio- och TV-verket meddelar tillstånd till bör avsättas för fri-TV-sändningar.

8.1 Radio- och TV-lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Det görs tydligt att bestämmelserna i radio- och TV-lagen om tillståndskrav, tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade och andra bestämmelser om t.ex. tillsyn och återkallelse av tillstånd gäller för sändningar av TV-program, trots att den som bedriver sändningsverksamheten står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt TV-direktivet.

Utredningens förslag: Enligt utredningen ska, för frågor som inte regleras i TV-direktivet, radio- och TV-lagen gälla även i förhållande till programföretag etablerade i andra EES-stater.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Genom den utformning som radio- och TV-lagen har i dag (se avsnitt 5.2) kan det ifrågasättas om det går att tillämpa radio- och TV-lagens bestämmelser om tillståndsgivning för television på ett programföretag som enligt TV-direktivet är etablerat i en annan EES-stat eller som på annat sätt befinner sig under en sådan stats jurisdiktion. Det är naturligtvis en självklarhet att utländska programföretag ska kunna söka och få tillstånd att sända television i det svenska marknätet. Det finns också i dag ett flertal utländska programföretag som har sådana tillstånd och svenska myndigheter har utgått från dessa tillstånd vid tillämpningen av radio- och TV-lagen. I dessa tillstånd finns dock inga villkor som är programrelaterade. Villkoren har i stället begränsats till det som är nödvändigt när det t.ex. gäller teknisk samverkan.

Det finns enligt regeringens mening anledning att ändra radio- och TV-lagen så att det klart framgår att vissa regler om tillståndsgivning m.m. är tillämpliga även på programföretag som är etablerade i andra EES-stater eller som på annat sätt befinner sig under en sådan stats jurisdiktion. Utredningen har föreslagit att radio- och TV-lagens bestämmelser ska tillämpas på programföretag från andra EES-stater i alla de frågor i lagen som inte regleras i TV-direktivet. Det innebär att, förutom t.ex. bestämmelser om tillståndsgivningen, även villkor och bestämmelser som är programrelaterade kan bli aktuella eftersom radio- och TV-lagen reglerar fler innehållsfrågor än de som regleras i TV-direktivet. Med utredningens förslag skulle ett programföretag från en annan EES-stat behöva följa såväl svenska bestämmelser om sändningarnas innehåll i frågor som inte regleras i TV-direktivet som etableringslandets bestämmelser. Det skulle enligt regeringens mening stå mindre väl i överensstämmelse med TV-direktivets syfte. Av direktivets ingress framgår att det är nödvändigt och tillräckligt att alla sändningar följer lagen i den medlemsstat, varifrån de härrör. Dessutom kan utredningens förslag ge upphov till svåra gränsdragningsproblem när man ska avgöra om en särskild fråga regleras i TV-direktivet eller inte. Utredningens förslag bör därför inte genomföras.

Som tidigare sagts är det dock självklart att det ska vara möjligt för utländska programföretag att söka och få tillstånd att sända tillstånd att

sända television i det svenska marknätet. Det är också nödvändigt att dessa företag kan meddelas villkor som inte är direkt programrelaterade. TV-direktivet påverkar inte heller, som tidigare nämnts, medlemsstaternas ansvar i fråga om bl.a. systemen för tillståndsgivning. Det bör därför göras tydligt att radio- och TV-lagens bestämmelser om tillståndskrav, tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade, se avsnitt 9.2, och andra bestämmelser om t.ex. tillsyn och återkallelse av tillstånd gäller för sändningar av TV-program trots att den som bedriver sändningsverksamheten är etablerad i en annan EES-stat eller som på annat sätt befinner sig under en sådan stats jurisdiktion. Det föreslås ske genom ett nytt tredje stycke i 1 kap. 2 § radio- och TV-lagen.

I avsnitt 9.2. görs den bedömningen att andra punkten i 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen kan avse såväl programrelaterade villkor som villkor som inte är programrelaterade. Därför bör Radio- och TV-verket inte ha möjlighet att förelägga en tillståndshavare att följa ett villkor som meddelats med stöd av den punkten. Det är dock nödvändigt att kunna tillämpa villkoret i förhållande till ett programföretag från en annan EES-stat. Det finns inte annars möjlighet att återkalla tillståndet för ett sådant programföretag om det t.ex. inte påbörjar sändningarna.

8.2 Tillståndsplikt samt tillståndsgivning genom myndighet

Regeringens bedömning: Det bör även fortsättningsvis krävas tillstånd för att sända TV-program i digital marksändning.

Regeringens förslag: Radio- och TV-verket ska meddela samtliga tillstånd utom för radio- och TV-sändningar i allmänhetens tjänst, vilka som hittills ska meddelas av regeringen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Radio- och TV-verket, KLYS, SVT, UR, Teracom AB* och *MTG* instämmer i huvudsak i utredningens förslag om tillstånd för att sända TV-program.

MTG anser att programföretagen bör omfattas av tillståndsplikt eftersom de har det redaktionella ansvaret för innehållet i programtjänsten och att sändningsutrymmet är begränsat. *MTG* har inga synpunkter på om tillståndsgivningen bör delegeras till myndighet men menar att nya tillstånd ska kunna meddelas kontinuerligt.

Teracom AB anser att det inte är självklart att individuella tillstånd måste meddelas för de programföretag som ska sända betal-TV. Det kan vara tillräckligt att mot operatörsföretaget ställa tillståndsvillkor som förverkligar viss sammansättning och kvalitet på betal-TV-utbudet.

Konkurrensverket och *Eurosport SA* anser inte att programföretagen ska behöva tillstånd. Enligt Konkurrensverket skulle ett tillståndsförfarande för enskilda programföretag minska operatörsföretagens flexibilitet och handlingsutrymme och i praktiken innebära en försämrad möjlighet för konsumenterna att få det utbud som bäst motsvarar dess preferenser.

Radio- och TV-verket, Konkurrensverket, Boxer, Eurosport SA och NonStop Television AB ställer sig bakom utredningens förslag att tillståndsgivningen delegeras från regeringen till Radio- och TV-verket.

KLYS har inga invändningar mot att tillståndsgivningen delegeras till Radio- och TV-verket men anser att de sakliga grunder som ska gälla för hur sändningstillstånden ska fördelas måste anges tydligt och tämligen utförligt i lag.

LO anser att endast tillståndsgivning för betal-TV ska delegeras till Radio- och TV-verket.

Riksförbundet Öppna kanaler vill att tillstånd för public service-sändningar och public access-sändningar, ”Öppna kanaler” eller motsvarande, ska meddelas av regeringen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Regeringen anser i likhet med utredningen att övervägande skäl talar för att det även i fortsättningen bör ställas krav på tillstånd för att sända TV-program i digital marksändning. Skälen är att utrymmet för marksänd TV är begränsat. Därför behöver det på något sätt avgöras vilka som ska ha möjlighet att använda detta utrymme. Enligt regeringens mening bör det begränsade sändningsutrymmet användas på ett sätt som gynnar massmediernas oberoende, mångfald och tillgänglighet. Det bör finnas möjlighet att ta hänsyn till vissa grundläggande intressen om mångfald och bredd i ägande.

Några remissinstanser har ifrågasatt om betal-TV-sändningar behöver vara tillståndspliktiga. Enligt dessa bör ett operatörsföretag ha frihet att välja vilka programtjänster som ska sändas ut, eventuellt inom ramen för de tillståndsvillkor som gäller för operatörsföretaget. Regeringen har i det föregående redovisat sin bedömning att ett särskilt operatörsföretag inte bör ges rätt att förfoga över sändningsutrymmet för betal-TV-sändningar. Därmed faller möjligheten att reglera frågor om programutbudets sammansättning genom tillståndsvillkor för ett operatörsföretag.

För närvarande meddelar regeringen alla tillstånd (utom tillfälliga) att sända television. Radio- och TV-verket utlyser sändningstillstånd, tar emot ansökningar och lägger fram förslag till regeringen om vilka programföretag som bör meddelas sändningstillstånd. Av förslaget ska bl.a. framgå om de sökande har tekniska och finansiella förutsättningar att bedriva sändningar. Vidare ska det framgå om programutbudet som helhet kan tilltala olika intressen och smakriktningar och i vilken utsträckning lokala och regionala TV-program och TV-program som är förankrade i den svenska kulturkretsen kan ges företräde.

Av Radio- och TV-verkets förslag ska även framgå om de sökande är beredda att samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor. Villkoret om samverkan läggs fast i sändningstillstånden för programföretagen. I de tillstånd som gäller från och med den 1 mars 2006 till och med den 31 januari 2008 innebär villkoret bl.a. att programföretaget ska ingå avtal med Boxer TV-access AB om åtkomstkontroll och elektronisk programguide.

I likhet med majoriteten av de remissinstanser som har yttrat sig i frågan anser regeringen att uppgiften att meddela tillstånd för digital marksänd TV bör läggas på en myndighet. Skälen för detta är följande.

Som utredningen har anfört är en utgångspunkt för överväganden av om en viss typ av förvaltningsärenden bör delegeras till myndighetsnivå

att regeringen befrias från löpande ärenden som inte typiskt sett kräver ett ställningstagande av regeringen.

De digitala marksändningarna omfattar i dag omkring 40 programtjänster. Antalet ärenden om sändningstillstånd kan därför bli relativt omfattande. Det finns anledning att genom politiska beslut lägga fast riktlinjer för hur utbudet av programtjänster bör vara sammansatt och för urvalsförfarandet. Utifrån sådana riktlinjer bör urvalet mellan olika sökande och beslut om sändningstillstånd kunna hanteras av en myndighet.

Sändningar i allmänhetens tjänst har stor betydelse för samhället och tillståndsgivningen föregås regelmässigt av en ingående behandling av riksdag och regering. För de programföretag som ska verka i allmänhetens tjänst är sändningstillstånden tillsammans med anslagsvillkor, bolagsordningar och utseende av vissa styrelseledamöter ett sätt för riksdag och regering att lägga fast programföretagens uppdrag. Något urvalsförfarande förekommer inte och antalet ärenden är litet. Sändningstillstånd till dessa programföretag bör som hittills meddelas av regeringen.

I likhet med utredningen anser regeringen att Radio- och TV-verket bör vara tillståndsmyndighet. Verket har god överblick över radio- och TV-området och har sedan de digitala marksändningarna inleddes förberett regeringens beslut om sändningstillstånd.

Förslaget till uppdelning mellan regeringen och radio- och TV-verket medför att följdändringar bör ske i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

8.3 Tillståndens giltighetstid och närmare innebörd

Regeringens förslag: Ett tillstånd som meddelas av regeringen att sända TV-program ska gälla för viss tid som bestäms av regeringen. Tillstånd som meddelas av Radio- och TV-verket att sända TV-program ska gälla i sex år eller för kortare tid om det finns särskilda skäl. För tillstånd att sända TV-program under en begränsad tid om högst två veckor kan Radio- och TV-verket besluta att föreskrifter om urval inte ska tillämpas. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

Ett tillstånd att sända TV-program ska innebära rätt att, på sätt som anges i tillståndet, sända ett visst antal programtjänster i vissa områden under hela eller en viss del av dygnet.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår dock att längden på de tillstånd som regeringen meddelar för radio- och TV-sändningar i allmänhetens tjänst ska anges i lagen. Utredningen föreslår vidare att tillstånd som meddelas av Radio- och TV-verket ska gälla i två år med rätt till förlängning med två år i två omgångar om inte särskilda skäl talar emot det. Utredningen föreslår även att ett tillstånd att sända TV-program ska avse antingen fri-TV eller betal-TV. Utredningen föreslår vidare att ett tillstånd att sända betal-TV ska innebära rätt att sända program som anges i tillståndet och att sändningsrätten för betal-TV endast får utövas om avtal om upplåtelse

om sändningsutrymme ingås med ett operatörsföretag. Utredningen föreslår inte att Radio- och TV-verket ska kunna besluta att föreskrifter om urval inte ska tillämpas när det gäller tillstånd som avser högst två veckor.

Remissinstanserna: LO instämmer i utredningens förslag om tillståndstidens längd. Radio- och TV-verket har inga invändningar mot tillståndstidens längd men anser att tillståndets giltighetstid ska anges i lag. Verket anser att det bör finnas en möjlighet till rätt till förlängning även i fall där tillståndshavaren och tillståndsgivaren är överens om att det bör ske smärre förändringar i villkoren.

C More Entertainment AB, Annonsörföreningen, Kanal 5 AB, Sveriges Reklamförbund, NonStop Television AB och TV4 AB anser att alla tillstånd ska gälla i sex år eller i vart fall under lika lång tid.

SVT och UR ifrågasätter förslaget att i lagen ange och låsa fast tillstandsperioden. De anser att bolagens tillstandsperioder måste kunna fastställas enligt kriterier som är unika för public service.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande regler ska ett tillstånd att sända TV-program gälla för viss tid. Någon särskild tillståndstid anges inte i lagen. Däremot anges att ett tillstånd som har meddelats för en tid av minst fyra år ska förlängas med ytterligare fyra år om inte regeringen senast två år före tillståndstidens slut har meddelat att tillståndet inte ska förlängas eller att regeringen vill förändra tillståndet.

Tillståndstidens längd hör till de frågor som regelmässigt behandlas av riksdagen inför varje ny tillstandsperiod för radio- och TV-sändningar i allmänhetens tjänst. Regeringen anser mot denna bakgrund att det inte finns anledning att i radio- och TV-lagen lägga fast hur långa tillstandsperioder som ska gälla för sådana sändningar. I lagen bör endast anges att tillstånd som meddelats av regeringen att sända TV-program ska gälla för viss tid som bestäms av regeringen.

För de sändningstillstånd som ska meddelas av Radio- och TV-verket bör däremot tillståndstiden anges i lagen. Utredningen har föreslagit att tillstånden ska vara tvååriga och att de ska förlängas med två tvåårsperioder om inte särskilda skäl talar emot det. Normalt ska alltså tillståndstiden vara sex år innan ett nytt tillståndsförfarande inleds. Som exempel på särskilda skäl som skulle kunna föranleda att ett tillstånd inte förlängs nämner utredningen att sändningar inte har bedrivits i enlighet med villkoren i tillståndet eller att företaget i väsentlig mån har frångått de uppgifter om sändningarnas inriktning och innehåll som angetts vid ansökningstillfället.

Flera remissinstanser kritiserar utredningens förslag och anser att hela tillståndstiden ska bestämmas från början.

Sex år är enligt regeringens mening en lämpligt avvägd giltighetstid för sändningstillstånden. Den ger programföretagen rimliga förutsättningar att planera verksamheten samtidigt som det blir möjligt att ta hänsyn till ändrade förhållanden utan alltför lång tidsutdräkt. Denna tid bör inte, på det sätt som utredningen föreslagit, delas upp i tre perioder om två år. De möjligheter till åtgärder som finns i radio- och TV-lagen för att beivra brott mot föreskrifter i lagen eller mot villkor för tillstånd är enligt regeringens mening tillräckliga. En period om sex år ger dessutom Radio- och TV-verket möjlighet att i god tid före det att ett tillstånd löper

ut pröva om programföretaget levt upp till de åtaganden som det gjorde i samband med att tillståndet meddelades, se avsnitt 8.4.

Radio- och TV-verket bör om det finns särskilda skäl kunna meddela tillstånd för kortare tid än sex år. Denna möjlighet bör kunna användas för sändningar som endast är avsedda att pågå under en kortare tid. Särskilda skäl bör regelmässigt finnas i fråga om sådana tillstånd att sända TV-program under en begränsad tid om högst två veckor, exempelvis evenemangs- och provsändningar, som anges i 2 kap. 2 § fjärde stycket radio- och TV-lagen.

För sådana tillstånd kan Radio- och TV-verket besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte ska tillämpas. I normalfallet finns det inte heller anledning att låta dessa sändningar omfattas av ett urvalsförfarande, se avsnitt 8.4. Radio- och TV-verket bör därför kunna besluta att även föreskrifter om urval inte ska tillämpas på sådana sändningar.

För TV-sändningar i allmänhetens tjänst har regeringen möjlighet att meddela tillfälliga tillstånd under t.ex. en begränsad tid om högst två veckor. Det finns dock inte i det fallet något behov för regeringen att besluta att vissa regler i radio- och TV-lagen inte ska tillämpas.

Det är enligt regeringens mening inte nödvändigt att ett tillstånd att sända TV-program ska avse antingen fri-TV eller betal-TV. I tillstånden bör dock anges hur många samtidiga programtjänster som programföretaget har rätt att sända ut, inom vilket geografiskt område som sändningarna får bedrivas och om sändningarna får äga rum under hela dygnet, under delar av dygnet eller endast under vissa veckodagar. Rätten att sända ut en programtjänst bör innefatta rätten att sända programrelaterade tilläggstjänster i rimlig omfattning.

Som utredningen har föreslagit bör giltighetstiden för tillståndsvillkor kunna vara kortare än tillståndstiden.

För att sändningsrätten ska kunna utövas i enlighet med tillståndet måste programföretaget eller det företag som bedriver utsändningstjänsten beviljas tillstånd att använda radiosändare i de områden där sändningar får bedrivas. Sådant tillstånd meddelas av Post- och telestyrelsen enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

8.4 Urvalskriterier vid tillståndsgivningen m.m.

Regeringens förslag: Tillstånd att sända TV-program får endast beviljas ett programföretag som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden och som bedöms vara berett att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor.

När tillstånd beviljas att sända TV-program ska det särskilt beaktas att sändningsutrymmet ska kunna tas i anspråk för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar, att såväl nationella som lokala och regionala programtjänster ges utrymme och att det finns programtjänster från flera av varandra oberoende programföretag.

Radio- och TV-verket ska ta ut en avgift av den som ansöker om tillstånd att sända TV-program. Avgiften ska motsvara verkets kostnader för handläggningen av ärendet.

Prop. 2007/08:8

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag med följande undantag. Utredningen föreslår inte att tillstånd endast får beviljas programföretag som är beredda att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor. Utredningen föreslår att en bedömning av de finansiella och tekniska förutsättningarna att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden endast ska göras för fri-TV. Utredningen föreslår också att Radio- och TV-verket ska få begränsa antalet tillstånd att sända fri-TV och betal-TV för att garantera en ändamålsenlig användning av sändningsutrymmet och att det bör beviljas tillstånd till något fler programtjänster än som ryms inom det tillgängliga utrymmet för betal-TV.

Remissinstanserna: *Radio- och TV-verket* anser att det även kan finnas behov av att kunna utföra en analys av om ett programföretag som ansöker om tillstånd att sända betal-TV har tekniska och finansiella förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet.

SVT och *UR* instämmer i bedömningen att grunderna för hur tillstånd ska fördelas bör framgå av lag. *SVT* anser inte att Radio- och TV-verket ska få begränsa antalet tillstånd som ges för fri-TV.

Konkurrensverket anser att det inte bör ligga inom Radio- och TV-verkets uppdrag att avgöra hur många tillstånd som ska fördelas för fri-respektive betal-TV. Verket anser att endast de programföretag som omfattas av vidare sändningsplikten ska få särskilda tillstånd för fri-TV.

Vid urvalet bör enligt *KLYS* hänsyn tas till programföretags respekt för medverkande upphovsmän och utövande konstnärers rättigheter. Någon tillståndsgivning genom auktionsliknande förfarande får det inte bli frågan om.

C More Entertainment AB anser att urvalskriterierna inte ger tillräcklig vägledning för tillståndsgivningen. *C More Entertainment AB* anser att den kommersiella hänsynen ska ges utrymme i tillståndsgivningen.

Kanal 5 AB och *MTG* anser att det är rimligt att ett tillstånd för en TV-kanal att sända i marknätet också ska leda till att kanalen får plats och möjlighet att komma ut. *Kanal 5 AB* är undrande över vilka kriterier som ska ligga till grund för hur Radio- och TV-verket väljer ut de kanaler som ska få finnas i marknätet. *Kanal 5 AB* anser vidare att det är viktigt att det i marknätet finns programkanaler med olikartad inriktning gällande programinnehållet. *Kanal 5 AB* menar också att möjligheten att låta en koncern sända ett flertal kanaler i marknätet bör begränsas för att på så vis motverka utökad mediekoncentration.

Sveriges Reklamförbund anser att regleringen endast ska ske i den utsträckning det krävs och inte ske i mer ingripande form än vad som är nödvändigt för att säkerställa mångfalden i programutbudet.

Skälen för regeringens förslag: En grundläggande förutsättning för att ett företag ska kunna beviljas tillstånd att sända TV-program bör vara att det finns en rimlig anledning att räkna med att företaget har de finansiella och tekniska förutsättningarna för att bedriva sändningsverk-

samheten. Kravet bör alltså inte, som utredningen föreslagit, endast gälla för vissa typer av sändningar.

Enligt nu gällande ordning ska Radio- och TV-verket lägga fram ett förslag till regeringen om vilka programföretag som bör meddelas sändningstillstånd. Av förslaget ska även framgå om de sökande är beredda att samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor. I propositionen Digitala TV-sändningar (prop. 1996/97:67) anges bl.a. att Radio- och TV-verket, innan det avger förslag, bör förvissa sig om att programföretaget har förbundit sig att delta i samverkan om t.ex. multiplexering, åtkomstkontroll och elektroniska programguider. Det är enligt regeringens mening av avgörande betydelse att den tekniska samverkan mellan tillståndshavarna fungerar. Därför bör ytterligare en grundläggande förutsättning för att ett företag ska beviljas tillstånd vara att det liksom för närvarande är berett att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor, se avsnitt 8.5.1.

Med hänsyn till att något operatörsföretag inte ska ges rätt att i viss utsträckning bestämma programutbudet finns det inte anledning eller möjlighet att bevilja tillstånd till fler programtjänster än som ryms inom det tillgängliga utrymmet. I likhet med vad *Kanal 5 AB* och *MTG* anför ska alltså ett tillstånd innebära en rätt att sända under förutsättning att även tillstånd ges enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Sändningsutrymmet för marksändningar är begränsat. För närvarande sänds 37 nationella programtjänster i det digitala marknätet. Några av dessa sänds endast under delar av ett dygn eller en vecka. Detta är betydligt mindre än vad som kan sändas i exempelvis kabel- eller satellitsändningar. Som exempel kan nämnas att det digitala programutbud som tillhandahålls via kabel av com hem AB omfattar omkring 130 programtjänster.

Inom TV-området finns programtjänster med olika inriktning. Vissa programtjänster har ett blandat utbud med program av olika slag medan andra, s.k. nischkanaler eller tematiska kanaler, koncentrerar sig på program inom vissa innehållsområden eller med inriktning på särskilda publikgrupper.

Det är troligt att intresset för att sända marksänd TV kommer att vara större än vad som kan tillgodoses inom det tillgängliga sändningsutrymmet. Ett urval behöver därför i sådant fall göras. Det är angeläget att urvalet så långt som möjligt sker på objektiva grunder.

På grund av den begränsade kapaciteten är det naturligt att marksändningarna i första hand utnyttjas för ett brett utbud när det gäller programgenrer och inriktning mot olika publikgrupper och intresseområden. De konsumenterna som söker ett stort urval inom ett begränsat innehållsområde kan finna detta inom andra distributionsformer. Urvalsprocessen bör därför inriktas mot att det ska sändas såväl programtjänster med blandat innehåll som tematiska programtjänster med olika inriktning.

För närvarande är samtliga större ägargrupper inom den svenska TV-marknaden representerade bland det 40-tal programtjänster som har tillstånd för digital marksänd TV. Därmed ger det digitala marknätet möjlighet för flera av varandra oberoende programföretag att konkurrera om tittarnas uppmärksamhet. Regeringen anser att det är angeläget att en god konkurrens kan upprätthållas även i framtiden.

De programföretag som söker tillstånd bör ange åtaganden i fråga om programinriktningen i stort, som t.ex. kan avse nyheter, barnprogram, regionala program, samhällsbevakning, granskande program, kulturprogram eller TV-dramatik. Radio- och TV-verket bör göra en samlad bedömning utifrån de sökande programföretagens åtaganden. Därvid bör verket beakta att programutbudet ska tilltala en bred allmänhet där olika intressen och smakriktningar är företrädda, att lokala och regionala programtjänster ges utrymme i rimlig omfattning och att programtjänster från flera av varandra oberoende företag förekommer. Dessa urvalskriterier bör framgå av lag. De åtaganden som ett programföretag har gjort under ansökningsprocessen kan utgöra villkor för företagets sändningstillstånd. För programföretag som är etablerade i andra EES-stater finns inte möjlighet att meddela villkor som är relaterade till sändningarnas innehåll. Däremot bör Radio- och TV-verket vid beviljande av tillstånd kunna beakta hur ett programföretag levt upp till tidigare gjorda åtaganden. På så sätt kan verket bedöma om programföretaget kan bidra till att programutbudet sammantaget kommer att tilltala en bred allmänhet där olika intressen och smakriktningar är företrädda. Regeringen eller Radio- och TV-verket bör meddela tillämpningsföreskrifter för ansökningsförfarandet och en ansökans innehåll.

Utländska programtjänster som enligt överenskommelse mellan Sverige och annat land ska distribueras i Sverige bör typiskt sett anses vara sådana att de bidrar till att det sammantagna programutbudet tilltalar en bred allmänhet där olika intressen och smakriktningar är företrädda och, i de flesta fall, att programtjänster från flera av varandra oberoende företag förekommer. För närvarande sänds Finlands-TV i marknätet över Stockholm, Uppsala och Västerås med anledning av en sådan överenskommelse.

Som tidigare har nämnts (avsnitt 5.1) ska det allmänna enligt 3 kap. 2 § andra stycket YGL eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. Begreppen yttrandefrihet och informationsfrihet används i samma betydelse som i regeringsformen. Enligt 2 kap. 1 § regeringsformen avses med yttrandefrihet frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Med informationsfrihet avses enligt samma bestämmelse frihet att inhämta och mottaga upplysningar samt att i övrigt taga del av andras yttranden.

Syftet med bestämmelsen i 3 kap. 2 § andra stycket YGL är att den ska utgöra en spärr mot obehöriga inskränkningar eller ett undergrävande av den frihet att begagna radiomediet för sändningar till allmänheten som är möjlig och rimlig med hänsyn till andra anspråk på utrymme för radiotrafik. Den ska inte hindra sådana överväganden och hänsynstaganden som även i ett demokratiskt samhälle är ofrånkomliga vid fördelningen av radiofrekvenser (prop. 1990/91:64, sid. 82).

Lagrådet har i ett yttrande med anledning av propositionen Kommersiell lokalradio (prop. 1999/2000:55) uttalat att kriterier som tar sikte på tekniska och finansiella förutsättningar inte torde vålla några grundlagsproblem. I yttrandet anger Lagrådet vidare att kriterier som medför att flera tillstånd avseende ett sändningsområde inte ges till samma sökande eller krav på program med lokalanknytning inte heller kan anses oförenliga med YGL. Regeringen delar dessa bedömningar.

Det som närmare behöver övervägas är hur urvalskriteriet, att det särskilt ska beaktas att sändningsutrymmet skall kunna tas i anspråk för olika programtjänster så att sändningarna kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar, förhåller sig till YGL. Till att börja med bör det uppmärksammas att inga kategorier av sökande ges något försteg i konkurrensen om sändningstillstånd. Tvärtom ger det föreslagna urvalskriteriet möjlighet för alla programföretag, oavsett programinriktning, att delta i tillståndsgivningen. Det torde vara väl förenligt med grundlagen och kravet på att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet. Frågan är vidare hur urvalskriteriet förhåller sig till det motsvarande kravet om att eftersträva vidaste möjliga informationsfrihet. Kriteriet kan i och för sig sägas innebära att staten i någon mening ingriper i den enskildes frihet att inhämta och motta upplysningar eftersom staten bestämmer vilka programföretag som ska få tillstånd. Samtidigt säkerställer kriteriet att frekvensutrymmet för digital marksänd TV, som endast kan innehålla ett visst antal programtjänster, inte används på ett sådant sätt att den enskilde endast kan få del av viss information. Enligt regeringens mening skapar det föreslagna urvalskriteriet i stället goda förutsättningar för att den enskilde ska ges möjlighet till information med olikartad inriktning. Enligt regeringens bedömning bör därför ett sådant urvalskriterium även stå i överensstämmelse med grundlagens krav på en strävan efter största möjliga informationsfrihet.

Det bör också i detta sammanhang noteras, vilket tidigare har nämnts, att det är programföretagen själva som bör ange åtaganden i fråga om programinriktningen i stort. Det är alltså varje programföretags sak att avgöra hur det vill utforma sitt åtagande. Det är inte nödvändigt att företagen anger särskilt detaljerade åtaganden. De åtaganden som lämnas kan komma att utgöra villkor för programföretagets sändningstillstånd. Om programföretaget väsentligt brutit mot ett sådant villkor kan en återkallelse av tillståndet aktualiseras. Beslut om återkallelse får dock enligt 11 kap. 1 § radio- och TV-lagen meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande. Bestämmelsen uttrycker principen att återkallelse ska användas med försiktighet och kan sägas motsvara den s.k. instruktionen i 1 kap. 5 § YGL enligt vilken den som har att pröva frågan hellre ska fria än fälla (se prop. 1995/96:160, sid. 193). Sammantaget kan därför enligt regeringens mening de föreslagna urvalskriterierna inte heller anses utgöra något ingrepp i programföretagens redaktionella självständighet.

Regeringen anser inte att Radio- och TV-verket ska få begränsa antalet tillstånd att sända TV-program eller att det bör beviljas tillstånd till något fler programtjänster än som ryms inom det tillgängliga utrymmet för betal-TV.

Radio- och TV-verket bör ta ut en avgift av den som ansöker om tillstånd att sända TV-program. Avgiften bör motsvara verkets kostnader för handläggningen av ärendet. Regeringen eller Radio- och TV-verket bör ange avgiftens storlek i verkställighetsföreskrifter.

8.5.1 Skyldighet att använda en viss sändningsteknik och att samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor

Regeringens bedömning: Samordningen av de gemensamma funktionerna bör lösas genom överenskommelser mellan programföretagen i marknätet och genom tillståndsvillkor.

Regeringens förslag: Det ska framgå av lag att syftet med tillståndsvillkoret om att använda viss sändningsteknik och samverka med andra ska vara att främja tillgänglighet och konkurrens.

Utredningens bedömning överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen har dock utgått ifrån att operatörsföretaget ska handha vissa samordningsfrågor. Utredningen har inte föreslagit att syftet med tillståndsvillkoret om att använda viss sändningsteknik och samverka med andra ska vara att främja tillgänglighet och konkurrens.

Remissinstanserna: *Livförsäkringsaktiebolaget Skandia* instämmer i utredningens bedömning.

Konsumentverket anser att det är av största vikt för konsumentkollektivet att det finns utrymme för en reglering vad gäller standardisering och övriga tekniska samordningsfrågor för det fall att parterna inte kan nå frivilliga överenskommelser på området.

Radio- och TV-verket anser att man inte kan bortse från att en samordning genom överenskommelser mellan parterna i marknätet samt genom tillståndsvillkor kan komma att bli komplicerad och resurskrävande. Frågan om villkorad tillgång bör beaktas vid tillståndsgivningen och eventuellt även vara föremål för tillståndsvillkor. Verket anför att det finns flera skäl som talar för att fri-TV-tjänster bör sändas okrypterade. Det är av stor betydelse för en framgångsrik digitalisering av marknätet och den kommande nedsläckningen av det analoga nätet att det finns enkel och billig tillgång till mottagningsutrustning.

Boxer menar att marknätsoperatören även kan ta ansvar för viss samordning av de programtjänster som går okodade, att testa de digital-TV-mottagare som är avsedda för FTA-sändningar, att underlätta och stimulera programföretagen att tillhandahålla exempelvis undertextning för hörselhandikappade, att medverka i utvecklingen av en talande programguide för synskadade och att genom kontakter med hemelektronikindustrin stimulera utvecklingen av användarvänliga fjärrkontroller. För att klara rollen av teknisk samordnade måste operatörsföretaget disponera en viss sändningskapacitet i samtliga multiplexer.

SVT anser att utredningens överväganden är summariska och att konkreta förslag saknas. SVT förordar att regeringen överväger att som ett villkor för rollen som operatör i det digitala marknätet föreskriva att Multimedia Home Platform (MHP) ska användas som API. För *UR* är det ett ovillkorligt krav att ett öppet gränssnitt för tillämpningsprogram ska användas i marknätet.

Teracom AB menar mot bakgrund av hittills vunna erfarenheter att det kan erfordras styrning genom tillståndsvillkor i de frågor där motsatta intressen kan finnas mellan de olika kategorierna av tillståndshavare.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Som utredningen angett finns det behov av en samordning av vissa tekniska funktioner och tjänster för att säkerställa tillgängligheten, kvaliteten, konkurrenskraften och kostnadseffektiviteten i marknätet. Eftersom regeringen gjort bedömningen att ett särskilt operatörsföretag inte bör ges rätt att förfoga över ett visst sändningsutrymme i det digitala marknätet bör dessa funktioner samordnas genom överenskommelser mellan programföretagen samt programföretagens sändningsvillkor. Enligt nuvarande 3 kap. 2 § p. 7 radio- och TV-lagen är det möjligt att i tillståndsvillkor till programföretagen föreskriva en skyldighet om att använda viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor. Enligt regeringens mening bör det uttryckligen framgå av lagtexten att syftet med sådana villkor är att främja tillgänglighet och konkurrens. Detta innebär enligt regeringens bedömning att de syften som villkoret haft tydliggörs.

Digitaltekniken har en mer komplicerad överföringskedja än den analoga tekniken, vilket medför ett större behov av teknisk samordning mellan programföretagen. Vissa funktioner och tjänster behöver samordnas för såväl fri-TV och betal-TV medan andra endast blir aktuella för betal-TV-sändningar.

Funktioner och tjänster som är gemensamma för samtliga programföretag, oberoende av om de sänder fri-TV eller betal-TV, är sammanföringen av de programbärande signalerna i en multiplex (multiplexering), en för marknätet gemensam elektronisk programguide samt standarder för den mjukvara som styr interaktiva och andra tillämpningar i sändningarna. Funktioner och tjänster som endast berör de programföretag som sänder krypterade tjänster är bl.a. de som gäller system för villkorad tillgång samt hantering av programkort.

Vid digital utsändning sänds flera olika programtjänster, för närvarande upp till sju programtjänster, ut i samma frekvenskanal. Före utsändningen sammanförs de till en gemensam signal. I samband med multiplexeringen avgörs hur stor överföringskapacitet som ska tilldelas varje programtjänst. Ofta används s.k. statistisk multiplexering, vilket innebär att överföringskapaciteten varierar kontinuerligt beroende på bildmaterialets karaktär.

I det fall en tillståndshavare disponerar en hel frekvenskanal är det naturligt att låta denne på egen hand ansvara för multiplexeringen av signalerna inom frekvenskanalen. Delas sändningsutrymme inom en frekvenskanal av flera tillståndshavare kan multiplexeringen lösas genom överenskommelser mellan dem. Om det är nödvändigt för att åstadkomma ett effektivt kapacitetsutnyttjande är det möjligt att genom ett särskilt tillståndsvillkor överlämna ansvaret för multiplexeringen till en av tillståndshavarna.

En elektronisk programguide är ett slags söksystem som gör det möjligt för konsumenten att bl.a. navigera bland olika programtjänster eller styra inspelningsutrustning. Det förekommer också annan signalering som syftar till att identifiera olika programtjänster. En elektronisk programguide som uppfyller kraven på att främja tillgänglighet och konkurrens ska så långt det är möjligt presentera de olika programtjänsterna på ett likvärdigt sätt och inte på ett otillbörligt sätt gynna vissa företag eller finansieringsformer.

Beträffande val av tillämpningsprogram anser regeringen, i likhet med utredningen, det vara önskvärt att det tillämpas ett öppet gränssnitt i marknätet för att främja tillgängligheten. Detta bör kunna ske genom en frivillig överenskommelse mellan samtliga företag som innehar sändningstillstånd i marknätet. Det finns dock möjlighet att utfärda tillståndsvillkor i frågan.

En annan viktig teknisk fråga har att göra med hur många programtjänster som ryms inom det utrymme som avsatts för digital marksänd TV. Det beror på hur utrymmeskrävande programtjänsterna är och vilken teknisk kvalitet på sändningarna som önskas. Dessutom har det att göra med vilken komprimeringsteknik som används. Det är därför sannolikt att antalet programtjänster inom ett givet utrymme kan öka något i takt med att utvecklingen av komprimeringstekniken framskrider. Radio- och TV-verket kan stödja denna utveckling och främja tillgängligheten genom att utfärda tillståndsvillkor som anger vilken komprimeringsteknik som ska användas. Regeringen föreslår i avsnitt 8.3 att giltighetstiden för tillståndsvillkor kan vara kortare än tillståndstiden. Vidare kan enligt nu föreslagna 11 kap. 2 § radio- och TV-lagen även ett villkor under pågående tillståndperiod ändras om det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar, se avsnitt 9.2.

För att betal-TV-sändningar endast ska kunna tas emot av dem som är abonnenter åtkomstkontrolleras programtjänsterna. Åtkomstkontrollen innebär att utsändningen krypteras och att digital-TV-mottagaren är försedd med ett programkort med förmåga att återställa de krypterade programmen till sebar form. Information om vilka abonnenter som har rätt att se olika program sänds ut tillsammans med den programbärande signalen.

Regeringen anser att programföretagen bör ha möjlighet att låta flera olika företag sälja abonnemang på betal-TV-tjänster och bedriva åtkomstkontroll i digital marksändning. Samtidigt bör de tekniska lösningar som väljs för åtkomstkontroll av betal-TV-sändningar vara sådana att tillgängligheten till programmen säkerställs.

En del remissinstanser har haft synpunkter på utredningens bedömning om teknisk samordning och bl.a. menat att en sådan kan komma att bli komplicerad och kräva närmare styrning. Enligt regeringens mening kan det inte bortses ifrån att den tekniska samordningen kan komma att kräva ingående överväganden från Radio- och TV-verkets sida. Det måste dock finnas utrymme för flexibilitet och lösningar som kan anpassas till den tekniska utvecklingen. Utformningen av den tekniska samordningen bör därför, som utredningen bedömt, i första hand grundas på överenskommelser mellan programföretagen. Sådana överenskommelser bör föreligga innan Radio- och TV-verket meddelar slutliga sändningstillstånd, se även avsnitt 8.4.

Innan sändningstillstånd meddelas bör programföretagen således ha kommit överens om sådana former för teknisk samverkan att konsumenternas tillgång till hela programutbudet blir så god som möjligt. Detta innebär normalt att samtliga programtjänster som sänds krypterat ska kunna tas emot med ett programkort eller genom annan teknik som leder till samma tillgänglighet för konsumenterna. Samtidigt skapas utrymme för en situation med flera programkort som kan ta emot programutbudet.

Genom att alla programtjänster finns på ett programkort undviks den olägenheten att konsumenter som abonnerar på programtjänster från flera olika företag tvingas byta programkort när de vill skifta mellan de olika företagens programtjänster. Det blir också möjligt att göra tidsinställda inspelningar av programtjänster som har abonnerats från olika leverantörer.

En överenskommelse bör främja konkurrens och får därför bl.a. inte hindra flera företag från att sälja abonnemang. Detta kan bl.a. ske genom att zoner skapas på ett programkort eller en kryptering som möjliggör mottagande med flera olika tekniker (simulcrypt). Överenskommelsen måste också medge att nya och förbättrade tekniska lösningar introduceras liksom att nya aktörer ges möjlighet att delta på lika villkor. Överenskommelsen får inte försvåra för eller hindra nya aktörer att etablera sig. Den tekniska utvecklingen går snabbt och det är viktigt att den teknik för bl.a. åtkomstkontroll som marknaden vid varje tidpunkt bedömer lämplig kan utnyttjas.

För att säkerställa att ingångna överenskommelser blir bestående bör sändningstillstånden innehålla villkor som innebär att programföretagen måste iaktta det som har överenskommits. Det bör vara möjligt att ställa upp sådana villkor även för programföretag som inte är parter i den aktuella överenskommelsen. Detta blir i första hand aktuellt om det tillkommer nya programföretag efter den första tillståndsomgången. Radio- och TV-verket bör emellertid också ha möjlighet att även i andra situationer undantagsvis meddela villkor i fråga om företag som inte är parter i en överenskommelse.

Radio- och TV-verket bör inför tillståndsgivningen samråda med Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen för att undvika konkurrensproblem på kort och lång sikt på marknaden för betal-TV.

Europeiska kommissionen har, som tidigare nämnts, i december 2006 beslutat att stämma Sverige inför Europeiska gemenskapernas domstol. Kommissionen anser att Sverige genom ett tillståndsvillkor som hänvisar programföretagen till Boxer för åtkomstkontroll har beviljat en exklusiv eller särskild rättighet vilket är förbjudet enligt konkurrensdirektivet. Med den nu föreslagna ordningen finns det inget hinder för programföretagen att ge flera företag rätt att sköta åtkomstkontrollen. Regeringen bedömer därför att den står i överensstämmelse med de krav som konkurrensdirektivet ställer.

Det ligger i sakens natur att Radio- och TV-verket inte ska överväga villkor som kan riskera att stå i strid med gemenskapsrätten. Det bör därför inte komma i fråga att ställa upp villkor av den karaktär som har ifrågasatts av kommissionen.

Regeringen har anmält Radio- och TV-verkets möjlighet att ställa upp villkor enligt föreslagna 3 kap. 8 § p. 7 radio- och TV-lagen till kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, ändrat genom direktiv 98/48/EG. Europeiska kommissionen har lämnat kommentarer med anledning av anmälan. Kommissionen begär att de svenska myndigheterna ser till att villkoren om teknisk samverkan stämmer helt överens med direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, särskilt i

det att de ska vara öppet redovisade, objektivt motiverade och proportionella. Vidare anser kommissionen att villkor om teknisk samverkan endast bör avse multiplexering, elektronisk programguide, standarder för mjukvara som styr vissa tillämpningar, villkorad tillgång samt hantering av programkort för att inte få en för vid räckvidd. Kommissionen anser också att tillvägagångssättet att endast tillämpa ett programkort förefaller för restriktivt. Slutligen har kommissionen vissa synpunkter som gäller elektroniska programguider i förhållande till direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter.

Med anledning av kommissionens kommentarer har regeringen förtydligat vad som bör gälla ifråga om tillgänglighet för krypterade TV-sändningar i förhållande till vad som anges i lagrådsremissen (se s. 50). Regeringens uppfattning är att kommentarerna inte föranleder några ändringar i övrigt.

Som nämns tidigare (avsnitt 6) kommer regeringen att noga följa de effekter som den nu föreslagna ordningen kommer att ha på marknaden för betal-TV-abonnemang. Regeringen uppdrog den 26 juli 2007 till Konkurrensverket att låta genomföra en konsekvensanalys av effekterna av de förslag som behandlas i lagrådsremissen Tillstånd för digital mark-sänd TV (dnr N2007/6396/MK). Konkurrensverket redovisade uppdraget den 19 september 2007. Enligt Konkurrensverket saknas tillräckligt underlag för att slutgiltigt bedöma om den konkurrens som råder mellan betal-TV-operatören i marknätet och betal-TV-operatörer inom andra sändningsplattformar är tillräcklig för att det utifrån konsumenternas intressen ska vara onödigt eller till och med olämpligt att skapa konkurrens inom marknätet. Det är enligt verket angeläget att utvecklingen på marknaden följs noggrant och att effekterna av regleringen, om den införs, utvärderas löpande i syfte att uppnå en väl fungerande konkurrens. Vid konkurrensutsättning inom marknätet bedömer Konkurrensverket vidare att det är mer lämpligt att konkurrensutsätta försäljning av abonnemang än tjänster som rör teknisk åtkomstkontroll. Verket uppmärksammar att vertikal integration mellan den tekniska åtkomstkontrollen och försäljning av abonnemang kan hämma en fungerande konkurrens i marknätet. Verket föreslår att det ska krävas att den som utför den tekniska åtkomstkontrollen inte samtidigt ska sälja abonnemang i Sverige, att Radio- och TV-verket, efter samråd med Konkurrensverket, ska utarbeta närmare riktlinjer för hur samverkansprocessen ska bedrivas samt att Radio- och TV-verket ska samråda med Konkurrensverket innan sändningstillstånd meddelas.

Regeringen har i det föregående angett att Radio- och TV-verket inför tillståndsgivningen bör samråda med Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen för att undvika konkurrensproblem på kort och lång sikt på marknaden för betal-TV. Regeringen avser vidare att ge Konkurrensverket i uppdrag att i samverkan med Radio- och TV-verket och Post- och telestyrelsen studera den fortsatta utvecklingen på marknaden för betal-TV-abonnemang och system för åtkomstkontroll och andra tjänster av betydelse för betal-TV samt effekten av de föreslagna förändringarna. Uppdraget ska redovisas löpande och slutredovisas i god tid före

utgången av den första tillståndsperioden. Därmed blir det möjligt att vid behov föreslå förändringar i syfte att säkra en väl fungerande konkurrens på denna marknad. Det är viktigt inte minst ur ett konsumentperspektiv. Prop. 2007/08:8

8.5.2 Krav på samtycke

Regeringens förslag: Kravet att ett tillstånd endast får förenas med villkor som den sökande har samtyckt till ska endast gälla för programrelaterade villkor.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *SVT* och *UR* finner utredningens förslag tveksamt eftersom det begränsar ett programföretags möjligheter att söka få tillstånd en för företaget ändamålsenlig reglering även i andra frågor än de som gäller innehållet i sändningarna.

Skälen för regeringens förslag: I dagsläget får enligt 3 kap. 8 § radio- och TV-lagen ett beslut om sändningstillstånd endast innehålla villkor som den sökande godtagit. Denna ordning infördes när den tidigare gällande avtalsmodellen avskaffades. På detta sätt upprätthölls en avtalsliknande situation. Regeringen anser att det bara finns anledning att ställa upp godkännande som en förutsättning när det är fråga om villkor som har med innehållet att göra. Kravet på samtycke hänger samman med dels att programföretagens redaktionella självständighet måste värnas, dels att programföretagen har den bästa möjligheten att bedöma vad som är praktiskt genomförbart i dessa avseenden. I fråga om vissa villkor av mer teknisk natur bör det inte vara möjligt för ett programföretag att motsätta sig en lösning som enligt tillståndsgivarens mening krävs för att t.ex. kravet på tillgänglighet ska uppfyllas. Den sökande ska dock även beträffande sådana villkor fortsättningsvis ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som tillståndsgivaren avser att förena med tillståndet innan beslut om tillstånd meddelas. På så sätt finns stora möjligheter till samförstånd även i fråga om villkor av teknisk natur. Av avsnitt 9.2. framgår att i denna proposition föreslagna 3 kap. 8 § p. 1, 3, 6–8 och 16 radio- och TV-lagen ska anses utgöra villkor som inte är direkt programrelaterade. I fråga om krav på samtycke bör även villkor som beslutats med stöd av nu föreslagna 3 kap. 8 § p. 2 och 10 § anses utgöra villkor som inte är direkt programrelaterade.

9 Tillsynsmyndigheternas uppgifter och befogenheter m.m.

9.1 Tillsynsverksamheten

Regeringens bedömning: Den ansvarsfördelning som gäller mellan Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket, Justi-

Utredningens förslag: Granskningsnämnden för radio och TV ska ha tillsyn över efterlevnaden av bestämmelser i radio- och TV-lagen samt de beslut om villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen som inte Justitiekanslern och Konsumentombudsmannen har tillsyn över.

Remissinstanserna: *Granskningsnämnden* anser i likhet med utredningen att ansvarsfördelningen mellan nämnden och Radio- och TV-verket bör vara att verket ansvarar för tillståndsgivning, återkallelse av tillstånd m.m. och att nämnden svarar för all tillsyn som inte faller på Justitiekanslern eller Konsumentombudsmannen.

Enligt *Radio- och TV-verket* står slutsatsen att Granskningsnämnden bör ges uppgifter att övervaka villkor som inte är direkt programrelaterade i strid med statsmakternas tidigare ställningstaganden att regler som tar sikte på sändningarnas innehåll bör övervakas av Granskningsnämnden och att verket bör utöva all tillsyn som inte har med sändningarnas innehåll att göra. Verket anser att regler som tar sikte på sändningarnas innehåll liksom hittills bör övervakas av Granskningsnämnden och att verket bör utöva tillsyn som inte har med sändningarnas innehåll att göra.

Enligt *SVT*, *UR* och *Sveriges Radio AB (SR)* är det ur ett yttrandefrihetsrättsligt perspektiv viktigt att bevara Granskningsnämndens renodlade roll som det fristående organ som i efterhand utövar tillsyn över efterlevnaden av de regler som gäller för sändningarnas innehåll. Att nämnden samtidigt skulle kunna förelägga programbolag att följa andra tillståndsvillkor än de direkt programrelaterade innebär enligt *SVT*, *UR* och *SR* en risk för en sammanblandning av de två rollerna, där nämnden i vissa fall kan fatta beslut innan programmen sänds och därigenom i någon mening kunna riskera att påverka programinnehållet.

KLYS, *Tjänstemännens centralorganisation* och *Svenska Journalistförbundet* är av principiella skäl tveksamma till att en statlig myndighet granskar innehållet i grundlagsskyddade medier. De anser att granskning av TV-sändningar bör regleras på frivillig väg såsom är fallet inom pressområdet.

Skälen för regeringens bedömning: Med hänsyn till att radio- och TV-sändningar rör utövandet av grundlagsfästa rättigheter är tillsynen av verksamheten förankrad i grundlagen. Att det får ske en granskning av innehållet i ett program som sänts framgår av 7 kap. 4 § YGL. Möjligheterna till granskning av program begränsas emellertid av censurförbudet i 1 kap. 3 § första stycket YGL. Enligt den bestämmelsen gäller att en myndighet eller annat allmänt organ inte får ställa upp krav på förhandsgranskning av ett program eller meddela föreskrifter om åtgärder som hindrar offentliggörandet av ett program på grund av dess innehåll. Endast granskning i efterhand är således tillåten.

Enligt 9 kap. 1 § radio- och TV-lagen övervakar Justitiekanslern genom granskning i efterhand om sända program innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 6 kap. 2 § radio- och TV-lagen. Granskningsnämnden övervakar enligt 9 kap. 2 § radio- och TV-lagen genom granskning i efterhand om sända program står i överensstämmelse med lagen och de villkor som kan gälla för sändningarna. I

stället för Granskningsnämnden övervakar dock Konsumentombudsmanen vissa bestämmelser om reklam. Beträffande Radio- och TV-verkets ansvar på tillsynsområdet föreskrivs i 9 kap. 4–8 §§ radio- och TV-lagen att den som sänder är skyldig att lämna information m.m. till verket. Bestämmelserna är sanktionerade i 10 kap. 9 § radio- och TV-lagen.

Ansvarsfördelningen mellan Granskningsnämnden och Radio- och TV-verket har gällt sedan myndighetsorganisationen trädde i kraft 1994 (se bl.a. prop. 1993/94:160 sid. 34 f. samt prop. 1995/96:160 sid. 127 f.). I prop. 1993/94:160 sid. 35 anges som ett motiv till att tillsynen över efterlevnaden av programregler anförtros en fristående myndighet att tillsynsverksamhetens oberoende ställning tydliggörs.

Enligt utredningens mening finns det en oklarhet i huruvida det är Granskningsnämnden som ska utöva tillsyn över tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade. Det bör också enligt utredningen anmärkas att verket saknar rätt att meddela någon sanktion vid överträdelse av ett villkor enligt 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen. Utredningen menar att tillsynsansvaret bör komma till tydligare uttryck i lagen än som i dag är fallet. Utredningen har därför föreslagit en ändring av 9 kap. 2 § radio- och TV-lagen varigenom det klargörs att Granskningsnämnden har tillsyn över efterlevnaden av bestämmelser i lagen samt de beslut om villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen som Justitiekanslern samt Konsumentombudsmanen inte specifikt har tillsyn över.

Granskningsnämnden och Radio- och TV-verket har inkommit med en gemensam skrivelse. I denna har myndigheterna angett att otydligheten i det ordval som används i förarbetena innebär att ansvarsfördelningen mellan myndigheterna inte i alla delar är klar. Några praktiska problem av dignitet har dock inte enligt myndigheterna funnits under de tio år som myndigheterna har funnits. Myndigheterna har vidare i skrivelsen gemensamt gått igenom tillsynsansvaret för villkor som meddelats med stöd av nu gällande 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen. De har vid denna genomgång bedömt att det mesta talar för att punkterna 1–3, 6–8 och 16 ligger under Radio- och TV-verkets ansvarsområde och att punkterna 4, 5, 9–15 och 17 ligger under Granskningsnämndens ansvarsområde. Punkten 2 som avser villkor om skyldighet att sända under en viss minsta tid har dock vid några tillfällen varit uppe till bedömning i ärenden vid Granskningsnämnden. Nämnden har därför framhållit att tillsynsansvaret beträffande den punkten bör anses vara delat mellan nämnden och Radio- och TV-verket.

Regeringen delar uppfattningen att ansvarsfördelningen mellan myndigheterna inte är helt klar i alla delar. Vi anser dock i likhet med SVT, UR och SR att det finns ett värde i att bevara Granskningsnämndens i huvudsak renodlade roll att utöva tillsyn över de regler som är programrelaterade. En sådan ordning kommer alltid på det sätt som utredningen påpekat att medföra vissa gränsdragningsproblem. Myndigheterna har dock en gemensam uppfattning om hur ansvarsfördelningen ser ut mellan dem vad avser villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen och de har även angett att det inte funnits några större praktiska problem med den nuvarande ordningen. Endast andra punkten i 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen kan eventuellt anses omfattas av ett delat ansvar. Regeringen anser därför sammantaget att den ansvarsfördelningen som

gäller mellan Granskningsnämnden och Radio- och TV-verket bör gälla även fortsättningsvis.

Som utredningen har påpekat saknar Radio- och TV-verket rätt att meddela någon sanktion vid överträdelse av ett villkor enligt 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen som inte är programrelaterat. Detta måste anses vara en brist och regeringen återkommer därför i avsnitt 9.2 med förslag för att åtgärda den bristen.

9.2 Reaktioner vid överträdelser m.m.

Regeringens förslag: Ett tillstånd att sända TV-program eller ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram ska, i fråga om rätten att använda visst sändningsutrymme, kunna ändras under löpande tillståndstid vid radiotekniska förändringar och ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser samt i de fall det är nödvändigt för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sändningsverksamhet. För att en ändring av ett sändningstillstånd ska kunna ske för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sändningsverksamhet gäller att tillståndshavarens rätt enligt tillståndet kan tillvaratas.

Radio- och TV-verket ska kunna förelägga den tillståndshavare som åsidosätter tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade att följa villkoren. Ett sådant förläggande får förenas med vite.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att ett tillstånd att sända TV-program eller ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram ska kunna återkallas eller ändras om den som ansökt om tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter som är av betydelse för tillståndet. Utredningen har föreslagit att Granskningsnämnden, och inte Radio- och TV-verket, ska få förelägga, vid vite, den tillståndshavare som åsidosätter tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade att följa villkoren. Utredningen har även föreslagit en möjlighet till återkallelse och ändring för ett tillstånd som avser rätt att bedriva verksamhet som operatörsföretag samt att en förklaring om must carry-status ska kunna återtas i vissa särskilda situationer.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Av 10 kap. radio- och TV-lagen följer att reaktionerna för den som överträder regler för sändning av radio och TV kan vara straff, förverkande, särskild avgift, beslut om offentliggörande av fällande beslut av Granskningsnämnden samt föreläggande. Beslut om offentliggörande av fällande beslut respektive föreläggande får förenas med vite. I 22–28 §§ marknadsföringslagen finns bestämmelser om marknadsstörningsavgift för överträdelse av bestämmelser i radio- och TV-lagen som är av marknadsrättslig karaktär.

Den reaktion som ytterst kan bli aktuell för den som har ett sändningstillstånd är återkallelse av tillståndet. Enligt 11 kap. 1 och 2 §§ radio- och TV-lagen gäller att ett tillstånd kan återkallas om tillståndshavaren väsentligen har brutit mot vissa föreskrifter i radio- och TV-lagen eller

mot villkor för tillstånd och om beslutet om återkallelse med betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande. En tillståndshavare kan vidare få tillståndet återkallat på egen begäran.

Enligt radio- och TV-lagens nuvarande utformning finns det inte någon möjlighet att återkalla ett tillstånd om den som ansökt om tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter som är av betydelse för tillståndet. Regeringen anser dock, till skillnad från utredningen, att detta inte är någon mera påtaglig brist. Mot bakgrund av att en återkallelse av ett tillstånd innebär en inskränkning av yttrandefriheten är de möjligheter som finns för återkallelse enligt 11 kap. 1 och 2 §§ radio- och TV-lagen tillräckliga.

När det gäller möjligheten till ändring av ett tillstånd under löpande tillståndsperiod anser regeringen att det endast finns ett sådant behov i fråga om rätten att använda visst sändningsutrymme. Detta kan vara fallet vid radiotekniska förändringar eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas. Vidare kan det vara nödvändigt att ändra sändningsutrymmet för ett sändningstillstånd för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sändningsverksamhet. Vi föreslår därför att en bestämmelse om ändring av tillstånd i dessa situationer förs in i radio- och TV-lagen. Som förutsättning för att ändring av ett sändningstillstånd ska kunna ske för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sändningsverksamhet bör dock gälla att tillståndshavarens rätt enligt tillståndet kan tillvaratas.

Enligt gällande regelverk kan Granskningsnämnden ansöka om särskild avgift enligt 10 kap. 5 § radio- och TV-lagen, besluta att den sändande ska offentliggöra nämndens beslut enligt 10 kap. 8 § radio- och TV-lagen eller meddela föreläggande som får förenas med vite enligt 10 kap. 9 och 12 §§ radio- och TV-lagen. Justitiekanslern kan enligt 10 kap. 11 § radio- och TV-lagen meddela föreläggande som får förenas med vite. Konsumentombudsmannen kan initiera frågan om marknadstörningsavgift enligt 22 § marknadsföringslagen och meddela föreläggande som får förenas med vite enligt 10 kap. 9 § radio- och TV-lagen. Radio- och TV-verket kan i sin tillsynsverksamhet vid vite förelägga den som åsidosätter bestämmelser att lämna information m.m. till verket att fullgöra sin skyldighet, 10 kap. 9 § radio- och TV-lagen.

Som tidigare nämnts (avsnitt 9.1) bedömer regeringen att den ansvarsfördelning som gäller mellan Granskningsnämnden och Radio- och TV-verket bör gälla även fortsättningsvis. I syfte att ge Radio- och TV-verket möjlighet att upprätthålla en effektiv tillsynsverksamhet även över villkor som inte är direkt programrelaterade föreslår regeringen att 10 kap. 9 § radio- och TV-lagen kompletteras med en bestämmelse om att Radio- och TV-verket får förelägga tillståndshavare att följa sådana tillståndsvillkor. Föreläggandet bör få förenas med vite. Enligt regeringens mening och i likhet med den uppfattning som Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden gett uttryck för bör 3 kap. 8 § p. 1, 3, 6–8 och 16 i denna proposition anses utgöra villkor som inte är direkt programrelaterade. Eftersom villkoret i punkten 2 även kan anses avse programrelaterade frågor bör det dock inte ges möjlighet att förelägga ett tillståndshavare att följa det villkoret.

Radio- och TV-verkets möjlighet att förelägga tillståndshavare att följa vissa villkor överlappar Granskningsnämndens möjlighet enligt 10 kap. 8 § att beträffande samma villkor besluta om offentliggörande. Detta kan framstå som något inkonsekvent. Enligt regeringens mening finns det dock inte underlag att åtgärda det inom ramen för detta lagstiftningsarbete. Regeringen har dock för avsikt att se över frågan i ett senare skede. Tills vidare får det förutsättas att Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden handlar i enlighet med deras genomgång av tillsynsansvaret för de villkor som kan meddelas med stöd av 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen.

9.3 Särskilt om hur ärenden om återkallelse, ändring av tillståndsvillkor m.m. tas upp

Regeringens förslag: Ärenden om ändring av tillstånd ska prövas av den som utfärdat tillståndet, dvs. av regeringen eller Radio- och TV-verket.

En fråga om återkallelse av tillstånd som Radio- och TV-verket meddelat tas upp, förutom på begäran av tillståndshavaren, på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan eller efter anmälan av Granskningsnämnden på grund av överträdelse av bestämmelse i radio- och TV-lagen eller överträdelse av villkor för tillstånd som ska granskas av nämnden. En fråga om ändring av tillstånd tas, förutom på begäran av tillståndshavaren, upp på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan.

Utredningens förslag: Utredningen har även föreslagit att Granskningsnämnden ska få anmäla fråga om återkallelse av tillstånd enligt det utökade tillsynsansvar för nämnden som utredningen föreslagit samt ändring av tillstånd. Vidare har utredningen föreslagit att regeringen och Radio- och TV-verket ska inhämta Granskningsnämndens yttrande i ärenden om ändring av tillstånd på grund av överträdelser av bestämmelser i radio- och TV-lagen eller tillståndsvillkor som granskas av nämnden och att ändring av tillstånd i sådana fall endast får ske om nämnden finner att överträdelserna är väsentliga. Utredningen har även lagt fram vissa förslag om s.k. must carry-förklaring.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Regler för handläggningen av ärenden som rör särskilda avgifter, vite och återkallelse enligt radio- och TV-lagen framgår av 12 kap. samma lag. Enligt 12 kap. 1 § radio- och TV-lagen prövas ärenden om återkallelse av tillstånd i allmän domstol på talan av Justitiekanslern om talan sker på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 1 § eller 3 kap. 2 § 9–12 radio- och TV-lagen eller på grund av överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ radio- och TV-lagen. I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av Radio- och TV-verket.

Ärenden om ändring av tillstånd bör prövas av den som utfärdat tillståndet. Regeringen föreslås därför pröva ärenden om ändring av public service-tillstånden och Radio- och TV-verket övriga ändringsärenden.

I dag gäller enligt 12 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen att för de tillstånd som regeringen har meddelat får frågan om återkallelse tas upp först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet återkallas. I motiven till bestämmelsen anges att eftersom det är regeringen som meddelar tillstånd bör det också ankomma på regeringen att ta initiativet till en eventuell återkallelse av tillståndet (prop. 1996/97:160 sid. 147). Samma regel bör alltså gälla. Till följd av att utredningen föreslår att tillståndsgivningen för sändningsverksamhet i det digitala marknätet med undantag av tillstånd till public service-företagen ska delegeras till Radio- och TV-verket förlorar bestämmelsen sin betydelse för sändningsverksamhet som verket lämnar tillstånd till.

Vi föreslår att en bestämmelse förs in i 12 kap. 2 § radio- och TV-lagen om att en fråga om återkallelse i övriga fall tas upp, förutom på begäran av tillståndshavaren, på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan eller efter anmälan av Granskningsnämnden på grund av överträdelse av bestämmelse i radio- och TV-lagen eller av villkor för tillstånd som ska granskas av nämnden.

En ändring av tillstånd bör tas upp, förutom på begäran av tillståndshavaren, på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan. Det finns inte någon anledning att införa en möjlighet för Granskningsnämnden att anmäla fråga om ändring eftersom en sådan fråga, enligt regeringens förslag ovan, endast kan bli aktuell i fråga om rätten att använda visst sändningsutrymme.

Granskningsnämnden kan således inom ramen för sin tillsynsverksamhet initiera ärenden om återkallelse av andra tillstånd än tillstånd till public service-programföretagen. Vidare kan Justitiekanslern och Radio- och TV-verket på eget initiativ – enligt den ansvarsfördelning som följer av 12 kap. 1 § – ta upp frågan om återkallelse av tillstånd som verket meddelat. Verket kan dessutom på eget initiativ ta upp frågan om ändring av tillstånd som verket meddelat.

Utredningen har föreslagit att bestämmelsen i 12 kap. 2 § radio- och TV-lagen kompletteras på så sätt att det anges att regeringen och Radio- och TV-verket ska vara skyldiga att inhämta Granskningsnämndens yttrande även i situationer som avser ändring av tillstånd på grund av överträdelse av bestämmelser i radio- och TV-lagen eller tillståndsvillkor som granskas av nämnden. Regeringen har tidigare bedömt att det endast finns ett behov till ändring av ett tillstånd under löpande tillståndsperiod i fråga om rätten att använda visst sändningsutrymme (se avsnitt 9.2). I sådana fall finns det inte något behov av yttrande från Granskningsnämnden. Utredningens förslag i denna del bör därför inte genomföras.

9.4 Överklagande

Regeringens förslag: Radio- och TV-verkets beslut om tillstånd till programföretag att sända TV-program och ändring av tillstånd får

överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det ska också gälla förelägganden som är förenade med vite och som gäller tillståndsvillkor som inte direkt är programrelaterade. Dessa beslut och förelägganden ska gälla omedelbart även om de överklagas. Vid överklagande till kammarrätt ska reglerna om prövningstillstånd gälla.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 13 kap. 1 § radio- och TV-lagen gäller att radiorättsliga beslut meddelade av Radio- och TV-verket, bl.a. återkallelse av tillstånd, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Denna bestämmelse bör omfatta även Radio- och TV-verkets beslut om meddelande av tillstånd att sända TV-program och ändring av tillstånd. Bestämmelsen i 13 kap. 3 § om överklagande av beslut om förelägganden som har förenats med vite bör även omfatta Radio- och TV-verkets förelägganden om tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade.

I förarbetena till radio- och TV-lagen anges att uppdelningen mellan vilka förelägganden som går att överklaga eller inte följer den princip som föreslagits i prop. 1993/94:160 sid. 43 f. (se prop. 1995/96 :160 sid. 198). Principen kan formuleras på det sättet att beslut om föreläggande som har förenats med vite enligt huvudregeln ska gå att överklaga, även om skyldigheten endast avser att en bestämmelse ska följas, men att undantag kan göras för det fall att skyldigheten som föreläggandet kan avse rimligen är av begränsad betydelse för den som föreläggs (jfr. prop. 1993/94:160 sid. 44).

De nämnda besluten och föreläggandena bör gälla omedelbart även om de överklagas och vid överklagande till kammarrätt bör reglerna om prövningstillstånd gälla.

9.5 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya reglerna träder i kraft den 1 februari 2008. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för tillstånd att sända TV-program och för tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram om tillstånden har beslutats före ikraftträdandet.

Utredningens bedömning och förslag: Utredningen har bedömt att de nya reglerna skulle kunna träda i kraft senast den 1 juli 2005 och att äldre föreskrifter i radio- och TV-lagen fortfarande ska gälla i fråga om dels sändningar av TV-program som sker med analog utsändningsteknik, dels övriga sändningar som har skett före ikraftträdandet.

Remissinstanserna: *Radio- och TV-verket* anser att ett års tid för utlysning och beredning av tillståndsansökningar förefaller lämpligt. *Granskningsnämnden* anser att en ordning med parallella regleringar skulle innebära tillämpningssvårigheter.

Skälen för regeringens förslag: De tillstånd som har meddelats av regeringen att sända TV-program med digital utsändningsteknik gäller,

förutom för public service-företagen, till den 1 februari 2008. Det är inte rimligt att tro att Radio- och TV-verket, bl.a. i avvaktan på nödvändiga led i lagstiftningsprocessen, ska hinna att besluta nya tillstånd till detta datum. Regeringen har därför för avsikt att förlänga nuvarande tillstånd till den 1 april 2008 om tillståndshavarna önskar det. De nya reglerna som föreslås i denna proposition bör dock kunna träda i kraft den 1 februari 2008. Äldre föreskrifter i radio- och TV-lagen bör gälla för tillstånd att sända TV-program och för tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram om tillstånden har beslutats före ikraftträdandet. Enligt regeringens bedömning behövs inga övergångsbestämmelser för andra tillstånd, dvs. tillstånd att sända närradio och lokalradio, eller för sändningar som inte är tillståndspliktiga eftersom den nya regleringen inte berör dessa tillstånd och sändningar i någon större utsträckning. Endast 12 kap. 2 § radio- och TV-lagen berör tillstånd att sända närradio och lokalradio och den bestämmelsen avser enbart frågan om hur återkallelse tas upp.

10 Ekonomiska konsekvenser

10.1 Konsekvenser för staten

Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden för radio och TV

Förslagen i denna proposition kommer bl.a. att innebära att tillståndsgivningen på TV-området i stor utsträckning flyttas från regeringen till Radio- och TV-verket.

Regeringen föreslår att kostnaderna för handläggningen av ansökningar om tillstånd att sända TV-program får tas ut av de sökande som en handläggningsavgift. Avgiften ska motsvara verkets kostnader för prövningen av ärenden om sändningstillstånd. I tillståndsverksamheten uppkommer det dock även kostnader som inte direkt kan hänföras till ärendehandläggningen, exempelvis eventuella domstolsprocesser efter överklaganden. Dessutom kommer de utökade arbetsuppgifterna att leda till ett behov av informationsinsatser.

Till detta kommer att Radio- och TV-verket ges uttryckliga befogenheter att utöva tillsyn, innefattande möjlighet till förelägganden vid vite, över villkor som inte är direkt programrelaterade.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2008 föreslagit att anslaget till Radio- och TV-verket, under förutsättning att riksdagen godkänner förslagen i den nu föreliggande propositionen, tillförs medel för verkets utökade uppgift med tillståndsgivningen.

Regeringens förslag kan inte bedömas komma att innebära några mer påtagliga finansiella konsekvenser för Granskningsnämnden för radio och TV.

Konsekvenser för staten i övrigt

Förslagen innebär också nya arbetsuppgifter för förvaltningsdomstolarna, eftersom det bl.a. införs en möjlighet att överklaga Radio- och TV-verkets beslut om tillstånd att sända TV-program samt ändring av tillstånd. Dessa arbetsuppgifter förväntas bli av mindre omfattning och kostnaden för den ökade arbetsbördan bedöms rymmas inom domstolsväsendets befintliga resurser.

10.2 Konsekvenser för företag

De förslag som lämnas i denna proposition kommer i vissa avseenden att innebära ekonomiska konsekvenser för företag.

Den avgift som ska kunna tas ut av den som ansöker om tillstånd att sända TV-program kommer inte att vara så hög att den kan få märkbar inverkan på företagens ekonomiska villkor. Programföretagen kommer dock att ges större frihet när det bl.a. gäller abonnemangshanteringen av betal-TV-tjänsterna, vilket kan komma att öka intäktsmöjligheterna för företagen. Det kommer även att finnas utrymme för flera företag som bedriver åtkomstkontrolltjänster. För närvarande är Boxer det enda företag som säljer abonnemang på marksänd betal-TV. I och med att programföretagen får möjlighet att låta flera företag sälja abonnemang kan konkurrensen på betal-TV-marknaden komma att öka. Det finns dock inte underlag för att mer i detalj förutse hur olika berörda företag kommer att påverkas. Som nämnts i avsnitt 8.5.1 kommer Konkurrensverket att få i uppdrag att i samverkan med Radio- och TV-verket och Post- och telestyrelsen studera den fortsatta utvecklingen på marknaden för betal-TV-abonnemang och system för åtkomstkontroll och andra tjänster av betydelse för betal-TV samt effekten av de föreslagna förändringarna.

11 Författningskommentarer

11.1 Förslaget till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

1 kap. 2 §

Ändringen i *andra stycket* är av redaktionell karaktär.

I det nya *sista stycket* anges att vissa bestämmelser i lagen gäller oavsett om ett programföretag står under jurisdiktion av en annan EES-stat enligt direktiv 89/552/EG, TV-direktivet. I första hand är den stat i vilken programföretaget är etablerat ansvarig. Är den som bedriver sändningsverksamheten varken etablerad i Sverige eller i någon annan EES-stat går man i andra hand vidare till de tre tekniska kriterierna – frekvens, satellitkapacitet och satellitupplänk. Går det varken att med hjälp av etableringskriteriet eller med hjälp av de tekniska kriterierna bestämma vilken stat som är ansvarig, får bestämmelserna i artikel 52

och följande i EG-fördraget i sista hand avgöra vilken stat som är ansvarig. Prop. 2007/08:8

Bestämmelserna avser främst tillståndskrav, tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade och andra bestämmelser om t.ex. tillsyn och återkallelse av tillstånd. Hänvisningen till bestämmelserna i 9–13 kap. radio- och TV-lagen avser sådana bestämmelser som krävs för att frågor med anknytning till granskning och tillsyn, viten, återkallelse och ändring av tillstånd samt överklagande i tillämpliga delar ska kunna aktualiseras i förhållande till de angivna bestämmelserna i 3 kap. De bestämmelser som i första hand därmed kan bli aktuella att tillämpa i 9–13 kap. är 9 kap. 7 §, 10 kap. 1, 8 och 9 §§, 11 kap. 1, 2 och 7 §§, 12 kap. 1, 2 och 5 §§ samt 13 kap. 1 och 3–5 §§.

1 kap. 5 §

Ändringen är endast av redaktionell karaktär.

2 kap. 2 §

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 8.2.

I det nya *första stycket* anges att regeringen meddelar tillstånd att sända TV-program om sändningsverksamheten finansieras med den allmänna TV-avgiften, och att Radio- och TV-verket meddelar tillstånd att sända TV-program i övriga fall. Bestämmelsen är föranledd av att all tillståndsgivning för TV-program, utom för public service-sändningarna, flyttas från regeringen till Radio- och TV-verket.

Det nya *andra stycket* motsvarar delvis det som tidigare var första stycket. Ändringen i sak är föranledd av att tillståndsgivningen beträffande TV-program har brutits ut och placerats i det nya första stycket. Andra stycket reglerar efter ändringen endast tillståndsgivningen för ljudradiosändningar. Övriga ändringar är av redaktionell karaktär.

Det nya *tredje stycket* motsvarar det som tidigare var tredje och fjärde styckena. Ändringen är endast redaktionell.

I *fjärde stycket* har Radio- och TV-verkets rätt att meddela tillstånd att sända TV-program under en begränsad tid om högst två veckor tagits bort. Denna rätt ingår numera i den generella rätten att meddela tillstånd enligt första stycket och i rätten att besluta att ett tillstånd ska gälla för kortare tid enligt 3 kap. 11 § andra stycket. Verket har enligt 3 kap. 12 § rätt att föreskriva att bestämmelserna i 3 kap. 3 och 4 §§ samt 6 och 7 kap. inte ska tillämpas på ett sådant tillstånd. Att Radio- och TV-verket får förena ett tillfälligt tillstånd med villkor enligt 3 kap. 7–9 §§ framgår numera direkt av dessa bestämmelser.

3 kap. 1 §

Bestämmelsen är ny. Regeringen ska besluta vilket sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplåtas för tillståndspliktiga TV-sändningar. Som framgår av 2 kap. 2 § är tillståndsgivningen uppdelad mellan regeringen och Radio- och TV-verket. Ett beslut om sändningsutrymme kan vara såväl fristående som en del av ett beslut om sändningstillstånd som regeringen fattar.

3 kap. 2 §

Bestämmelsen, som är ny, innebär att ett tillstånd att sända TV-program ger rätt att samtidigt sända det antal programtjänster i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet. Bestämmelsen överensstämmer i sak med nuvarande 3 kap. 6 §.

3 kap. 3 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 8.4.

Bestämmelsen är ny. I bestämmelsen ställs krav på att ett programföretag ska ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden. Vidare ställs krav på att programföretaget är berett att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor. Om sådana förutsättningar inte bedöms föreligga ska tillstånd att sända TV-program inte beviljas. För att ha möjlighet att göra denna bedömning krävs att Radio- och TV-verket får tillgång till sökandens budget och affärsplaner m.m. samt planer för den tekniska samverkan. Dessa uppgifter bör därför fogas till en ansökan om tillstånd. Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och en ansökans innehåll kommer att anges i verkställighetsföreskrifter.

3 kap. 4 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 8.4.

I bestämmelsen, som är ny, anges de urvalskriterier som tillståndsmyndigheten ska beakta vid tillståndsgivningen. Eftersom regeringens tillståndsgivning är begränsad till sändningar som finansieras med TV-avgiften får bestämmelsen i praktiken betydelse endast för Radio- och TV-verket. Kriterierna överensstämmer i stora delar med de riktlinjer som riksdagen fastställde i samband med att de första digitala TV-sändningarna skulle påbörjas (jfr. prop. 1996/97:67 sid. 30).

3 kap. 5 §

Ändringen i bestämmelsen är föranledd av att det i stället för regeringen är Radio- och TV-verket som får meddela tillstånd till den typ av vidare-sändning som avses.

3 kap. 6 §

Bestämmelsen har ändrats så att den numera endast gäller tillstånd av regeringen att sända ljudradioprogram. Motsvarande bestämmelse för tillstånd att sända TV-program finns i 3 kap. 2 §.

3 kap. 7 §

Ändringen är föranledd av att tillstånd att sända TV-program ska meddelas, förutom av regeringen, av Radio- och TV-verket. Den nya lydelsen innebär inte någon ändring i sak. De tillstånd som får förenas med villkor enligt denna paragraf är således samtliga tillstånd att sända TV-program samt, såvitt avser ljudradioprogram, tillstånd att sända till hela landet eller till utlandet eller att bedriva lokala digitala sändningar.

Därutöver har det tidigare andra stycket utgått till följd av att 8–10 §§ (tidigare 2–4 §§) har formulerats om.

3 kap. 8 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak det som tidigare var 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen. Skälen för ändringen i inledningen till bestämmelsen är desamma som beträffande 3 kap. 7 §. I villkorskatalogen har en ändring gjorts. Den möjlighet som finns i punkt 7 att i tillståndsvillkor föreskriva en skyldighet om att använda viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor har ändrats på det sätt att syftet med villkoret anges. En skyldighet i enlighet med villkoret ska föreskrivas på ett sådant sätt att tillgänglighet och konkurrens främjas. I avsnitt 8.5.1 behandlas detta närmare.

3 kap. 9 och 10 §§

Ändringarna är föranledda av att tillstånd att sända TV-program ska meddelas, förutom av regeringen, även av Radio- och TV-verket.

3 kap. 11 §

Bestämmelsen är ny. Den behandlar enbart tillstånd att sända TV-program. Tillstånd att sända ljudradioprogram behandlas i 3 kap. 13 §.

I *första stycket* sägs att ett tillstånd att sända TV-program som meddelats av regeringen ska gälla för viss tid som bestäms av regeringen. Den typ av tillstånd som avses är tillstånd till programföretag vars verksamhet finansieras med TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, dvs. public service-företagen (jfr 2 kap. 2 § första stycket).

Enligt *andra stycket* gäller ett tillstånd som meddelats av Radio- och TV-verket under sex år. Vid tillståndsperiodens utgång ska ett nytt urvalsförfarande ske. Radio- och TV-verket får besluta att ett tillstånd att sända TV-program ska gälla för kortare tid än sex år om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl föreligger regelmässigt när det är fråga om sådana tillfälliga TV-sändningar som avses i 3 kap. 12 §.

I *tredje stycket* ges en möjlighet att föreskriva kortare giltighetstid för tillståndsvillkor än för tillståndet som sådant. I fråga om programrelaterade villkor krävs, precis som vid beviljande av tillstånd, samtycke från programföretaget.

3 kap. 12 §

Bestämmelsen är ny. I lagens nuvarande lydelse framgår det av 2 kap. 2 § fjärde stycket att Radio- och TV-verket har rätt att meddela tillfälligt tillstånd att sända TV-program och att verket därvid får besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte ska tillämpas på sändningar med stöd av sådant tillstånd. Verket har en rätt att också fortsättningsvis meddela tillfälligt tillstånd att sända TV-program för sådana sändningar som inte finansieras genom medel från TV-avgiften (se 2 kap. 2 § första stycket och 3 kap. 11 § andra stycket) men har nu även fått rätt att besluta att föreskrifterna i 3 kap. 3 och 4 §§ inte ska tillämpas på en sådan sändning. Rätten för verket att medge undantag från föreskrifterna i 3 kap. 3 och 4 §§ samt 6 och 7 kap. har av redaktionella skäl placerats i en egen bestämmelse.

3 kap. 13 §

Bestämmelsen gällde tidigare samtliga sändningar, dvs. både ljudradio- och TV-sändningar, med tillstånd av regeringen. TV-tillstånden behandlas nu i 11 §. Denna bestämmelse gäller därför enbart tillstånd meddelade av regeringen att sända ljudradioprogram. Den innebär inte någon ändring i sak.

3 kap. 14 §

Ändringarna i första meningen har att göra med att även Radio- och TV-verket ska meddela tillstånd att sända TV-program. Ändringarna i andra meningen innebär att det endast är programrelaterade villkor som behöver godtas av sökanden. Övriga villkor, exempelvis om tekniska frågor, kan föreskrivas utan att tillståndshavaren godkänt dem på förhand. Med villkor som är programrelaterade menas i detta sammanhang sådana tillståndsvillkor som meddelats med stöd av 3 kap. 7 §, 8 § p. 4, 5, 9–15 och 9 §.

6 kap. 8 §

Ändringen i sak i *första stycket* är föranledd av att tillstånd att sända TV-program även ska meddelas av Radio- och TV-verket.

Övriga ändringar i *första* och *andra styckena* är av redaktionell karaktär.

7 kap. 1 §

Ändringarna i *första stycket* är av redaktionell karaktär.

Ändringen i *andra stycket* är föranledd av att tillstånd att sända TV-program även ska meddelas av Radio- och TV-verket.

9 kap. 4 §

Ändringen är föranledd av att även Radio- och TV-verket lämnar tillstånd att sända TV-program.

10 kap. 5 och 8 §§

Ändringarna är endast av redaktionell karaktär.

10 kap. 9 §

Av *p. 4* i första stycket följer att ett vitesföreläggande får meddelas av Radio- och TV-verket om vissa tillståndsvillkor har åsidosatts. Radio- och TV-verket kan förelägga ett programföretag som åsidosatt tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade att följa villkoren. De programföretag som har tillstånd att sända TV-program är i enlighet med 9 kap. 7 § skyldiga att på begäran tillhandahålla Radio- och TV-verket den information som nämnden finner nödvändig för att utöva tillsynen.

Övriga ändringar i bestämmelsen är av redaktionellt slag.

10 kap. 13 §

Bestämmelsen är ny. I *första stycket* föreskrivs att Radio- och TV-verket har en rätt att ta ut en avgift av ett programföretag som ansöker om tillstånd enligt lagen.

I *andra stycket* anges att avgiften ska motsvara verkets kostnader för handläggningen av tillståndsärenden enligt första stycket. Sådana kost-

nader som inte direkt kan hänföras till ärendehandläggningen, exempelvis kostnader för allmän information och eventuella domstolsprocesser efter överklaganden, får inte ingå i avgiften.

Avgiftens belopp kommer att anges i verkställighetsföreskrifter.

11 kap. 1 §

Andra meningen i paragrafen har flyttats till 7 §.

Den nya andra meningen är föranledd av att föreskrifter för under vilka förutsättningar som ett tillstånd kan ändras införs i 2 och 7 §§.

11 kap. 2 §

Enligt den ändrade bestämmelsen får tillstånd att sända TV-program och tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram återkallas. Vidare införs en möjlighet att ändra dessa tillstånd till att avse annat sändningsutrymme under löpande tillståndstid. Vid sidan av denna möjlighet kan enligt 3 kap. 11 § tredje stycket giltighetstiden för tillståndsvillkoren vara bestämd till kortare tid än tillståndstiden.

Återkallelse av tillstånd ska, liksom tidigare, kunna ske om tillståndshavaren väsentligt brutit mot föreskrifter i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§ eller på ett väsentligt sätt åsidosatt villkor som förenats med tillståndet.

Genom ett nytt *andra stycke* införs en möjlighet att ändra ett tillstånd till att avse ett annat sändningsutrymme. Detta kan bli fallet vid radiotekniska förändringar eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas. Vidare kan det ske om det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar. Exempel på det senare är att bättre komprimeringsteknik gör det möjligt att rymma fler programtjänster inom samma frekvensutrymme.

11 kap. 7 §

Bestämmelsen är ny. I dess *första stycke* anges att återkallelse av tillstånd enligt 2–5 §§ får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande. Detta motsvarar nuvarande 11 kap. 1 § andra meningen.

I *andra stycket* föreskrivs en ny proportionalitetsprincip som ska tillämpas på ändring av tillstånd enligt 2 § andra stycket 2. Ändring av sändningstillstånd enligt den bestämmelsen får endast ske om tillståndshavarens rätt enligt 3 kap. 2 § att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet kan tillvaratas.

12 kap. 1 §

Ändringen i *första stycket* är av redaktionell karaktär.

Genom det nya *tredje stycket* föreskrivs att ärenden om ändring av tillstånd prövas av den som utfärdat tillståndet. Regeringen prövar alltså ärenden rörande tillstånd till public service-programföretag och Radio- och TV-verket beträffande övriga tillstånd.

12 kap. 2 §

Genom det nya *andra stycket* föreskrivs hur en fråga om återkallelse av tillståndet tas upp i andra fall än när regeringen meddelat tillståndet. Även dessa ärenden får tas upp på begäran av tillståndshavaren. Därutöver tas frågan upp på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan – dvs. av Justitiekanslern och Radio- och TV-verket. Frågan får även tas upp efter anmälan av Granskningsnämnden på grund av överträdelse av bestämmelse i radio- och TV-lagen eller av villkor för tillstånd som ska granskas av Granskningsnämnden enligt 9 kap. 2 §.

I det nya *tredje stycket* regleras hur fråga om ändring av tillstånd tas upp. Frågan får tas upp, förutom på begäran av tillståndshavaren, av regeringen beträffande ändring av tillstånd som regeringen meddelat eller av Radio- och TV-verket beträffande ändring av tillstånd till andra programföretag än public service-företag.

I *fjärde stycket* har vissa redaktionella ändringar gjorts.

13 kap. 1 §

Genom det ändrade *första stycket* föreskrivs att även Radio- och TV-verkets beslut om meddelande av tillstånd att sända TV-program och om ändring av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

13 kap. 3 §

Ändringen i *första stycket* är föranledd av de ändringar som gjorts i 10 kap. 9 §. Som angetts i avsnitt 9.4 är huvudregeln att förelägganden som har förenats med vite ska gå att överklaga. I enlighet med det kan förelägganden vid vite rörande tillståndsvillkor som inte är direkt programrelaterade överklagas.

Förändringen i *andra stycket* innebär att även förelägganden rörande tillståndsvillkor ska gälla omedelbart om inte något annat förordnas.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Bestämmelserna har behandlats närmare i avsnitt 9.5.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

3 kap. 3 §

Ändringarna i *första stycket* är främst föranledda av att all tillståndsgivning för TV-sändningar, utom tillståndsgivningen för public service-företagens verksamhet, flyttas från regeringen till Radio- och TV-verket. Regeringen kommer att ge tillstånd till samtliga sändningar i allmänhetens tjänst, utom till sändningar av ljudradioprogram under en begränsad tid om två veckor som inte är närradio eller lokalradio. Därför kommer tillstånd för TV-sändningar i allmänhetens tjänst under en

begränsad tid om två veckor att omfattas av bestämmelserna i 3 kap. 1 Prop. 2007/08:8 och 2 §§ och inte som tidigare av 3 kap. 3–6 §§.

Övriga ändringar i *första* och *andra styckena* är av redaktionell karaktär.

3 kap. 12 och 18 §§

Ändringarna är av redaktionell karaktär.

11.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

3 kap. 10 §

Ändringen är av redaktionell karaktär.

Sammanfattning av delbetänkandet Nytt regelverk för marksänd digital-TV (SOU 2004:39)

Inledning

Radio- och TV-lagsutredningen har fått i uppdrag att på en rad punkter analysera och överväga behovet av ändringar i framför allt radio- och TV-lagen (1996:844) och lagen (1989:41) om TV-avgift samt föreslå de lagändringar som föranleds av övervägandena.

I detta delbetänkande redovisar utredningen sina överväganden i dels de frågor som rör Digital-TV-kommitténs förslag om ett fristående operatörsföretag, tillståndsgivning genom myndighet och tillståndstidens längd, dels de delar av uppdraget som rör jurisdiktion över TV-sändningar i marknätet och åtgärder vid programföretags underlåtelse att lämna vissa uppgifter till Granskningsnämnden för radio och TV.

Uppdraget

Under föregående år beslutade riksdagen att de analoga marksändningarna efter en etappvis nedläggning skall vara helt avvecklade senast den 1 februari 2008. Redan i dag bedrivs sändningar med digital sändningsteknik i marknätet. Den nya tekniken förändrar emellertid förutsättningarna för sändningsverksamheten. Det behövs därför en reglering av frågor om exempelvis hur det tillgängliga sändningsutrymmet skall utnyttjas, efter vilka principer tillståndsgivningen skall ske, tillståndspliktens omfattning och vem som skall meddela tillstånd. Digital-TV-kommittén föreslog i sitt slutbetänkande Digital TV – modernisering av marknätet (SOU 2001:90) bl.a. att en extern aktör, ett ”operatörsföretag”, skulle få tillstånd att förfoga över en del av den totala överföringskapaciteten i det digitala marknätet, att de programföretag som skulle ingå i operatörens utbud borde godkännas och få sändningstillstånd av en myndighet och att tillståndsgivningen borde delegeras till en myndighet. Vårt uppdrag har varit att överväga Digital-TV-kommitténs förslag i bl.a. dessa delar och vilka författningsändringar som behövs för att genomföra dem.

Utredningen har även haft i uppdrag att överväga behovet av lagstiftning som gör att TV-sändningar i det svenska marknätet med säkerhet kommer under svensk jurisdiktion. I sammanhanget skall analyseras vilket utrymme för nationell lagstiftning som finns inom ramen för EG-rätten. Utredningen har haft att lägga fram de förslag som föranleds av övervägandena.

Därutöver har utredningen haft i uppdrag att lägga fram förslag som ger Granskningsnämnden för radio och TV en möjlighet att på ett effektivt sätt få fram uppgifter som är nödvändiga för att utöva den tillsyn som åligger nämnden, t.ex. genom att använda föreläggande som kan förenas med vite.

Ett fristående operatörsföretag

Utgångspunkten för utredningens val av operatörsmodell har varit att den modell skall väljas som bäst värnar om största möjliga yttrandefrihet, informationsfrihet och mångfald, som innebär ett effektivt utnyttjande av det begränsade sändningsutrymmet och som bäst kan bidra till att det digitala marknätet blir ett konsumentvänligt, konkurrenskraftigt och kostnadseffektivt alternativ på TV-marknaden. Vid en sammanvägning av de olika hänsyn och intressen som gör sig gällande vid valet av operatörskap finner utredningen att den modell bör väljas där operatörsföretaget ges rätt att förfoga över den del av sändningsutrymmet i det digitala marknätet som inte tilldelas public service-programtjänster och andra programtjänster som det allmänna vill garantera sändningsutrymme. Operatörsföretaget tilldelas sålunda ett eget sändningsutrymme i marknätet och får upplåta detta till programföretag samt tillhandahålla TV-program och andra tjänster till allmänheten mot betalning. Under nuvarande förhållanden bedöms det finnas kommersiell bärkraft endast för ett operatörsföretag i marknätet. I framtiden kan det dock finnas utrymme för flera.

Då sändningsutrymmet i det digitala marknätet är en begränsad resurs och frågan om vilka områden och vilket sändningsutrymme som bör upplåtas för digitala TV-sändningar innebär övergripande massmediopolitiska bedömningar föreslår vi att regeringen skall besluta om vilka områden och vilket sändningsutrymme som skall upplåtas för digitala TV-sändningar. Regeringen skall även besluta om hur detta utrymme skall fördelas mellan sändningar som skall kunna tas emot utan krav på särskild betalning utöver allmän TV-avgift (fri-TV) och sändningar för vilka sådan särskild betalning får tas ut (betal-TV). I princip skall samtliga betal-TV-tjänster vara hänvisade till det sändningsutrymme som upplåtits åt ett operatörsföretag.

Vi föreslår att det skall krävas tillstånd enligt radio- och TV-lagen att bedriva verksamhet som operatörsföretag. Den som kan antas sakna finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva verksamhet som operatörsföretag varaktigt och med god kapacitet och kvalitet kan inte komma i fråga för ett tillstånd. Tillstånd får inte heller meddelas den som genom ägande eller på annat sätt ensam eller tillsammans med annan som bedriver verksamhet rörande produktion eller distribution av TV-program kan utöva ett bestämmande inflytande över annan som bedriver sådan verksamhet, eller som på motsvarande sätt står under inflytande av annan som bedriver sådan verksamhet.

Bedömningsgrunderna för hur ett operatörsföretag utses skall anges i radio- och TV-lagen. Störst betydelse skall fästas vid sakliga grunder såsom vilka programtjänster sökanden har för avsikt att distribuera till TV-konsumenterna, vilken täckningsgraden skall vara, den tekniska kapacitet och kvalitet som sökanden har för avsikt att bedriva verksamheten med samt sökandens oberoende i förhållande till andra aktörer på medieområdet.

Ett anbudsförfarande föreslås ingå som ett led i tillståndsprövningen. Det pris en sökande är villig att betala för tillståndet skall ges utslagsgä-

vande betydelse vid valet mellan sökande som är likvärdiga utifrån sakliga grunder. Den som erhåller tillståndet skall erlägga betalning för tillståndet i enlighet med det bud som denne lämnat. Detta gäller oavsett om anbudet fått betydelse för tillståndsprövningen eller inte.

Operatörsföretaget skall ha rätt att självständigt sätta samman utbudet av TV-program och andra tjänster samt rätt att inom ett angivet sändningsutrymme sända så många samtidiga programtjänster som överföringskapaciteten medger. Operatörsföretaget får dock endast upplåta sändningsutrymme till TV-program som omfattas av tillstånd att sända betal-TV. Radio- och TV-verket skall fastställa det högsta antal tillstånd att sända betal-TV som kan meddelas. Det bör beviljas tillstånd till något fler programtjänster än som ryms inom det tillgängliga utrymmet för betal-TV.

Ett operatörsföretags tillstånd skall kunna förenas med särskilda villkor. Operatörsföretaget skall vara skyldigt att tillämpa icke diskriminerande villkor i sin verksamhet.

Tillståndstidens längd för operatörsföretaget skall vara sex år. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

Ett byte av operatörsföretag kan komma att aktualiseras vid tillståndstidens slut. Detsamma kan bli fallet om tillståndet återkallas eller operatören av någon annan anledning upphör med verksamheten. För att ett byte skall kunna genomföras på ett, inte minst för konsumenterna, så friktionsfritt sätt som möjligt skall det operatörsföretag vars verksamhet upphör utan dröjsmål föra över registerdata om abonnenter och programkort till den nye tillståndshavaren. Äger den tidigare tillståndshavaren de programkort som abonnenterna innehar skall även på begäran äganderätten till korten föras över. Den vars registerdata och rättigheter förs över har rätt till skälig ersättning från den nye operatören.

Utredningen föreslår att ett operatörsföretag skall tillhandahålla Radio- och TV-verket en säkerhetskopia av registerdata om abonnenter och programkort.

För att säkerställa tillgängligheten, kvaliteten, konkurrenskraften och kostnadseffektiviteten i marknätet finns behov av en samordning av vissa för fri-TV och betal-TV gemensamma funktioner och tjänster. Utredningen anser att denna samordning bör lösas genom överenskommelser mellan parterna i marknätet samt genom tillståndsvillkor.

Tillståndsgivningen till programföretag

Vi anser att alla programföretag, oavsett om de erbjuder fri-TV- eller betal-TV-tjänster, skall ha tillstånd för att kunna komma i fråga för att sända. Tillstånd för public service-sändningar skall meddelas av regeringen. I övrigt skall tillstånd meddelas av Radio- och TV-verket. Vid tillståndsgivningen skall särskilt beaktas att sändningsutrymme kan tas i anspråk för olika programtjänster som kompletterar varandra så att sändningarna som helhet kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar, för lokala och regionala program och av så många oberoende programföretag som möjligt. De kriterier som skall styra urvalet av programföretag skall anges i radio- och TV-lagen.

Ett tillstånd att sända TV-program skall avse fri-TV eller betal-TV. Tillstånd att sända fri-TV innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet. Ett tillstånd att sända betal-TV innebär rätt att sända de program som anges i tillståndet. Om inte annat anges i tillståndet får sändningsrätten dock utövas endast om avtal träffas med ett operatörsföretag om att ingå i företagets utbud.

Till skillnad från vad som gäller i dag föreslår vi att tillståndstidens längd skall anges i lagen. Tillstånd som beviljas av regeringen skall gälla i sex år. Övriga tillstånd till programföretag skall gälla i två år med rätt till förlängning med två år i två omgångar om inte särskilda skäl talar emot det.

Särskilt om programtjänster som omfattas av vidaresändningsplikt enligt 8 kap. 1 § RTVL

En programtjänst skall omfattas av vidaresändningsplikt enligt 8 kap. 1 § RTVL bara om det i tillståndet intagits en förklaring härom. En sådan förklaring får införas endast om sändningsrätten utövas opartiskt och sakligt samt sändningarna innehåller ett mångsidigt utbud där det skall ingå nyheter. Förklaringen skall innehålla uppgifter om dessa krav. En s.k. must carry-förklaring får återtagas bl.a. om tillståndshavaren på ett väsentligt sätt underlåtit att iaktta de förutsättningar på vilka förklaringen grundats.

Vi föreslår att det införs en leveransplikt för programföretag innebärande att tillståndshavare vars sändningar omfattas av vidaresändningsplikt enligt 8 kap. 1 § RTVL, på begäran skall tillhandahålla den programbärande signalen för en programtjänst till den som enligt 8 kap. 1 § RTVL är skyldig att vidaresända denna eller som sannolikt inom rimlig tid skulle omfattas av en sådan skyldighet, om programtjänsten distribuerades i nätet utan kostnad för själva mottagningen.

Tillståndsgivning genom myndighet

Utredningen föreslår att all tillståndsgivning beträffande digital marksänd TV, utom tillståndsgivningen för public service-företagens verksamhet, delegeras från regeringen till Radio- och TV-verket. Verkets beslut i fråga om tillstånd att sända TV-program, förklaring om s.k. must carry-status, tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag samt ändring av tillstånd får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Jurisdiktion

Enligt utredningens uppfattning talar såväl intresset av att upprätthålla i demokratisk ordning beslutade regler om bl.a. reklam på sändningar avsedda för en svensk TV-publik som intresset av en likartad konkurrenssituation för dem som sänder i marknätet för att sändningar riktade till Sverige skall följa radio- och TV-lagens bestämmelser. Utredningen anser emellertid att såväl EG-rättsliga aspekter som marknadsmässiga bedömningar talar mot att ställa upp som krav för programföretag att de

måste vara etablerade här i landet för att kunna erhålla tillstånd att sända i marknätet. Inte heller anser vi att det finns några andra möjligheter att genom lagstiftning säkerställa att TV-sändningar i det svenska marknätet med säkerhet kommer under svensk jurisdiktion. I 1 kap. 2 § andra stycket RTVL föreslår vi dock en ändring som innebär att bestämmelsens tillämpningsområde inte begränsas till situationer där det programföretag som etablerat sig i ett annat EES-land i syfte att kringgå svensk lagstiftning först måste ha varit etablerat här i landet. För att åstadkomma en ändring i övrigt när det gäller sändningar i marknätet från programföretag som är etablerade i en annan stat inom EES men som enbart eller huvudsakligen riktar sina sändningar till Sverige krävs enligt utredningens bedömning att TV-direktivet ändras.

Tillsyn m.m. inom området för radio och TV

I syfte att främja en effektiv och ändamålsenlig tillsynsverksamhet föreslår utredningen att bestämmelser i lagen om tillsynsmyndigheternas rätt till information i vissa särskilda fall ersätts av en bestämmelse av allmän utformning. Enligt den nya bestämmelsen ges Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen rätt att förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheterna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Myndigheterna föreslås få en rätt till verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som avser åtgärder enligt radio- och TV-lagen.

Granskningsnämnden skall även ha tillsyn över att operatörsföretags verksamhet överensstämmer med radio- och TV-lagen och de tillståndsvillkor som meddelats för verksamheten. Granskningsnämnden ges en rätt att förelägga operatörsföretag, vid vite, att följa bestämmelser som åsidosatts.

Ett tillstånd att sända TV-program, bedriva verksamhet som operatörsföretag eller ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram skall, utöver de möjligheter som finns för återkallelse i dag, även kunna återkallas om den som ansökt om tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter som är av betydelse för tillståndet. Dessutom föreslår vi att ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall kunna återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot bestämmelsen om skyldighet att tillämpa icke diskriminerande villkor eller inte erlagt betalning för tillståndet. Vidare föreslår utredningen att det beträffande nämnda tillståndstyper skall vara möjligt att under löpande tillståndstid ändra tillståndet.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningen bedömer att de nya reglerna bör träda i kraft senast den 1 juli 2005. Äldre föreskrifter i radio- och TV-lagen skall fortfarande gälla i fråga om dels sändningar av TV-program som sker med analog utsändningsteknik, dels övriga sändningar som har skett före ikraftträdandet.

De föreslagna ändringarna i radio- och TV-lagen innebär både nya arbetsuppgifter och utökning av befintliga arbetsuppgifter för Radio- och TV-verket samt Granskningsnämnden för radio och TV. Uppskattningsvis leder detta till ett ökat resursbehov för verket motsvarande två årsarbetskrafter och för nämnden motsvarande tre årsarbetskrafter. Radio- och TV-verkets kostnader för handläggning av tillståndsansökningar avgiftsfinansieras.

Staten kommer att ges intäkter genom att den som erhåller tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall erlägga betalning för tillståndet. Då intäkterna är avhängiga det anbud sökanden lämnar går de inte att uppskatta på förhand. Kostnaden för ett operatörsföretag för tillståndet är inte sådan att den bedöms ha någon negativ effekt på möjligheterna att bedriva verksamhet som operatörsföretag.

Programföretag som vill sända betal-TV kommer enligt utredningens förslag att vara hänvisade till att träffa avtal med ett operatörsföretag för att få sända. Vilka kostnadskonsekvenserna blir är förbundet med kommersiella överväganden hos operatörsföretag och programföretag

Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och TV-lagen (1996:844)
dels att 9 kap. 7, 9 och 10 §§ skall upphöra att gälla,
dels att nuvarande 9 kap. 11 och 12 §§ skall betecknas 9 kap. 10 och 11 §§,
dels att nuvarande 3 kap. 1-4, 7 och 8 §§ skall betecknas 3 kap. 7-10, 20 och 21 §§,
dels att de nya 3 kap. 7-10, 20 och 21 §§ skall ha följande lydelse,
dels att 1 kap. 1, 2 och 5 §§, 2 kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 5 och 6 §§, 6 kap. 8 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 §, 9 kap. 2, 4 och 5 §§, 10 kap. 5, 8 och 9 §§, 11 kap. 1 och 2 §§, 12 kap. 1 och 2 §§, 13 kap. 1 och 3 §§ samt rubrikerna till 3, 11 och 12 kap. skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas 22 nya paragrafer, 1 kap. 1 a §, 3 kap. 1-4, 11-19, 22 och 23 §§, 9 kap. 7, 9 och 12 §§, 10 kap. 13 §, 11 kap. 7 och 8 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag finns föreskrifter om sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel

En sändning anses riktad till allmänheten endast om den samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den.

Denna lag gäller sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

1 a §

I lagen avses med

fri-TV: sändning av TV-program, som skall kunna tas emot utan krav på särskild betalning utöver allmän TV-avgift,

betal-TV: sändning av TV-program, för vilka särskild betalning får tas ut,

programföretag: den som har det redaktionella ansvaret för sammansättningen av TV-program och som sänder dem eller låter sända dem genom annan, och

operatörsföretag: den som på annat sätt än såsom programföretag bedriver verksamhet avseende betal-TV, innefattande upplåtelse av sändningsutrymme till

programföretag samt tillhandahållande av TV-program och andra tjänster till allmänheten mot betalning.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 2

2 §

Lagen gäller för sändningar av TV-program, om sändningen kan tas emot i någon stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och den som bedriver sändningsverksamheten

Såvitt avser frågor som regleras i rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television¹, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG², gäller lagen endast för sändningar av TV-program, om sändningen kan tas emot i någon stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och den som bedriver sändningsverksamheten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television,

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i direktiv 89/552/EEG,

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat, men använder sig av en frekvens som har upplåtits här i landet,

3. varken uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 eller använder sig av en frekvens som har upplåtits av någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige,

4. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 eller använder sig av en satellitkapacitet som tillhör någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige, eller

5. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2, 3 och 4 eller använder sig av en satellitupplänk belägen i någon annan EES-stat, men är etablerad i Sverige enligt artikel 52 och följande i Fördraget om uppbyggandet av Europeiska gemenskapen.

Den som, efter att ha varit etablerad i Sverige, etablerar sig i en oberoende av vad som föreskrivs i första stycket gäller lagen

¹ EGT L 298, 17.10.1989, s. 23 (Celex 31989L0552)

² EGT L 202, 30.9.1997, s. 60 (Celex 31997L0036)

annan EES-stat i syfte att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige *skall vid tillämpningen av denna lag anses etablerad i Sverige.*

den som är etablerad i en annan EES-stat om syftet med etableringen är att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige.

5 §

Andra föreskrifter än 3 kap. 3 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

Andra föreskrifter än 3 kap. 9 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

2 kap.

1 §

För att sända ljudradio- eller TV-program med hjälp av radiovågor på frekvens under 3 gigahertz krävs tillstånd enligt denna lag.

För att sända ljudradio- eller TV-program *själv eller genom annan* med hjälp av radiovågor på frekvens under 3 gigahertz *eller bedriva verksamhet som operatörsföretag avseende sådana sändningar* krävs tillstånd enligt denna lag.

Tillstånd krävs inte för sändningar av sökbar text-TV som sker från radiosändare som används för andra sändningar med stöd av tillstånd enligt denna lag. Tillstånd krävs inte heller för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade och som äger rum under högst fyra timmar om dygnet från en sådan radiosändare.

Föreskrifter om tillstånd att inneha eller använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

2 §

Tillstånd att sända TV-program meddelas av regeringen, om sändningsverksamheten finansieras genom medel från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift, och i annat fall av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag meddelas av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att sända TV-program och tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradio-

Tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradioprogram meddelas av regeringen.

program meddelas av regeringen. Regeringen meddelar också tillstånd att bedriva lokala digitala ljudradiosändningar.

Regeringen meddelar också tillstånd att bedriva lokala digitala ljudradiosändningar.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 2

Tillstånd att sända närradio enligt 4 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att sända lokalradio enligt 5 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända *TV-program eller* ljudradio-program som inte är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 1–3 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradioprogram som inte är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 7–9 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela tillstånd att sända ljudradioprogram i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller lokalradio.

3 kap. Sändningar med tillstånd av regeringen

3 kap. Sändningar av TV-program och andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio

1 §

Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme och vilka sändningsområden som får upplåtas för TV-sändningar. I beslutet skall anges hur utrymmet skall fördelas mellan fri-TV och betal-TV samt inom fri-TV.

2 §

Ett tillstånd att sända TV-program skall avse fri-TV eller betal-TV.

Ett tillstånd att sända fri-TV innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Ett tillstånd att sända betal-TV innebär rätt att sända det antal program som anges i tillståndet. Om inte annat anges i tillståndet får sändningsrätten utövas endast

om avtal om upplåtelse av sändningsutrymme ingås med ett operatörsföretag.

Prop. 2007/08:8

Bilaga 2

3 §

Antalet tillstånd att sända fri-TV får begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en ändamålsenlig användning av sändningsutrymmet.

Tillstånd att sända fri-TV får endast beviljas programföretag som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden.

Vid beviljande av tillstånd skall därutöver särskilt beaktas att sändningsutrymme kan tas i anspråk

1. för olika programtjänster som kompletterar varandra så att sändningarna som helhet kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar,

2. för lokala och regionala program, och

3. av så många oberoende programföretag som möjligt.

4 §

När regeringen meddelat beslut om sändningsutrymme enligt 1 § skall Radio- och TV-verket för att garantera en ändamålsenlig användning av sändningsutrymmet fastställa det högsta antal tillstånd att sända betal-TV som kan meddelas. Verkets beslut skall omprövas när det finns anledning till det.

Vid beviljande av tillstånd att sända betal-TV skall 3 § tredje stycket tillämpas.

5 §

Ett tillstånd som meddelas av regeringen får innebära rätt att endast vidareända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får föreskrivas att

Ett tillstånd som meddelas av Radio- och TV-verket får innebära rätt att endast vidareända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får före-

bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

skrivs att bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 2

Ett tillstånd som meddelats av regeringen innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen *att sända ljudradio-program* innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

1 §

Sändningstillstånd som meddelas av regeringen får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen.

Ett sändningstillstånd får därutöver förenas med villkor som anges i 2–4 §§.

2 §

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,
5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,
6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,
7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor,
8. använda vissa radiosändare,
9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

7 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen.

8 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om skyldighet att

11. sända genmälen,
12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,
13. sända ett mångsidigt programutbud,
14. regionalt sända och producera program,
15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

16. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag,

17. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

18. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

3 §

Villkor för sändningstillstånd får också avse förbud mot att sända

1. reklam eller andra annonser, och
2. även andra sponsrade program än sådana som anges i 7 kap. 8 § andra stycket, 9 § och 10 § andra stycket.

Ett sändningstillstånd får även förenas med villkor om förbud mot att diskriminera annonsörer.

4 §

Villkor för sändningstillstånd får innebära att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som erhåller tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och

17. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

9 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om förbud mot att sända

10 §

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som erhåller tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

11 §

Radio- och TV-verket får besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap.

inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända TV-program.

12 §

I ett tillstånd som meddelats enligt 3 § får införas en förklaring om att sändningarna omfattas av vidaresändningsplikt enligt 8 kap. 1 §. En sådan förklaring får endast införas under förutsättning att sändningsverksamheten utövas opartiskt och sakligt samt att sändningarna innehåller ett mångsidigt utbud där det skall ingå nyheter. Förklaringen skall innehålla uppgifter om dessa krav.

Den som innehar ett tillstånd vari intagits en förklaring enligt första stycket skall på begäran tillhandahålla den programbärande signalen för en programtjänst till den som enligt 8 kap. 1 § är skyldig att vidaresända denna eller som sannolikt inom rimlig tid skulle omfattas av en sådan skyldighet, om programtjänsten distribueras i nätet utan kostnad för själva mottagningen.

13 §

Ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag innebär rätt att inom det sändningsutrymme som anges i tillståndet bestämma vilka TV-program som får sändas och på vilka villkor det får ske. Samtidig sändning får ske av det antal program i varje område och under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Sändningsutrymme som tilldelats ett operatörsföretag får endast användas för sändning av TV-program som omfattas av tillstånd enligt 4 §.

Ett operatörsföretag skall upplåta sändningsutrymme åt den som erhållit tillstånd att sända betal-

TV utan krav om att träffa avtal med ett operatörsföretag för att kunna utnyttja sin rätt att sända. Operatörsföretaget har därvid rätt till ersättning för sändningsutrymme som upplåtits. Ersättningen får grundas endast på de kostnader operatörsföretaget har för upplåtelsen.

14 §

Antalet tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får begränsas om det är nödvändigt för att garantera en ändamålsenlig användning av sändningsutrymmet.

Tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får inte meddelas den som

1. kan antas sakna finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva verksamheten varaktigt och med god kapacitet och kvalitet, eller

2. genom ägande eller på annat sätt ensam eller tillsammans med annan som bedriver verksamhet rörande produktion eller distribution av TV-program kan utöva ett bestämmande inflytande över annan som bedriver sådan verksamhet, eller på motsvarande sätt står under inflytande av annan som bedriver sådan verksamhet.

15 §

Ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får meddelas den som kan antas nyttja sändningsutrymmet på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet, informationsfrihet och mångfald. Därvid skall särskild vikt fästas vid

1. den sammansättning av TV-program som sökanden har för avsikt att upplåta sändningstid till,

2. vilken täckningsgrad sändningarna skall ha,

3. den tekniska kapacitet och

kvalitet med vilken sökanden avser att bedriva verksamheten, och

Prop. 2007/08:8

Bilaga 2

4. sökandens oberoende i förhållande till annan som bedriver verksamhet inom press, radio och TV.

Om det vid en prövning enligt första stycket bedöms att två eller flera sökande är likvärdiga och kan inte samtliga beviljas tillstånd skall tillstånd meddelas den eller dem som är villiga att betala det högsta priset för tillståndet.

16 §

Den som erhåller tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall till staten erlægga betalning för tillståndet i enlighet med det anbud som tillståndshavaren lämnat.

Radio- och TV-verket får meddela närmare föreskrifter om villkor för betalningen.

17 §

Ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag får förenas med villkor om skyldighet att inom det sändningsutrymme som anges i tillståndet tillse att

1. TV-program sänds till hela landet eller till en viss del av landet,

2. sändning sker under en viss minsta tid,

3. ett visst minsta antal program sänds samtidigt i varje område, och

4. sändningarna utformas på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade.

Ett sådant tillstånd får vidare förenas med villkor om skyldighet att

1. använda en viss sändningsteknik och samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor, och

2. distribuera ett utbud av TV-

program med viss sammansättning.

Tillståndet får också förenas med villkor som innebär att ägarförhållandena och inflytandet i operatörsföretaget samt dess ägande och inflytande i annan som bedriver verksamhet inom produktion och distribution av TV-program än de som sänder radio-program genom tråd inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

18 §

Den som erhållit tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag skall tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet.

19 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända TV-program gäller för sex år. Tillståndet förlängs på oförändrade villkor med fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

Ett tillstånd som meddelats av Radio- och TV-verket att sända TV-program gäller för två år. Tillståndshavaren har rätt till förlängning av tillståndet på oförändrade villkor med ytterligare två år, om inte särskilda skäl talar emot det. Sådan förlängning får ske vid två tillfällen.

Om det finns särskilda skäl får Radio- och TV-verket besluta att ett tillstånd att sända TV-program skall gälla för kortare tid än två år.

Ett tillstånd som meddelats av Radio- och TV-verket att bedriva verksamhet som operatörsföretag gäller för sex år.

Giltighetstiden för tillståndsvill-

7 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen gäller för viss tid.

Ett tillstånd som har meddelats för en tid av minst fyra år förlängs på oförändrade villkor med ytterligare fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

8 §

Innan regeringen meddelar beslut om tillstånd skall den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen avser att förena med tillståndet. Beslut om sändningstillstånd får endast innehålla villkor som den sökande godtagit.

20 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradio-program gäller för viss tid.

21 §

Innan beslut om tillstånd meddelas skall den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller Radio- och TV-verket avser att förena med tillståndet. Beslut om tillstånd får endast innehålla villkor avseende sändningarnas innehåll som den sökande godtagit.

22 §

Om ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag återkallas eller om verksamheten annars upphör, får Radio- och TV-verket meddela någon ett tillfälligt tillstånd att bedriva verksamheten till dess att ett nytt tillstånd har beviljats med tillämpning av 15 §.

23 §

Om ett tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag övergår från ett operatörsföretag till ett annat skall det tidigare operatörsföretaget utan dröjsmål föra över registerdata om abonnenter och programkort. Åger det tidigare operatörsföretaget de programkort som abonnenterna innehar skall även på begäran äganderätten till korten föras över.

Den som för över registerdata och rättigheter enligt första stycket har rätt till skälig ersättning av den till vilken överföring sker.

Detsamma gäller om överföring sker genom Radio- och TV-verkets försorg av säkerhetskopior som verket erhållit enligt 9 kap. 9 §.

Radio- och TV-verket får meddela närmare föreskrifter om överföring av registerdata och rättigheter enligt första stycket.

6 kap.

8 §³

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till

1. att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung, och

2. att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter; en så stor andel som möjligt bör utgöras av program som färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och programtjänster som avses i 7 kap. 5 § fjärde stycket. I sändningstiden skall inte heller räknas in sändningar av endast text.

TV-sändningar enligt första stycket och ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän.

7 kap.

1 §⁴

Före och efter varje sändning av annonser skall det sändas en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från övriga sändningar. Signaturen skall i televisionen bestå av både ljud och bild. I sökbar text-TV och i försäljningsprogram som avses i 5 § fjärde stycket skall signaturen alltid vara löpande, men behöver endast anges i bild.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §. *Undantag får även medges av Radio- och*

³ Bestämmelsens nuvarande lydelse utgörs av förslaget till beslut i prop. 2003/04:66, Reklamtid i TV.

⁴ Bestämmelsens nuvarande lydelse utgörs av förslaget till beslut i prop. 2003/04:66, Reklamtid i TV.

Med annonser avses reklam samt sändningar som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan.

8 kap.

1 §⁵

Var och en som äger eller annars förfogar över *en anläggning för trådsändning där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder* skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som är avsedda att tas emot i området utan villkor om särskild betalning. Skyldigheten gäller endast för sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saktighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter.

Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. *Ett program som har sänts ut enbart med digital teknik behöver sändas vidare endast om det sänds andra program i anläggningen med digital teknik. Det behöver då sändas vidare endast digitalt.*

Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar högst tre samti-

Var och en som äger eller annars förfogar över *ett elektroniskt kommunikationsnät som används för överföring av TV-sändningar till allmänheten genom kabel skall, om ett betydande antal hushåll anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot TV-sändningar*, se till att de boende i fastigheter som är anslutna till nätet kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd som innehåller en förklaring enligt 3 kap. 12 §.

TV-sändningar enligt första stycket skall kunna tas emot av de boende på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen.

Sändningsplikten *enligt första stycket* gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar, *under där*

⁵ Den föreslagna lydelsen innehåller såväl ändringar som utredningen föreslagit i sitt delbetänkande *Must carry* (SOU 2003:109) som ändringar föranledda av övervägandena i detta delbetänkande. De ändringar som föreslås i detta betänkande är understrukna.

digt sända *TV-program* som sänds av tillståndshavare vars verksamhet finansieras genom anslag från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift och högst ett TV-program som sänds av en annan tillståndshavare.

angivna förutsättningar, samtliga samtidigt sända programtjänster som sänds med stöd av tillstånd av regeringen och högst *tre samtidigt sända programtjänster* som sänds av annan tillståndshavare.

Sändningsplikten omfattar även text-TV och tjänster som har direkt anknytning till en programtjänst som omfattas av sändningsplikt.

Skyldighet enligt första stycket gäller inte för en anläggning där ett begränsat antal TV-program förs fram till abonnenterna genom ett kopplat telenät med hjälp av digital teknik.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §.

Om vidareändningsplikten enligt första stycket medför kostnader avseende ersättning på grund av avtalslicens som avses i 26 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk som är orimligt betungande för den som ansvarar för vidareändningen, har denne rätt till ersättning av tillståndshavare vars sändningar vidareänds.

9 kap.

2 §

Granskningsnämnden för radio och TV övervakar genom granskning i efterhand om sända program står i överensstämmelse med denna lag och de villkor som kan gälla för sändningarna. Granskningsnämnden övervakar även att bestämmelsen om exklusiva rättigheter i 6 kap. 10 § följs.

Granskningsnämnden för radio och TV har i annat fall än som avses i 1 § tillsyn över efterlevnaden av lagen samt de beslut om villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Tillsyn över sändningarnas innehåll får ske endast genom granskning i efterhand.

Bestämmelserna om reklam i 7 kap. 3 och 4 §§ samt 10 § första och tredje stycket övervakas dock av Konsumentombudsmannen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 § skall inte granskas av Granskningsnämnden för radio och TV.

Finner Granskningsnämnden för radio och TV att en sändning innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 6 kap. 2 §, skall nämnden göra anmälan om förhållandet till Justitiekanslern.

Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd *av regeringen* skall årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

4 §
Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd skall årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

På begäran av Radio- och TV-verket skall den som sänder TV-program över satellit *eller med stöd av tillstånd av regeringen* lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras.

5 §
På begäran av Radio- och TV-verket skall den som sänder TV-program över satellit lämna upplysningar om vem som äger företaget och på vilket sätt verksamheten finansieras

7 §
*Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheterna upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.
Föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.*

9 §
*Ett operatörsföretag skall tillhandahålla Radio- och TV-verket en kopia av registerdata om abonnenter och programkort.
Radio- och TV-verket får meddela närmare föreskrifter om tillhandahållande av säkerhetskopia enligt första stycket.*

12 §
Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket och Konsumentombudsmannen har rätt att få verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som

avser åtgärder enligt denna lag. Därvid gäller bestämmelser i utskökningsbalken om sådan verkställighet som avses i 16 kap. 10 § den balken.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 2

10 kap.

5 §

Den som åsidosätter de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser och sponsrade program som föreskrivits med stöd av 3 kap. 3 § första stycket,

2. bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 6 kap. 4 §,

3. bestämmelserna om annonser i 7 kap. 1 och 5–7 b §§,

4. bestämmelserna om andra annonser än reklam i 6 kap. 5 § och 7 kap. 2 och 3 §§,

5. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § andra stycket,

6. bestämmelsen om reklam i 7 kap. 11 §, eller

7. bestämmelsen om exklusiva rättigheter i 6 kap. 10 §.

Vid prövning av frågan om avgift skall påföras skall rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

8 §

Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt skall offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats med stöd av 3 kap. 1 §, 2 § eller 3 § andra stycket, eller bestämmelsen om beriktigande i 6 kap. 3 § första stycket.

Beslutet, som får innefatta ett föreläggande vid vite, får inte innebära att offentliggörande måste ske i den sändandes program.

9 §

Den som åsidosätter de bestämmelser som anges i denna paragraf får föreläggas att följa bestämmelserna. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. närradiosändningars och lokalradiosändningars innehåll samt skyldighet att i lokalradio sända eget material och program med lokal anknytning (5 kap. 11 § 2 och 3, 6 kap. 6, 7 och 7 a §§),

2. beteckningar (6 kap. 9 §),

3. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarföretag (8 kap. 1, 2 och 4 §§),

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–7 §§),

5. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

6. skyldighet att lämna upplysning om sändningstider i närradio (9 kap. 9 § första stycket),

7. skyldighet att lämna upplysningar om programinnehåll (9 kap. 9 § andra stycket),

8. varning (6 kap. 2 §),

9. skyldighet att lämna uppgifter till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 10 §), eller

10. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 11 §).

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–10 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–6 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 6 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

4. tillståndsvillkor enligt 3 kap. 8 § 1–8 och 14–17 samt 17 § första och andra stycket,

5. skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor (3 kap. 18 §),

6. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4 §),

7. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

9. skyldighet att tillhandahålla Radio- och TV-verket säkerhetskopior (9 kap. 9 §), eller

10. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 10 §).

Föreläggande enligt första stycket 1, 2, 4, 5, 7, 8 och 10 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3, 6, 7 och 9 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 7 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

13 §

En handläggningsavgift får tas ut av den som ansöker om tillstånd hos Radio- och TV-verket enligt 3 kap. 3, 4 och 15 §§.

Handläggningsavgiften skall motsvara Radio- och TV-verkets årliga kostnader för handläggningen av ärendet.

11 kap. Återkallelse av tillstånd

Ett tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program skall återkallas på begäran av tillståndshavaren.

11 kap. Återkallelse av tillstånd, m.m.

1 §

Ett tillstånd skall återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett tillstånd får också återkallas enligt

Ett sådant beslut får också återkallas enligt vad som anges i 2–5 §§. Beslut om återkallelse enligt någon av dessa paragrafer får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

vad som anges i 2–5 och 7 §§ eller ändras enligt vad som anges i 2 och 7 §§.

2 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–4 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända TV-program, bedriva verksamhet som operatörsföretag eller som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram får återkallas eller ändras, om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot föreskrifterna i 3 kap. 18 §, 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§,

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 7–10 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt,

3. den som sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet, eller

4. tillståndshavaren trots påminnelse inte erlagt betalning enligt 3 kap. 16 §.

Ett tillstånd får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas, eller

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

7 §

Beslut om återkallelse av tillstånd enligt 2–5 §§ får meddelas endast om det i betraktande av

skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

Beslut om ändring av tillstånd enligt 2 § andra stycket 2 får meddelas endast om tillståndshavarens rätt enligt 3 kap. 2 § andra stycket kan tillvaratas.

8 §

En förklaring enligt 3 kap. 12 § om att en sådan sändning omfattas av vidareändningsplikt enligt 8 kap. 1 § får återtagas om tillståndshavaren

1. lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna uppgifter av betydelse för förklaringen,

2. på ett väsentligt sätt underlåtit att iakttä de förutsättningar på vilka förklaringen grundats, eller

3. åsidosätter sin skyldighet att tillhandahålla programtjänst enligt 3 kap. 12 § andra stycket.

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 1 § eller 3 kap. 2 § 9–12 och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ skall på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av Radio- och TV-verket.

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse, m.m.

1 §

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 7 § eller 3 kap. 8 § 9–12 och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ skall på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

Ärenden om ändring av tillstånd och om återtagande av förklaring enligt 3 kap. 12 § prövas av den som meddelat tillståndet.

2 §

Har tillståndet meddelats av regeringen, får en fråga om återkallelse tas upp först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet skall återkallas.

I andra fall än som avses i första stycket får en fråga om återkallelse eller en fråga om ändring av

tillstånd tas upp, förutom på begäran av tillståndshavaren, på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan eller efter anmälan av Granskningsnämnden för radio och TV.

Är det fråga om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som skall granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § skall Radio- och TV-verket begära in yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Innan regeringen eller Radio- och TV-verket meddelar beslut i ärende om återkallelse eller ändring av tillstånd på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som skall granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § skall yttrande inhämtas från nämnden. Tillståndet får återkallas eller ändras endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Det som sägs i denna bestämmelse om återkallelse av tillstånd gäller även återtagande av förklaring enligt 3 kap. 12 §.

13 kap.

1 §

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända närradio, fördelning av sändningstid i närradion och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända TV-program och närradio, förklaring enligt 3 kap. 12 §, fördelning av sändningstid i närradion, tillstånd att bedriva verksamhet som operatörsföretag, samt ändring och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslutet gäller omedelbart, även om det överklagas.

3 §

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV eller Radio- och TV-verket om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 och 8–10 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV eller Radio- och TV-verket om förelägganden som har förenats med vite enligt 9 kap. 7 §, 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–5, 9 och 10 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 9 och 10 samt 10 § gäller omedelbart,

Förelägganden enligt 9 kap. 7 §, 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 4, 5, 9 och 10 samt 10 § gäller

om inte något annat förordnas.

omedelbart, om inte något annat
förordnas.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 2

-
1. Denna lag träder i kraft den
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om dels sändningar av TV-program som sker med analog utsändningsteknik, dels övriga sändningar som har skett före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs

dels att 3 kap. 3, 12 och 18 §§ samt 5 kap. 3 § skall ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 3 kap. 1 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden skall lyda "Sändningar med tillstånd av regeringen samt sändningar av TV-program med tillstånd av Radio- och TV-verket som meddelats för en längre tid än två veckor",

dels att rubriken närmast före 3 kap. 3 § skall lyda "Andra sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd enligt 2 kap. 2 § fjärde stycket och 5 kap. radio- och TV-lagen. Sammanslutningen eller tillståndshavaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd till sådana sändningar som anges i 2 kap. 2 § sjätte stycket och 3 kap. 11 § radio- och TV-lagen samt innehavare av tillstånd enligt 5 kap. samma lag. Sammanslutningen eller tillståndshavaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse en ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket.

12 §

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första eller tredje stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

18 §

Bestämmelserna i 12–15 §§ till-

Bestämmelserna i 12–15 §§ till-

lämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet skall till Radio- och TV-verket anmäla vilket namn databasen har. Namnet skall innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, skall i stället för vad som anges i 1 § första stycket gälla att

- utgivare skall utses för verksamheten,
- uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, skall antecknas i register hos programföretaget.

lämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet skall till Radio- och TV-verket anmäla vilket namn databasen har. Namnet skall innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första eller tredje stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, skall i stället för vad som anges i 1 § första stycket gälla att

- utgivare skall utses för verksamheten,
- uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, skall antecknas i register hos programföretaget.

5 kap.

3 §

Den som sänder radioprogram till allmänheten skall ombesörja att varje program spelas in. Denna skyldighet gäller också sådana radioprogram som avses i 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. Inspelningen skall bevaras i minst sex månader från sändningen eller, i fråga om sådant tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen, från det att informationen inte längre tillhandahålls. Beträffande överföringar som omfattas av 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen och motsvarande överföringar enligt 1 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är det tillräckligt att det dokumenteras vilken information som vid varje tidpunkt tillhandahålls.

Den som här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet skall också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan skall göra detta enligt första stycket.

Den som *bedriver verksamhet som operatörsföretag enligt radio- och TV-lagen (1996:844) samt den som* här i landet för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller som upplåter satellitkapacitet skall också ombesörja att varje program spelas in och bevaras. Detta gäller dock inte om någon annan skall göra detta enligt första stycket.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
10 §

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 2 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 8 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Denna lag träder i kraft den

Härigenom föreskrivs att 1 och 10 §§ förordningen (1994:728) med instruktion för Granskningsnämnden för radio och TV skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Granskningsnämnden för radio och TV har till uppgift att utöva tillsyn över efterlevnaden av regler för sändningarnas innehåll i fråga om ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten. I granskningen ingår kontroll av att den som på grund av tillstånd enligt 2 kap. 2 § första, tredje, fjärde och femte styckena radio- och TV-lagen (1996:844) har rätt att sända ljudradio- och TV-program, utövar denna rätt i enlighet med det tillstånd för programverksamheten som gäller. Nämnden skall också följa innehållet i utländska ljudradio- och TV-sändningar som riktas till den svenska allmänheten.

Föreslagen lydelse

1 §

Granskningsnämnden för radio och TV har till uppgift att utöva tillsyn över efterlevnaden av regler för sändningarnas innehåll i fråga om ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten. I granskningen ingår kontroll av att den som på grund av tillstånd enligt 2 kap. 2 § första – tredje och femte – sjunde styckena radio- och TV-lagen (1996:844) har rätt att sända ljudradio- och TV-program, utövar denna rätt i enlighet med det tillstånd för programverksamheten som gäller. Nämnden skall också följa innehållet i utländska ljudradio- och TV-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. *Nämnden skall därvid årligen skriftligen rapportera till Radio- och TV-verket hur de TV-sändningar som inte står under svensk jurisdiktion och vars innehåll Granskningsnämnden följt överensstämmer med tillstånd som meddelats enligt radio- och TV-lagen.*

10 §

Granskningsärenden avgörs vid sammanträde med nämnden. Under de förutsättningar som anges i 9 kap. 3 § andra stycket radio- och TV-lagen (1996:844) får ärenden dock avgöras av ordföranden eller en vice ordförande. Sådana ärenden får också avgöras av direktören. Direktören får dock inte fatta beslut som innebär att den sändande brustit vid tillämpningen av radio- och TV-lagen eller de villkor som gäller för sändningarna. Ärenden som får avgöras av direktören får, i den utsträckning som direktören bestämmer, även avgöras av dennes ställföreträdare.

Andra förelägganden än sådana som innebär skyldighet att lämna nämnden en sådan inspelning som avses i 5 kap. 3 § lagen

Andra förelägganden än sådana som innebär skyldighet att lämna nämnden *upplysningar och handlingar enligt 9 kap. 7 § radio- och*

(1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden beslutas alltid vid sammanträde med nämnden. Nämnden beslutar även om yttranden enligt 12 kap. 2 § andra stycket radio- och TV-lagen.

TV-lagen eller en sådan inspelning som avses i 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden beslutas alltid vid sammanträde med nämnden. Nämnden beslutar även om yttranden enligt 12 kap. 2 § andra stycket radio- och TV-lagen.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 2

Denna förordning träder i kraft den

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (1994:729) med instruktion för Radio- och TV-verket skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Radio- och TV-verket skall särskilt

1. enligt radio- och TV-lagen (1996:844) pröva frågor om tillstånd att sända närradio, fastställa sändningstider om tillståndshavarna inte kan enas om fördelning av sändningstid eller om en tillståndshavare begär att verket skall fastställa sändningsschemat i sin helhet, besluta om det samtidigt får sändas mer än ett närradioprogram i en kommun samt besluta om större sändningsområden än en kommun,

2. enligt radio- och TV-lagen pröva frågor om tillstånd att sända lokalradio, om överlåtelse av sändningstillstånd samt bestämma sändningsområden,

3. enligt radio- och TV-lagen pröva frågor om tillstånd att under en begränsad tid sända *TV-program* eller ljudradioprogram,

4. pröva frågor om avgift för lokalradiosändningar,

5. enligt radio- och TV-lagen förordna lokala kabelsändarföretag och besluta om undantag från nättinnehavares skyldigheter,

6. pröva frågor enligt lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område,

7. enligt radio- och TV-lagen godkänna och registrera de beteckningar för sändningar som används av den som sänder pro-

1. enligt radio- och TV-lagen (1996:844) pröva frågor om tillstånd att sända TV-program och bedriva verksamhet som operatörsföretag,

2. enligt radio- och TV-lagen pröva frågor om tillstånd att sända närradio, fastställa sändningstider om tillståndshavarna inte kan enas om fördelning av sändningstid eller om en tillståndshavare begär att verket skall fastställa sändningsschemat i sin helhet, besluta om det samtidigt får sändas mer än ett närradioprogram i en kommun samt besluta om större sändningsområden än en kommun,

3. enligt radio- och TV-lagen pröva frågor om tillstånd att sända lokalradio, om överlåtelse av sändningstillstånd samt bestämma sändningsområden,

4. enligt radio- och TV-lagen pröva frågor om tillstånd att under en begränsad tid sända ljudradioprogram,

5. pröva frågor om avgift för lokalradiosändningar,

6. enligt radio- och TV-lagen förordna lokala kabelsändarföretag och besluta om undantag från nättinnehavares skyldigheter,

7. pröva frågor enligt lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område,

8. enligt radio- och TV-lagen godkänna och registrera de beteckningar för sändningar som används av den som sänder pro-

gram samt handha register över tillståndshavare, satellitprogramföretag och satellitentreprenörer,

8. pröva frågor om utgivningsbevis enligt 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen samt föra register över verksamhet enligt samma paragraf,

9. enligt lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden handha register över utgivare,

10. enligt radio- och TV-lagen pröva frågor om återkallelse av tillstånd,

11. meddela föreskrifter och utöva tillsyn enligt 2 och 3 §§ förordningen (1998:32) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler

12. enligt förordningen (1995:1020) om digitala ljudradio-sändningar utlysa tillstånd att sända digital radio och lämna förslag till regeringen om fördelning av sändningstillstånden och

13. enligt förordningen (1997:894) om marksänd digital TV utlysa tillstånd att sända digital TV och lämna förslag till regeringen om fördelning av sändningstillstånden.

gram samt handha register över tillståndshavare, satellitprogramföretag och satellitentreprenörer,

9. pröva frågor om utgivningsbevis enligt 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen samt föra register över verksamhet enligt samma paragraf,

10. enligt lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden handha register över utgivare,

11. handha säkerhetskopia enligt 9 kap. 9 § radio- och TV-lagen,

12. pröva frågor om förklaring enligt 3 kap. 12 § radio- och TV-lagen,

13. enligt radio- och TV-lagen pröva frågor om återkallelse och ändring av tillstånd,

14. meddela föreskrifter och utöva tillsyn enligt 2 och 3 §§ förordningen (1998:32) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler, och

15. enligt förordningen (1995:1020) om digitala ljudradio-sändningar utlysa tillstånd att sända digital radio och lämna förslag till regeringen om fördelning av sändningstillstånden.

Denna förordning träder i kraft den

Förslag till förordning om upphävande av förordningen
(1997:894) om marksänd digital TV

Prop. 2007/08:8
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att förordningen (1997:894) om marksänd digital TV skall upphöra att gälla vid utgången av

Justitiekanslern, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Kommerskollegium, Handikappombudsmannen, Stockholms universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Kungliga Tekniska högskolan, Konsumentverket, Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket, Post- och telestyrelsen, Konkurrentverket, Annonserföreningen, Bostream AB, Boxer TV-access AB, Branschföreningen för innehålls- och tjänsteleverantörer (BitoS), Bredbandsbolaget, Canal Digital Sverige AB, C More Entertainment AB, Centrala antennföreningen, com hem ab, Discovery Communications Europe, DTU Television AB, Eurosport SA, Fastighetsägarna Sverige, COPYSWEDE, Föreningen för svensk medie- och kommunikationsforskning, Föreningen Norden, Företagarna, Livförsäkringsaktiebolaget Skandia, Hyresgästföreningen (Riksförbundet), IT-Företagen, Kabelvision AB, Kanal 5 AB, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Landsorganisationen, Länkomedia AB, Modern Times Group MTG AB (MTG), MTV Europe, NonStop Television AB, Riksförbundet Öppna kanaler i Sverige, Skånekanalen AB, Svenska kabel-TV-föreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO), Sveriges bostadsrättsföreningars centralorganisation, Sveriges konsumenter i samverkan, Sveriges Konsumentråd, Sveriges Reklamförbund, Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Utbildningsradio AB (UR), TeliaSonera Sverige AB, Teracom AB, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Turner Entertainment Networks International Limited, TV4 AB, UPC Sverige AB och Villaägarnas Riksförbund. Härutöver har Svenska Journalistförbundet och Sveriges radio AB (SR) inkommit med yttrande.

Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och TV-lagen (1996:844)

dels att nuvarande 3 kap. 1–4, 7 och 8 §§ skall betecknas 3 kap. 7–10, 13 och 14 §§,

dels att 1 kap. 2 och 5 §§, 2 kap. 2 §, 3 kap. 5 och 6 §§, 6 kap. 8 §, 7 kap. 1 §, 9 kap. 4 §, 10 kap. 5, 8 och 9 §§, 11 kap. 1 och 2 §§, 12 kap. 1 och 2 §§, 13 kap. 1 och 3 §§, de nya 3 kap. 7–10, 13 och 14 §§ samt rubrikerna till 3, 11 och 12 kap. skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas åtta nya paragrafer, 3 kap. 1–4, 11 och 12 §§, 10 kap. 13 § och 11 kap. 7 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Lagen gäller för sändningar av TV-program, om sändningen kan tas emot i någon stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) och den som bedriver sändningsverksamheten

1. är etablerad i Sverige enligt definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television,

2. varken uppfyller kriteriet under 1 eller är etablerad i någon annan EES-stat, men använder sig av en frekvens som har upplåtits här i landet,

3. varken uppfyller något av kriterierna under 1 och 2 eller använder sig av en frekvens som har upplåtits av någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör Sverige,

4. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2 och 3 eller använder sig av en satellitkapacitet som tillhör någon annan EES-stat, men använder sig av en satellitupplänk belägen i Sverige, eller

5. varken uppfyller något av kriterierna under 1, 2, 3 och 4 eller använder sig av en satellitupplänk belägen i någon annan EES-stat, men är etablerad i Sverige enligt artikel 52 och följande i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Den som, efter att ha varit etablerad i Sverige, etablerar sig i en annan EES-stat i syfte att kringgå svensk lagstiftning när verksamheten huvudsakligen riktar sig till Sverige skall vid tillämpningen av denna lag anses etablerad i Sverige

Oberoende av vad som föreskrivs i första stycket gäller i tillämpliga delar 1 kap. 1 §, 2 kap. 1,

¹ Senaste lydelse 1998:1173.

2 och 4 §§, 3 kap. 1–5 §§, 8 § 1–3, 6–8 och 16, 10–12 och 14 §§ samt bestämmelserna i 9–13 kap. även den som står under en annan EES-stats jurisdiktion enligt direktiv 89/552/EG.

5 §²

Andra föreskrifter än 3 kap. 3 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

Andra föreskrifter än 3 kap. 9 § första stycket 1 avseende villkor om förbud att sända reklam och 7 kap. 11 § om förbud att sända reklam gäller inte för ljud i TV-sändning, om ljudet helt stämmer överens med en ljudradiosändning som sker med stöd av tillstånd enligt denna lag eller för vilken den sändande låtit registrera sig.

2 kap.

2 §³

Tillstånd att sända TV-program meddelas av regeringen, om sändningsverksamheten finansieras genom medel från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, och av Radio- och TV-verket i övriga fall.

Tillstånd att sända TV-program och tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradio-program meddelas av regeringen. Regeringen meddelar också tillstånd att bedriva lokala digitala ljudradiosändningar.

Tillstånd att till hela landet eller till utlandet sända ljudradio-program meddelas av regeringen. Regeringen meddelar också tillstånd att bedriva lokala digitala ljudradiosändningar.

Tillstånd att sända närradio enligt 4 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att sända närradio enligt 4 kap. och lokalradio enligt 5 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Tillstånd att sända lokalradio enligt 5 kap. meddelas av Radio- och TV-verket.

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända TV-program eller ljudradio-

Radio- och TV-verket får vidare meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradioprogram som inte

² Senaste lydelse 2001:272.

³ Senaste lydelse 2001:272.

program som inte är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 1–3 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela tillstånd att sända ljudradioprogram i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller lokalradio.

3 kap. Sändningar med tillstånd av regeringen

är närradio eller lokalradio. Verket får förena ett sådant tillstånd med villkor enligt 3 kap. 7–9 §§ samt besluta att föreskrifterna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

3 kap. Sändningar av TV-program och andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio

1 §

Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplåtas för TV-sändningar som kräver tillstånd enligt denna lag

2 §

Ett tillstånd att sända TV-program innebär rätt att samtidigt sända det antal programtjänster i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

3 §

Tillstånd att sända TV-program får endast beviljas ett programföretag som bedöms ha finansiella och tekniska förutsättningar att bedriva sändningsverksamhet under tillståndstiden och som bedöms vara berett att samverka med övriga tillståndshavare i tekniska frågor.

4 §

Vid beviljande av tillstånd att sända TV-program skall det särskilt beaktas att sändningsutrymmet kan tas i anspråk

1. för olika programtjänster som kompletterar varandra så att sändningarna som helhet kommer att tilltala olika intressen och smakriktningar,

2. för lokala och regionala programtjänster, och

3. av flera av varandra oberoende programföretag.

5 §

Ett tillstånd som meddelas av regeringen får innebära rätt att endast vidareända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får föreskrivas att bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

Ett tillstånd som meddelas av Radio- och TV-verket får innebära rätt att endast vidareända program som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av någon annan. I ett sådant beslut får det föreskrivas att bestämmelserna i 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av tillståndet.

6 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradio-program innebär rätt att samtidigt sända det antal program i varje område under den del av dygnet som anges i tillståndet.

1 §

Sändningstillstånd som meddelas av regeringen får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen.

7 §⁴

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i ljudradion och televisionen.

Ett sändningstillstånd får därutöver förenas med villkor som anges i 2–4 §§.

2 §

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

8 §⁵

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,

⁴ Senaste lydelse av tidigare 1 § 2001:272.

⁵ Senaste lydelse av tidigare 2 § 2006:797.

2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,
5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,
6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,
7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor,
7. använda en viss sändningsteknik samt samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor *i syfte att främja tillgänglighet och konkurrens,*
8. använda vissa radiosändare,
9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmets ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,
11. sända genmälen,
12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,
13. sända ett mångsidigt programutbud,
14. regionalt sända och producera program,
15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,
16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och
17. utarbeta en beredningsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

3 §

Villkor för sändningstillstånd får också avse förbud mot att sända

9 §⁶

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor om förbud mot att sända

1. reklam eller andra annonser, och
2. även andra sponsrade program än sådana som anges i 7 kap. 8 § andra stycket, 9 § och 10 § andra stycket.

Ett sändningstillstånd får även förenas med villkor om förbud mot att diskriminera annonsörer.

⁶ Senaste lydelse av tidigare 3 § 1998:1713.

4 §

Villkor för sändningstillstånd får innebära att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som erhåller tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

10 §⁷

Ett tillstånd att sända TV-program eller andra ljudradioprogram än närradio och lokalradio får förenas med villkor som innebär att ägarförhållandena och inflytandet i ett företag som får tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning.

11 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända TV-program gäller för viss tid.

Ett tillstånd som meddelats av Radio- och TV-verket att sända TV-program gäller för sex år. Om det finns särskilda skäl får Radio- och TV-verket besluta att ett tillstånd att sända TV-program skall gälla för kortare tid.

Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

12 §

Radio- och TV-verket får besluta att föreskrifterna i 3 kap. 3 och 4 §§ samt 6 och 7 kap. inte skall tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända TV-program.

7 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen gäller för viss tid.

Ett tillstånd som har meddelats för en tid av minst fyra år förlängs på oförändrade villkor med ytterligare fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

13 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram gäller för viss tid.

⁷ Senaste lydelse av tidigare 4 § 1998:1713.

8 §

Innan *regeringen meddelar beslut om tillstånd* skall den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen avser att förena med tillståndet. Beslut om *sändningstillstånd* får endast innehålla villkor som den sökande godtagit.

14 §

Innan *beslut om tillstånd meddelas* skall den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen *eller Radio- och TV-verket* avser att förena med tillståndet. Beslut om *tillstånd* får endast innehålla *programrelaterade* villkor som den sökande godtagit.

6 kap.

8 §⁸

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd *av regeringen* skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till

1. att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung, och

2. att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter; en så stor andel som möjligt bör utgöras av program som färdigställts under de närmast föregående fem åren.

Som sändningstid anses i denna paragraf tid då det sänds program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, annonser och programtjänster som avses i 7 kap. 5 § fjärde stycket. I sändningstiden skall inte heller räknas in sändningar av endast text.

TV-sändningar enligt första stycket och ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän.

7 kap.

1 §⁹

Före och efter varje sändning av annonser skall det sändas en särskild signatur som tydligt skiljer annonserna från övriga sändningar. Signaturen skall i televisionen bestå av både ljud och bild. I sökbar text-TV och i försäljningsprogram som avses i 5 § fjärde stycket skall signaturen alltid vara löpande, men behöver endast anges i bild.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §.

I fråga om sändningar som regeringen lämnar tillstånd till får regeringen medge undantag från skyldigheten enligt första stycket och kravet enligt 6 §. *Undantag*

⁸ Senaste lydelse 2004:147.

⁹ Senaste lydelse 2004:147.

får även medges av Radio- och TV-verket i fråga om sändningar av TV-program som verket lämnar tillstånd till.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 4

Med annonser avses reklam samt sändningar som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan.

9 kap.

4 §¹⁰

Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd av *regeringen* skall årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

Var och en som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd skall årligen till Radio- och TV-verket redovisa hur stor andel av verksamheten som utgjorts av sådana program som avses i 6 kap. 8 § första stycket.

10 kap.

5 §¹¹

Den som åsidosätter de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser och sponsrade program som föreskrivits med stöd av 3 kap. 3 § första stycket,

1. villkor om annonser och sponsrade program som föreskrivits med stöd av 3 kap. 9 § första stycket,

2. bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 6 kap. 4 §,

3. bestämmelserna om annonser i 7 kap. 1 och 5–7 b §§,

4. bestämmelserna om andra annonser än reklam i 6 kap. 5 § och 7 kap. 2 och 3 §§,

5. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. 8 och 9 §§ samt 10 § andra stycket,

6. bestämmelsen om reklam i 7 kap. 11 §, eller

7. bestämmelsen om exklusiva rättigheter i 6 kap. 10 §.

Vid prövning av frågan om avgift skall påföras skall rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

8 §

Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt skall offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats med stöd av 3 kap. 1 §, 2 § eller

Granskningsnämnden för radio och TV får besluta att den sändande på lämpligt sätt skall offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot villkor som beslutats med stöd av 3 kap. 7 §, 8 § eller

¹⁰ Senaste lydelse 2001:1046.

¹¹ Senaste lydelse 2002:116.

3 § andra stycket, eller bestämmelsen om beriktigande i 6 kap. 3 § första stycket.

Beslutet, som får innefatta ett föreläggande vid vite, får inte innebära att offentliggörande måste ske i den sändandes program.

9 §¹²

Den som åsidosätter de bestämmelser som anges i denna paragraf får föreläggas att följa bestämmelserna. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. närradiosändningars och lokalradiosändningars innehåll samt skyldighet att i lokalradio sända eget material och program med lokal anknytning (5 kap. 11 § 2 och 3, 6 kap. 6, 7 och 7 a §§),

2. beteckningar (6 kap. 9 §),

3. sändningsplikt eller skyldighet att tillhandahålla kanal för lokala kabelsändarföretag (8 kap. 1, 2 och 4 §§),

4. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–6 §§),

5. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

6. varning (6 kap. 2 §),

7. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 9 §), eller

8. skyldighet att lämna upplysningar och handlingar enligt 9 kap. 7 §

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 5–8 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–5 och 8 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 5 och 8 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

9 § andra stycket, eller bestämmelsen om beriktigande i 6 kap. 3 § första stycket.

4. tillståndsvillkor enligt 3 kap. 8 § 1, 3, 6–8 och 16,

5. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Radio- och TV-verket (9 kap. 4–6 §§),

6. skyldighet att lämna inspelning (9 kap. 8 §),

7. varning (6 kap. 2 §),

8. skyldighet att årligen rapportera till Granskningsnämnden för radio och TV (9 kap. 9 §), eller

9. skyldighet att lämna upplysningar och handlingar enligt 9 kap. 7 §

Föreläggande enligt första stycket 1, 2 och 6–9 får meddelas av Granskningsnämnden för radio och TV. Föreläggande enligt första stycket 3–6 och 9 får meddelas av Radio- och TV-verket. Föreläggande enligt första stycket 6 och 9 får även meddelas av Konsumentombudsmannen.

13 §

Radio- och TV-verket får ta ut en avgift av den som hos verket ansöker om tillstånd att sända TV-program.

Avgiften skall motsvara Radio- och TV-verkets kostnader för handläggningen av ärendet.

¹² Senaste lydelse 2006:797.

11 kap. Återkallelse av tillstånd

**11 kap. Återkallelse av tillstånd,
m.m.**

1 §¹³

Ett tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program skall återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett *sådant beslut* får också återkallas enligt vad som anges i 2–5 §§. *Beslut om återkallelse enligt någon av dessa paragrafer får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.*

Ett tillstånd att sända ljudradio- eller TV-program skall återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett *tillstånd* får också återkallas enligt vad som anges i 2–5 och 7 §§ *eller ändras enligt vad som anges i 2 och 7 §§.*

2 §¹⁴

Ett tillstånd *som meddelats av regeringen* får återkallas om

Ett tillstånd *att sända TV-program eller ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram* får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§, eller

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–4 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 7–10 §§ har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända TV-program eller ett tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. *förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas, eller*

¹³ Senaste lydelse 2001:272.

¹⁴ Senaste lydelse 1998:1713.

2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar

7 §

Beslut om återkallelse av tillstånd enligt 2–5 §§ får meddelas endast om det i betraktande av skälen för åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

Beslut om ändring av tillstånd enligt 2 § andra stycket 2 får meddelas endast om tillståndshavarens rätt enligt 3 kap. 2 § kan tillvaratas.

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse

12 kap. Handläggningen av ärenden om särskilda avgifter, vite och återkallelse, m.m.

1 §

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 1 § eller 3 kap. 2 § 9–12 och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ skall på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av Radio- och TV-verket.

Ärenden om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 3 kap. 7 § eller 3 kap. 8 § 9–12 och om överträdelse av 6 kap. 1–3 §§ skall på talan av Justitiekanslern tas upp av allmän domstol.

Ärenden om ändring av tillstånd att sända TV-program eller tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram prövas av den som meddelat tillståndet.

2 §

Har tillståndet meddelats av regeringen, får en fråga om återkallelse tas upp först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet skall återkallas.

Har tillståndet meddelats av Radio- och TV-verket får en fråga om återkallelse tas upp

1. på begäran av tillståndshavaren,

2. på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan, eller

3. efter anmälan av Granskningsnämnden för radio och TV på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som skall granskas av Granskningsnämnden enligt 9 kap. 2 §.

En fråga om ändring av tillstånd får, förutom på begäran av tillståndshavaren, tas upp på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan.

Är det fråga om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som skall granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § skall *Radio- och TV-verket* begära in yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Innan Radio- och TV-verket meddelar beslut i ett ärende om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som skall granskas av Granskningsnämnden för radio och TV enligt 9 kap. 2 § skall ett yttrande inhämtas från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

13 kap.

1 §

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända närradio, fördelning av sändningstid i närradion och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut enligt denna lag av Radio- och TV-verket om meddelande av tillstånd att sända *TV-program och* närradio, fördelning av sändningstid i närradion *samt ändring* och återkallelse av tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslutet gäller omedelbart, även om det överklagas.

3 §¹⁵

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–3 och 6–8 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 7 och 8

Beslut av Granskningsnämnden för radio och TV, Radio- och TV-verket eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1–4 och 7–9 samt 10 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 10 kap. 8 §, 9 § första stycket 1, 2, 4, 8 och

¹⁵ Senaste lydelse 2006:797.

samt 10 § gäller omedelbart, om 9 samt 10 § gäller omedelbart, om Prop. 2007/08:8
inte något annat förordnas. inte något annat förordnas. Bilaga 4

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2008.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för tillstånd att sända TV-program och för tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradio-program om tillstånden har meddelats före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

dels att 3 kap. 3, 12 och 18 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 3 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 1 § skall lyda ”Sändningar med tillstånd av regeringen samt sändningar av TV-program med tillstånd av Radio- och TV-verket som meddelats för en längre tid än två veckor”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket

Andra sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket

3 kap.

3 §¹

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd enligt 2 kap. 2 § fjärde stycket och 5 kap. radio- och TV-lagen. Sammanslutningen eller tillståndshavaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Det samma gäller innehavare av tillstånd till sådana sändningar som anges i 2 kap. 2 § fjärde stycket och 3 kap. 12 § radio- och TV-lagen samt innehavare av tillstånd enligt 5 kap. samma lag. Sammanslutningen eller tillståndshavaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse en ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket.

12 §²

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd, tillämpas

Om ett programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första eller andra stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet för sändning till allmänheten av ljud, bilder eller text genom tråd,

¹ Senaste lydelse 2001:269

² Senaste lydelse 1996:854

1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

tillämpas 1 och 2 §§ i fråga om verksamheten.

Prop. 2007/08:8
Bilaga 4

18 §³

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet skall till Radio- och TV-verket anmäla vilket namn databasen har. Namnet skall innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, skall i stället för vad som anges i 1 § första stycket gälla att

- utgivare skall utses för verksamheten,
- uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, skall antecknas i register hos programföretaget.

Bestämmelserna i 12–15 §§ tillämpas också i fråga om sådant tillhandahållande av information som avses i 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Den som bedriver sådan verksamhet skall till Radio- och TV-verket anmäla vilket namn databasen har. Namnet skall innehålla databasens domännamn eller motsvarande uppgift. När ett sådant programföretag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första *eller andra* stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att sända radioprogram också driver verksamhet enligt 1 kap. 9 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen, skall i stället för vad som anges i 1 § första stycket gälla att

- utgivare skall utses för verksamheten,
- uppgift om vem som är utgivare, och i förekommande fall ställföreträdare, skall antecknas i register hos programföretaget.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2008.

³ Senaste lydelse 2002:911.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 10 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

10 §

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 2 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet. Detta gäller dock endast om villkor enligt 3 kap. 8 § 8 radio- och TV-lagen (1996:844) inte uppställts för motsvarande sändningstillstånd och det i övrigt inte inverkar menligt på konkurrensen.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2008.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-06-19

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson, regeringsrådet Stefan Ersson och justitierådet Lars Dahllöf.

Tillstånd för digital marksänd TV

Enligt en lagrådsremiss den 7 juni 2007 (Kulturdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844),
2. lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,
3. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Magnus Larsson.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 september 2007

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Torstensson, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling

Föredragande: Lena Adelsohn Liljeroth

Regeringen beslutar proposition 2007/08:8 TV – tillgänglig för alla.
Tillstånd för digital marksänd TV